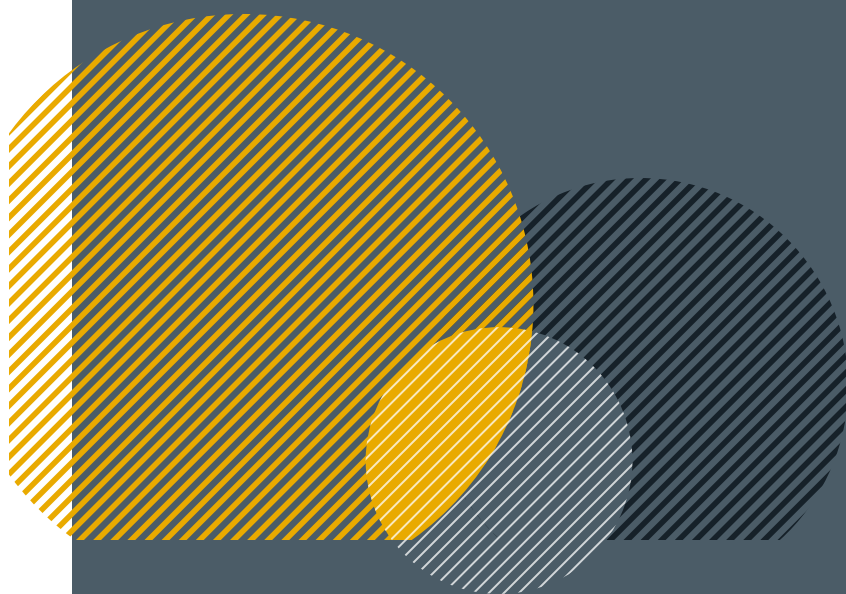

Jurisprudentie

Jaarverslag 2022

Inleiding

Het doel van jurisprudentie is om rechterlijke uitspraken systematisch te bundelen. Dit is belangrijk, want uitspraken van rechters, dus ook van de Afdeling bestuursrechtspraak van de Raad van State, zijn een rechtsbron. De jurisprudentie vormt een richtsnoer voor latere uitspraken, rechters kunnen terugrijpen op vorige beslissingen.

In 2022 heeft de Afdeling bestuursrechtspraak ook weer uitspraken gedaan die een belangrijke bijdrage leveren aan de jurisprudentie. Het jurisprudentieoverzicht 2022 bevat samenvattingen van deze recente uitspraken van de Omgevingskamer, de Vreemdelingenkamer en de Algemene kamer. Per kamer zijn de samenvattingen van de uitspraken gerangschikt naar onderwerp.

Van alle uitspraken die in dit jurisprudentieoverzicht staan vermeld, is de volledige tekst gepubliceerd op de website van de Raad van State (www.raadvanstate.nl). Dit jurisprudentieoverzicht is gepubliceerd bij het jaarverslag van de Raad van State over 2022. Het jaarverslag vindt u op www.raadvanstate.nl/jaarverslag2022.

Inhoud

Omgevingskamer

Belanghebbende	5
Bevoegd gezag	5
Bestemmingsplan	6
Bodembescherming	9
Bouwbesluit 2012	9
Evenredigheidsbeginsel	10
Exceptieve toetsing	11
Gaswinning	12
Handhaving	12
Herziening	13
Milieueffectrapportage	14
Natuurbescherming	15
Omgevingsvergunning	18
Procesrecht/Varkens in Nood	19

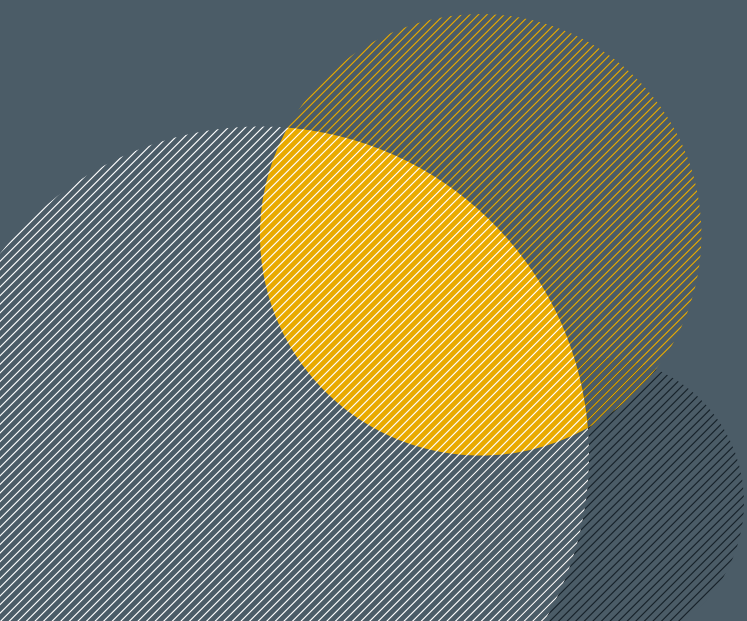
Vreemdelingenkamer

Algemeen bestuursrecht	22
Asiel	25
Boete	32
Dublin	34
Inburgering	37
Medische zorg	38
Nareis	40
Nederlanderschap	41
Recht van de Europese Unie	43
Regulier	46
Statushouders	50
Vreemdelingenbewaring	51

Algemene kamer

Algemene wet bestuursrecht	55
Burgerlus	58
Buitenwettelijk begunstigend beleid	59
Kostenverhaal	59
Gebiedsverbod	60
Nadeelcompensatie	60
Onderwijs	61
Opiumwet	62
Planschade	64
Rechtsbijstand	66
Slecht levensgedrag	67
Toeslagen	68
Wegenverkeerswet	70
Wet basisregistratie personen	72
Wet bibob	72
Wet openbare manifestaties	73
Wet particuliere beveiligingsorganisaties en recherchebureaus	73

Omgevingskamer

Belanghebbende

Uitspraak van 13 juli 2022

[ECLI:NL:RVS:2022:1979](#)

(Voor het zijn van belanghebbende is niet van belang of de concurrerende verzoeker om handhaving zelf zijn activiteit legaal uitoefent)

Samenvatting

Besluit tot afwijzing van een verzoek om handhaving tegen recreatieve verhuur van woningen omdat verzoekers niet als belanghebbende kunnen worden aangemerkt bij de verzoeken. Degene wiens concurrentiebelang rechtstreeks is betrokken bij een besluit, is belanghebbende. Bij concurrenten gaat de Afdeling er in beginsel van uit dat feitelijke gevolgen (zoals omzetverlies) kunnen worden ondervonden als de concurrent werkzaam is in hetzelfde marktsegment en in hetzelfde verzorgingsgebied als de activiteit waarop het besluit betrekking heeft. Voor de vraag of appellanten in hun hoedanigheid als concurrent als belanghebbenden bij hun handhavingsverzoeken kunnen worden aangemerkt is niet relevant of zij zelf in strijd met wet- en regelgeving hun woningen verhuren voor recreatief nachtverblijf. Van belang is slechts of zij feitelijk bedrijfsactiviteiten uitoefenen in hetzelfde verzorgingsgebied en marktsegment als waarin de bedrijfsactiviteiten plaatsvinden ter plaatse van de vier woningen waar de handhavingsverzoeken over gaan.

Bevoegd gezag

Uitspraak van 24 augustus 2022

[ECLI:NL:RVS:2022:2469](#)

(Het college van burgemeester en wethouders is het bevoegd gezag om handhavend op te treden ook al hebben de ministers van Economische Zaken en Klimaat en van Infrastructuur en Waterstaat de omgevingsvergunningen voor het windpark verleend)

Samenvatting

Verzoek om handhaving in de zaak van windpark De Drentse Monden Oostermoer. In dit geval hebben de ministers de omgevingsvergunningen verleend voor het windpark in de plaats van het in eerste aanleg bevoegde bestuursorgaan, te weten de colleges van burgemeester en wethouders van Borger-Odoorn en Aa en Hunze. De reden hiervoor is dat deze colleges niet tijdig op de aanvragen hebben beslist. Dat betekent alleen niet dat het college waar het windpark in hoofdzaak wordt uitgevoerd niet meer het bevoegd gezag is, als bedoeld in artikel 2.4, eerste lid van de Wet algemene bepalingen omgevingsrecht (Wabo). De indeplaatsstelling als bedoeld in artikel 3.36, eerste lid, van de Wet ruimtelijke ordening valt niet onder een van de uitzonderingen als bedoeld in artikel 2.4, tweede tot en met vijfde lid, van de Wabo.

Bestemmingsplan

Uitspraak van 18 mei 2022

[ECLI:NL:RVS:2022:1434](#)

(Herontwikkeling kantorenlocatie Kronenburg naar een studentencampus (Uylenburg) met ongeveer 2.500 nieuwe studentenwoningen en 1.600 kamers voor extended stay. Deze ontwikkeling is in strijd met de Luchtvaartwet en het Luchthavenindelingsbesluit voor Schiphol)

Samenvatting

De gemeenteraad van Amstelveen had een bestemmingsplan gemaakt op grond waarvan ongeveer 2.500 studentenwoningen en 1.600 kamers voor extended stay mogelijk werden gemaakt op een voormalige kantorenlocatie. De locatie ligt in een zogenoemd beperkingengebied van Schiphol. Op grond van de Luchtvaartwet en het Luchthavenindelingsbesluit voor Schiphol zijn in een beperkingengebied uit het oogpunt van geluidbelasting geen geluidgevoelige gebouwen toegestaan, behalve in een aantal uitzonderingsgevallen. De minister van Infrastructuur en Waterstaat weigerde de voor het bestemmingsplan vereiste verklaring van geen bezwaar en kwam in beroep tegen het bestemmingsplan. Volgens de minister waren de uitzonderingsgevallen niet van toepassing. De Afdeling concludeert dat het bestemmingsplan dat grootschalige woningbouw toestaat in een beperkingengebied in strijd is met de Wet luchtvaart en het Luchthavenindelingsbesluit voor Schiphol.

Uitspraak van 6 juli 2022

[ECLI:NL:RVS:2022:1891](#)

(Besluit om geen bestemmingsplan vast te stellen voor Brouwerseiland)

Samenvatting

Besluit om geen bestemmingsplan vast te stellen en geen vergunning te verlenen voor de ontwikkeling van een archipel van 13 eilanden, met daarop 242 recreatiewoningen en 73 hotelvilla's in Brouwershaven. Voor deze ontwikkeling had de raad eerder wel besloten tot vaststelling

van een bestemmingsplan en het verlenen van een vergunning, maar die besluiten zijn door de Afdeling vernietigd. Een belangrijke reden voor de raad om het plan niet vast te stellen, is dat hij op grond van de passende beoordeling niet de zekerheid heeft verkregen dat het plan de natuurlijke kenmerken van Natura 2000-gebieden in de omgeving niet zal aantasten. De initiatiefnemers zijn het daar niet mee eens. Zij voeren aan dat zij voor dit project met de gemeente een exploitatieovereenkomst hebben gesloten en dat de gemeente op basis daarvan verplicht was om het bestemmingsplan vast te stellen en de vergunning te verlenen. De Afdeling overweegt dat de exploitatieovereenkomst tussen de initiatiefnemers en de gemeente geen verplichting bevat voor de gemeente om het bestemmingsplan Brouwerseiland vast te stellen en de vergunning te verlenen voor het project. Er staat wel in dat de gemeente een bestemmingsplanprocedure voor het project Brouwerseiland zal opstarten. Aan die verplichting heeft de gemeente ook voldaan. Het feit dat de initiatiefnemers voor dit project lang hebben samengewerkt met het college en veel kosten hebben gemaakt, leidt er niet toe dat de gemeente verplicht was om het bestemmingsplan vast te stellen en de vergunning te verlenen.

Uitspraak van 13 juli 2022

[ECLI:NL:RVS:2022:1992](#)

(Gevolgen Didam-arrest voor bestemmingsplanzaken. Uitvoerbaarheidstoets)

Samenvatting

Bestemmingsplan dat voorziet in de bouw van 20 appartementen. De woonbebouwing is voorzien op voormalige gemeentegronden die de gemeente via een grondruil aan een ontwikkelaar heeft verkocht. In het arrest van 26 november 2021, ECLI:NL:HR:2021:1778, heeft de Hoge Raad overwogen dat uit het gelijkheidsbeginsel voortvloeit dat: "een overheidslichaam dat het voornemen heeft een aan hem toebehorende onroerende zaak te verkopen,

ruimte moet bieden aan (potentiële) gegadigden om mee te dingen naar deze onroerende zaak als er meerdere gegadigden zijn voor de aankoop van de desbetreffende onroerende zaak of redelijkerwijs te verwachten is dat er meerdere gegadigden zullen zijn.” De Afdeling overweegt dat daargelaten of zonder meer kan worden geconcludeerd dat niet aan vereisten uit dit arrest is voldaan, de eventuele gevolgen van dit arrest voor de koopovereenkomst voor de betreffende gronden niet op voorhand betekenen dat het plan als zodanig niet uitvoerbaar is. Een bestemmingsplan regelt immers niet door welke gegadigde het moet worden uitgevoerd.

Uitspraak van 17 augustus 2022

[ECLI:NL:RVS:2022:2394](#)

(Delegatie van de bevoegdheid tot vaststelling van een bestemmingsplan. Het delegatiebesluit van de raad is een algemeen verbindend voorschrift dat op de in de artikelen 139 en 140 van de Gemeentewet voorgeschreven wijze bekend gemaakt moet worden)

Samenvatting

Besluit van het college van burgemeester en wethouders tot vaststelling van een bestemmingsplan met verbrede reikwijdte. De Afdeling oordeelt dat een delegatiebesluit waarmee de bevoegdheid om een bestemmingsplan of een omgevingsplan vast te stellen door de gemeenteraad aan het college wordt gedelegeerd, een algemeen verbindend voorschrift is. Dit brengt mee dat het delegatiebesluit bekend had moeten worden gemaakt op de wijze beschreven in artikel 139 en 140 van de Gemeentewet, zoals deze artikelen luiden ten tijde van belang. In dit geval is dat niet gebeurd, zodat het delegatiebesluit moet worden geacht niet in werking te zijn getreden. In zoverre is sprake van een bevoegdheidsgebrek. De Afdeling ziet aanleiding om dit gebrek met toepassing van artikel 6:22 van de Algemene wet bestuursrecht (Awb) te passeren, omdat kan worden vastgesteld dat belanghebbenden niet door dit gebrek zijn

benadeeld. De Afdeling overweegt verder dat de gemeenteraad de eerstverantwoordelijke is tot vaststelling van een planregeling. In het delegatiebesluit moet de gemeenteraad voldoende concreet en objectief aangeven in welk geval die bevoegdheid wordt overgedragen aan het college van burgemeester en wethouders. Wanneer een delegatiebevoegdheid voldoende concreet en objectief is omschreven, is niet op voorhand aan te geven. Dat hangt af van de omstandigheden van het geval. Over de vraag of de gemeenteraad de bevoegdheid tot vaststelling van het bestemmingsplan op rechtmatige wijze had gedelegeerd vroeg de voorzitter van de Afdeling in deze zaak juridisch advies aan staatsraad advocaat generaal Nijmeijer. Hij bracht op 14 april 2022 zijn conclusie uit.

Uitspraak van 26 oktober 2022

[ECLI:NL:RVS:2022:3090](#)

(Vernietiging bestemmingsplan Feyenoord City omdat het plan wat betreft het stadionproject op voorhand niet uitvoerbaar was)

Samenvatting

Het bestemmingsplan maakt de ontwikkeling mogelijk van Feyenoord City, een grote gebiedsontwikkeling rond sport, vrije tijd en wonen in Rotterdam-Zuid. Een belangrijk onderdeel van deze ontwikkeling vormt de bouw van een nieuw stadion aan de Nieuwe Maas voor de voetbalclub Feyenoord. Op het moment van de vaststelling van het plan bestond naar het oordeel van de Afdeling onvoldoende zekerheid over het commitment van de enige voetbalclub die als beoogde (hoofd)gebruiker van het stadion werd aangemerkt: BVO Feyenoord. Juist vanwege deze exclusieve positie van BVO Feyenoord als de enig mogelijke gebruiker van het stadion had naar het oordeel van de Afdeling buiten twijfel moeten staan dat BVO Feyenoord ook daadwerkelijk gebruik zou gaan maken van het nieuwe, ten behoeve van haar te bouwen stadion. Omdat het nieuwe voetbalstadion een wezenlijk onderdeel was van het

bestemmingsplan als 'aanjager' voor de (her-) ontwikkeling van dit deel van Rotterdam-Zuid, en nu BVO Feyenoord de enige mogelijke gebruiker van het stadion is, moesten in dit geval specifieke eisen worden gesteld aan de onderbouwing van de uitvoerbaarheid.

Uitspraak van 9 november 2022

[ECLI:NL:RVS:2022:3235](#)

(Tussen de horeca en evenementen bij een natuurzwembad bestaat geen samenhang en daarom worden deze niet als één samenhangend geheel aangemerkt voor de beoordeling van de ladder voor duurzame verstedelijking, maar afzonderlijk. Evenementen zijn geen stedelijke ontwikkeling)

Samenvatting

Bestemmingsplan voorziet in regelingen voor horeca, voor evenementen en bebouwing bij een natuurzwembad. De in het plan voorziene horeca en evenementen kunnen niet als één samenhangend geheel worden aangemerkt en daarom dient volgens de Afdeling afzonderlijk te worden beoordeeld of de horeca en evenementen onder de definitie van stedelijke ontwikkeling vallen. Bij dit oordeel wordt betrokken dat er geen samenhang en verband is tussen de voorziene evenementen en horeca. De voorziene evenementen hebben een zodanige omvang dat daarvoor afzonderlijke voorzieningen moeten komen die worden opgebouwd en afgebouwd. In de gebouwen die worden opgericht ten behoeve van horeca is beoogd om een restaurant te vestigen die jaar rond open is en een strandpaviljoen ten behoeve van de bezoekers van het natuurbad. Ten aanzien van de evenementen is de Afdeling van oordeel dat het plan niet voorziet in een stedelijke ontwikkeling. Hierbij betreft de Afdeling dat het plan regelt dat evenementen planologisch worden toegelaten op de gronden binnen het plangebied. Ook is van belang dat het bestaande terrein rondom het natuurzwembad wordt gebruikt, maar dat er geen verharding plaatsvindt en er geen

bouwwerken worden opgericht ten behoeve van de evenementen.

Uitspraak van 30 november 2022

[ECLI:NL:RVS:2022:3519](#)

(Hittestress)

Samenvatting

Besluit tot vaststelling van een bestemmingsplan dat de bouw van een kantoor van 51 meter mogelijk maakt in het stationsgebied in Eindhoven. Volgens de Afdeling heeft de raad de gevolgen voor de hittestress voldoende onderzocht. De raad heeft de cumulatieve effecten naar hittestress nader beschouwd in de geactualiseerde cumulatienotitie van Witteveen+Bos van 24 januari 2022. Daaruit blijkt de herinrichting over het algemeen tot een afname van hittestress in het projectgebied leidt. Zo daalt de gevoelstemperatuur op het Stationsplein, de Stationsweg en in de openbare ruimte tussen de nieuwe gebouwen met 6 tot 13°C. In de directe omgeving van het projectgebied stijgt de gevoelstemperatuur over het algemeen met 3°C. Bij het centraal station en het gebied rond Piazza Center Eindhoven stijgt de gevoelstemperatuur met 6°C. De oorzaak van de stijging is de windreductie. Doordat de wind in het model oostelijk is, heeft dit een effect op het gebied ten westen van het projectgebied. Oostenwind komt weliswaar relatief weinig voor in Nederland, maar het zijn wel vaak de dagen met de grootste hitte. Appellanten hebben niet onderbouwd waarom bij de beoordeling van de cumulatieve effecten niet van deze windrichting mocht worden uitgegaan.

Bodembescherming

Uitspraak van 19 oktober 2022

[ECLI:NL:RVS:2022:2944](#)

(Gebruik van rubbergranulaat als infillmateriaal op kunstgrasvelden. Preventieve zorgplicht van artikel 13 van de Wet bodembescherming strekt niet zover dat iedere bodemverontreiniging en/of aantasting geheel en permanent voorkomen moet worden)

Samenvatting

Afwijzing verzoek om handhavend op te treden tegen het gebruik van rubbergranulaat als infillmateriaal op kunstgrasvelden. De gemeente wist op het moment van het aanleggen van het kunstgrasveld of kon redelijkerwijs vermoeden dat het zodanige gebruik van een kunstgrasveld, zonder afdoende maatregelen te nemen om verspreiding van de rubbergranulaatkorrels buiten het veld te voorkomen, de bodem zou kunnen verontreinigen of aantasten. Omdat de gemeente dat wist of redelijkerwijs had kunnen vermoeden, maar het materiaal toch heeft gebruikt, is op dit punt sprake van kennis of een vermoeden als bedoeld in artikel 13 van de Wbb. De reikwijdte van de preventieve zorgplicht van artikel 13 van de Wbb strekt alleen niet zo ver, zodanig dat iedere bodemverontreiniging en/of -aantasting geheel en permanent voorkomen dient te worden. Ingevolge artikel 13 van de Wbb gaat het immers om het nemen van alle maatregelen die redelijkerwijs kunnen worden gevergd. Het college heeft ervan mogen uitgaan dat de maatregelen uit de zorgplichtdocumenten 2017 en 2020 in dit geval bij wijze van 'stand der techniek' alle te treffen voorhanden maatregelen zijn die redelijkerwijs kunnen worden gevergd om een verontreiniging of aantasting van de bodem te voorkomen, en daarmee in het licht van de in artikel 13 van de Wbb opgenomen zorgplichtbepaling als toereikend geacht mogen worden.

Bouwbesluit 2012

Uitspraak van 16 januari 2022

[ECLI:NL:RVS:2022:517](#)

(Warmteplan is een besluit voor zover daarmee een inkadering wordt gegeven van de aansluitplicht op het warmtenet)

Samenvatting

Besluit van de gemeenteraad tot vaststelling van een warmteplan. Op grond van het Bouwbesluit 2012 moeten huishoudens aansluiten op een warmtenet, tenzij er sprake is van een gelijkwaardig alternatief. Een besluit tot vaststelling van een warmteplan voor zover daarmee een inkadering wordt gegeven van de aansluitplicht op het warmtenet is een besluit in de zin van artikel 1:3 van de Awb. Het rechtsgevolg is dat op grond van artikel 6.10 van het Bouwbesluit 2012 een aansluitplicht ontstaat. Het warmteplan is in zoverre een concretiserend besluit van algemene strekking. Voor zover het besluit een bepalingsmethode voorschrijft om te bepalen wanneer sprake is van gelijkwaardigheid, is dat geen besluit. Het Bouwbesluit 2012 bevat hiervoor geen grondslag en het gaat hier – anders dan in de overige hoofdstukken van het warmteplan – niet om de uit artikel 1.1, eerste lid, van het Bouwbesluit 2012 voortvloeiende elementen.

Evenredigheidsbeginsel

Uitspraak van 8 juni 2022

[ECLI:NL:RVS:2022:1582](#)

(Beginselplicht tot handhaving. Handhavend optreden in strijd met het evenredigheidsbeginsel)

Samenvatting

Last onder dwangsom om woonvoorzieningen in een bijgebouw te verwijderen en de zonder omgevingsvergunning gebouwde bijgebouwen te verwijderen. De Afdeling oordeelt dat handhavend optreden in dit concrete geval onevenredig is in verhouding tot het met handhaving beoogde doel en dat daarom in dit geval daarvan dient te worden afgezien. Hierbij betreft de Afdeling de omstandigheden dat de gemeente in ieder geval sinds 2004 op de hoogte was van de bewoning van de bouwwerken en daarover sinds die tijd gecorrespondeerd heeft met appellant en dat niet eerder handhavend is opgetreden tegen de bewoning van de bouwwerken. Verder heeft het sociaal team van de gemeente woningzoekenden verwezen naar deze woningen en is voor de huur van de woningen huursubsidie aangevraagd en ontvangen. Verder is niet gebleken van klachten van omwonenden of andere derden met betrekking tot de bewoning van de bouwwerken. Het college heeft ter onderbouwing van zijn besluit om handhavend op te treden verwezen naar het algemeen belang dat is gediend met handhaving bij overtreding van een wettelijk voorschrift. Het college heeft niet gemotiveerd dat er andere belangen in het geding waren die het heeft betrokken bij zijn handhavingsbesluit.

Uitspraak van 12 oktober 2022

[ECLI:NL:RVS:2022:2941](#)

(Besluit om bestemmingsplan niet vast te stellen. De nadelige gevolgen van het bestreden besluit zijn niet onevenredig in verhouding tot de daarmee te dienen doelen)

Samenvatting

De gemeenteraad heeft besloten om het bestemmingsplan dat uitbreiding van agrarische bebouwing mogelijk zou moeten maken, niet vast te stellen. Bij het besluit over de vaststelling van een bestemmingsplan heeft de raad beleidsruimte en moet hij de betrokken belangen afwegen. De Afdeling maakt die belangenafweging niet zelf, maar beoordeelt aan de hand van de beroepsgronden of het besluit om het bestemmingsplan niet vast te stellen in overeenstemming is met het recht. Daarbij kan aan de orde komen of de nadelige gevolgen van het besluit onevenredig zijn in verhouding tot de met dat besluit te dienen doelen. De Afdeling acht de weigering om het verzochte bestemmingsplan vast te stellen een geschikte en noodzakelijke maatregel. De Afdeling is van oordeel dat de weigering ook een evenwichtige maatregel is. Weliswaar heeft die weigering gevolgen voor de bedrijfsvoering van appellante, maar deze laat de bestaande bedrijfsvoering op zich onverlet. Bovendien gaat het om een aanzienlijke uitbreiding van de agrarische bedrijfsbebouwing van appellante met naar het oordeel van de raad grote landschappelijke gevolgen, terwijl de raad er juist naar streeft om de landschappelijke waarden in de vorm van openheid en weidsheid ter plaatse te behouden. Gelet op de hiervoor genoemde gevolgen en de afweging ervan vindt de Afdeling de weigering om het bestemmingsplan vast te stellen niet onevenwichtig. Zij is dan ook van oordeel dat de nadelige gevolgen van het bestreden besluit niet onevenredig zijn in verhouding tot de daarmee te dienen doelen. De raad heeft aldus ook in het licht van het evenredigheidsbeginsel kunnen weigeren het bestemmingsplan vast te stellen.

Exceptieve toetsing

Uitspraak van 3 augustus 2022

[ECLI:NL:RVS:2022:2221](#)

(Het besluit tot wijziging van de Interim omgevingsverordening Noord-Brabant wordt in een procedure tegen een besluit tot vaststelling van een bestemmingsplan onverbindend verklaard)

Samenvatting

Besluit van de gemeenteraad tot vaststelling van een bestemmingsplan waarbij het mogelijk wordt gemaakt om onder meer drie landhuis-kavels te realiseren. In verband met het bestemmingsplan heeft het college van gedeputeerde staten de begrenzing van het Natuur Netwerk Brabant (NNB) zoals aangewezen in de Interim omgevingsverordening Noord-Brabant aangepast. De Interimverordening, waarvan de kaart met de begrenzing van het NNB deel uitmaakt, is een algemeen verbindend voorschrift. Daartegen kan, gelet op artikel 8:3, eerste lid, onder a, van de Awb, geen beroep worden ingesteld. Een rechter kan een algemeen verbindend voorschrift, dat geen wet in formele zin is, in een zaak over een besluit dat op dat voorschrift gebaseerd is, echter wel toetsen op rechtmatigheid. In het bijzonder gaat het daarbij om de vraag of het voorschrift niet in strijd is met hogere regelgeving. De rechter komt ook de bevoegdheid toe te beoordelen of dat algemeen verbindend voorschrift een voldoende deugdelijke grondslag biedt voor het besluit waarover de zaak gaat. Bij die indirecte toetsing van het algemeen verbindend voorschrift vormen de algemene rechtsbeginselen van behoorlijk bestuur een belangrijk richtsnoer, waarbij de toetsing wordt verricht op de wijze zoals de Afdeling die heeft uiteengezet in haar uitspraak van 12 februari 2020, [ECLI:NL:RVS:2020:452](#). Een wijziging van de begrenzing van het NNB ten behoeve van een kleinschalige ontwikkeling is op grond van artikel 2.10.5, aanhef en onder b, onderdeel 3, van het Besluit algemene regels ruimtelijke ordening alleen mogelijk voor zover de oppervlakte van het NNB ten minste gelijk

blijft. Nu de oppervlakte van het NNB bij het besluit tot wijziging van de IOV van het college ten behoeve van het voorliggende plan met 1,05 ha is afgenomen is er strijd met hogere regelgeving. De Afdeling verklaart het besluit tot wijziging van de Interimverordening onverbindend.

Gaswinning

Uitspraak van 24 augustus 2022

[ECLI:NL:RVS:2022:2455](#)

(De staatssecretaris van Economische Zaken en Klimaat mocht instemmen met de winning van 4,5 miljard kubieke meter gas uit het Groningerveld. De staatsecretaris heeft na afweging van alle betrokken belangen redelijkerwijs het winningsniveau kunnen vaststellen op het niveau dat nodig is voor de leveringszekerheid)

Samenvatting

Besluiten van de staatssecretaris van Economische Zaken en Klimaat tot instemming met de winning van 4,5 miljard kubieke meter gas uit het Groningerveld voor het jaar 2021-2022. Aanvankelijk was de gasproductie vastgesteld op 3,9 miljard kubieke meter. Vanwege tegenvallers is die productie verhoogd naar 4,5 miljard (uitgaande van een gemiddeld temperatuurverloop in het gasjaar). De Afdeling oordeelt dat de minister na afweging van alle betrokken belangen redelijkerwijs het winningsniveau heeft kunnen vaststellen op het niveau dat nodig is voor de leveringszekerheid. De staatsecretaris heeft de belangen van de Groningers bij een zo spoedig mogelijke beëindiging van de gaswinning en aan de andere kant de belangen van de eindafnemers van het gas om bedrijfsactiviteiten voort te zetten en woningen in de winters te kunnen blijven verwarmen, afgewogen. De Afdeling oordeelt dat de staatssecretaris voldoende concreet uiteen heeft gezet welke maatregelen worden genomen om de situatie van de Groningers te verbeteren waaronder het zo snel mogelijk afbouwen van de gaswinning naar nul. Die afbouw verloopt – ondanks de verhoging van het winningsniveau in de loop van het gasjaar – sneller dan voorspeld. De staatssecretaris moet echter ook oog hebben voor het maatschappelijke belang bij leveringszekerheid, en de veiligheidsrisico's als er gastekorten ontstaan.

Handhaving

Uitspraak van 2 februari 2022

[ECLI:NL:RVS:2022:322](#)

(Het nieuwe recht van artikel 5:32, tweede lid, van de Awb, is per 1 april 2021 met onmiddellijke ingang in werking getreden. Een rechtsvordering tot betaling van een geldsom verbeurt niet meer binnen een jaar na de dag waarop de dwangsom is verbeurd, als bezwaar, beroep of hoger beroep aanhangig is)

Samenvatting

Besluit tot invordering van verbeurde dwangsommen. De Afdeling overweegt met betrekking tot de toepassing van artikel 5:35, tweede lid, van de Awb als volgt. Deze bepaling is per 1 april 2021 in werking getreden als onderdeel van de Evaluatiewet bestuursrechtelijke geldschuldenregeling Awb. Het overgangsrecht van deze wet is te vinden in Artikel II van die wet. Hierin staat: "Op een beschikking tot invordering van een dwangsom die is gegeven voor het tijdstip van inwerkingtreding van deze wet blijft het recht van toepassing zoals dat gold voor dat tijdstip." De reikwijdte van Artikel II is beperkt, want dit artikel ziet alleen op het recht dat van toepassing is op een beschikking tot invordering. Artikel II ziet om die reden niet op artikel 5:35, tweede lid, van de Awb: dat artikellid heeft betrekking op een rechtsvordering tot betaling van een verbeurde dwangsom en niet op een beschikking tot invordering. Nu de Evaluatiewet geen ander bijzonder overgangsrecht bevat, is artikel 5:35, tweede lid, van de Awb per 1 april 2021 met onmiddellijke ingang in werking getreden.

Herziening

Uitspraak van 2 december 2022

[ECLI:NL:RVS:2022:3908](#)

(Landelijk statiegeldsysteem voor blikjes hoeft nog niet op 1 januari 2023 van start)

Samenvatting

Besluit waarbij de staatssecretaris van Infrastructuur en Waterstaat preventieve lasten onder dwangsom heeft opgelegd aan onder meer de Stichting Afvalfonds Verpakkingen en importeurs van metalen drankblikjes om het statiegeldsysteem voor blikjes op 1 januari 2023 klaar te hebben. De Stichting en anderen stellen het statiegeldsysteem voor metalen drankverpakkingen pas op 1 april 2023 klaar te kunnen hebben. IT problemen en een tekort aan hardware staat eraan in de weg om het systeem op 1 januari 2023 operationeel te laten zijn. Zij verzoeken de voorzieningenrechter om de preventieve lasten onder dwangsom te schorsen. De voorzieningenrechter wijst dit verzoek toe. Hij betreft daarbij de IT-problemen en het tekort aan hardware en dat de staatssecretaris wat de Stichting en anderen stellen, niet heeft weersproken. De voorzieningenrechter stelt het algemeen belang bij een soepele invoering van statiegeld op blikjes voorop.

Uitspraak van 19 oktober 2022

[ECLI:NL:RVS:2022:3003](#)

(Verzoek om herziening van de uitspraak van de Afdeling waarbij de ontpoldering van de Hertog Hedwigepolder mogelijk werd gemaakt, afgewezen. Dat de Westerschelde is verontreinigd met PFAS had de voormalige eigenaar van de polder in de rechtszaak van acht jaar geleden al kunnen aanvoeren)

Samenvatting

De voormalige eigenaar van de Hedwigepolder heeft verzocht om herziening van de uitspraak van de Afdeling van 12 november 2014, [ECLI:NL:RVS:2014:4074](#). In deze uitspraak zijn besluiten die de ontpoldering van de Hedwigepolder mogelijk maakten, in stand gebleven. De voormalige eigenaar wil dat de Afdeling deze uitspraak herziet omdat het water van de Westerschelde ernstig is verontreinigd met PFAS en het ontpolderde gebied vol zal stromen met dit verontreinigde water. Herziening van een onherroepelijke uitspraak is alleen mogelijk op grond van feiten en omstandigheden zoals die in artikel 8:119, eerste lid, van de Awb staan genoemd. Onder andere moet het gaan om feiten of omstandigheden die bij de verzoeker vóór de uitspraak niet bekend waren en ook niet bekend konden zijn. De PFAS-verontreiniging in de Westerschelde had naar het oordeel van de Afdeling vóór de uitspraak in 2014 “redelijkerwijs bekend kunnen zijn” bij de voormalige eigenaar, zodat hij zijn bezwaren daarover in de procedure van acht jaar geleden naar voren had kunnen brengen.

Milieueffectrapportage

Uitspraak van 22 december 2022

[ECLI:NL:RVS:2022:3910](#)

(Bestemmingsplannen N65 Vught. 1) Uitleg categorie 1.2, onderdeel C van de bijlage bij het Besluit milieueffectrapportage; 'de aanleg van een autosnelweg of autoweg' 2) Uitleg van artikel 7.2a van de Wet milieubeheer en artikel 3 van het Besluit milieueffectrapportage)

Samenvatting

De vraag die appellanten opwerpen, is of de bestemmingsplannen samen voorzien in categorie 1.2, 'de aanleg van een autosnelweg of autoweg' uit onderdeel C van de bijlage bij het Besluit mer. Als dat zo is, dan moet een MER worden gemaakt voor de plannen. Hierbij is relevant dat deze activiteit is vermeld in bijlage I, punt 7, van Richtlijn 2011/92, waarvoor op grond van artikel 4, eerste lid van die richtlijn in beginsel een MER moet worden gemaakt. De Afdeling moet activiteit C.1.2 van het Besluit milieueffectrapportage daarom uitleggen overeenkomstig het gelijkkluidende begrip in Richtlijn 2011/92 en de rechtspraak van het Hof van Justitie daarover, waaronder het arrest Bund Naturschutz in Bayern (ECLI:EU:C:2016:898). Uit dit arrest volgt, anders dan appellanten stellen, niet dat elke wijziging van een bestaande autosnelweg of autoweg moet worden aangemerkt als 'aanleg' in de zin van bijlage I, punt 7, onder b), bij richtlijn 2011/92. De Afdeling moet beoordelen of de in de plannen voorziene reconstructie van de N65 vanwege alle kenmerken van de ingrepen een zodanige omvang heeft dat deze gelijkstaat aan de aanleg van een nieuwe weg. De Afdeling komt tot de conclusie dat de reconstructie van de N65, niet een zodanige omvang heeft dat deze gelijkstaat aan de aanleg van een nieuwe weg. Weliswaar is sprake van een wegverbeteringsproject zoals ook in genoemd arrest, met onder meer de realisatie van geluidschermen en het ombouwen van bestaande gelijkvloerse kruisingen naar ongelijkvloerse kruisingen, maar de ingrepen zijn niet zo veel omvattend dat zij hierdoor moeten worden aangemerkt als aanleg.

Er is dan ook geen sprake van 'aanleg' in de zin van bijlage I, punt 7, onder b), bij richtlijn 2011/92. Gelet hierop is de conclusie dat de twee plannen niet voorzien in de activiteit 1.2, 'de aanleg van een autosnelweg of autoweg' uit onderdeel C van de bijlage bij het Besluit m.e.r. In zoverre bestond dus geen verplichting om een MER op te stellen en heeft de raad daarvan terecht afgezien.

Op grond van artikel 7.2a, tweede lid, van de Wet milieubeheer kunnen bij AMvB categorieën van gevallen worden aangewezen waarin sprake is van kleine gebieden en kleine wijzigingen die geen aanzienlijke milieueffecten hebben waarop de verplichting tot het maken van een MER, als bedoeld in 7.2a, eerste lid, niet van toepassing is. In artikel 3 van het Besluit milieueffectrapportage zijn categorieën van gevallen als bedoeld in artikel 7.2a, tweede lid, van de Wet milieubeheer aangewezen. De vraag ligt voor of is voldaan aan de vereisten uit artikel 3 van het Besluit m.e.r, in het bijzonder of sprake is van een plan dat het gebruik bepaalt van een klein gebied. De beoordeling van de vraag of sprake is van een klein gebied, moet worden gezien in relatie tot het totale grondgebied van het bevoegde lokale gezag. De omvang van beide plangebieden is ongeveer 1% van het grondgebied van elk van de betrokken gemeenten. Daarom hebben de plannen betrekking op het gebruik van een 'klein gebied' zoals bedoeld in artikel 3, onder a, onder 1 en 2 van het Besluit m.e.r. Ook voor plannen die betrekking hebben op het gebruik van een klein gebied moet worden vastgesteld dat zich als gevolg van het plan geen aanzienlijke milieueffecten voordoen. Gelet op de conclusie over de gemaakte milieubeoordeling in overweging 31.7 is de Afdeling van oordeel dat de raad kon vaststellen dat de plannen niet tot aanzienlijke milieueffecten leiden.

Natuurbescherming

Uitspraak van 7 september 2022

[ECLI:NL:RVS:2022:2557](#)

(De emissiefactoren uit de Regeling ammoniak en veehouderij kunnen niet worden gebruikt voor de berekening van de emissie van het emissiearme stalsysteem A1.28 in een voortoets of in een passende beoordeling)

Samenvatting

Besluit waarbij een natuurvergunning is verleend voor de bouw van een nieuwe rundveestal met een emissiearm stalsysteem A1.28. Het vee blijft op stal en wordt niet beweid. De vergunning is verleend omdat de aangevraagde situatie volgens het college leidt tot een gelijkblijvende of afnemende depositie van de referentiesituatie. Het college heeft de omvang van de emissie berekend met behulp van de emissiefactoren die voor de aangevraagde stalsystemen is opgenomen in de Regeling ammoniak en veehouderij (Rav). De Afdeling overweegt, onder verwijzing naar twee wetenschappelijke onderzoeken, dat de Rav-emissiefactoren voor emissiearme stallen de werkelijke ammoniakemissie van deze stal-systemen waarschijnlijk onderschatten. Deze twee wetenschappelijke onderzoeken zijn 1) het CBS-rapport 'Stikstofverlies uit opgeslagen mest', uit oktober 2019, en (2) het advies van de Commissie Deskundigen Meststoffenwet hierover aan het ministerie van Landbouw, Natuur en Voedselkwaliteit, van 18 juni 2020. Deze onderzoeken geven ook voldoende aanleiding om aan de juistheid van de Rav emissiefactor voor het emissiearme stalsysteem A1.28 te twijfelen. Zolang die twijfel niet is weggenomen, kan de emissie van het emissiearme stalsysteem A1.28 niet met de Rav-emissiefactor voor dat stalsysteem met de vereiste zekerheid worden vastgesteld. Volgens het voorzorgsbeginsel uit de Habitatrichtlijn kan alleen toestemming worden gegeven voor (uitbreiding van) een melkveehouderij als zeker is dat beschermde natuur daardoor geen schade oploopt. Het gevolg van deze uitspraak is dat de emissiefactoren voor het type stal A1.28 niet

meer mag worden gebruikt in een voortoets of een passende beoordeling voor het verlenen van natuurvergunningen. Dat geldt ook voor stalsysteem A1.13. In een uitspraak van de Afdeling van dezelfde datum, [ECLI:NL:RVS:2022:2557](#), heeft de Afdeling namelijk hetzelfde overwogen voor dit type stalsysteem.

Uitspraak van 12 oktober 2022

[ECLI:NL:RVS:2022:2874](#)

(Beoordelingskader voor het mogen betrekken van de positieve gevolgen van het beëindigen van bemestingsactiviteiten bij de beoordeling van de gevolgen van het weiden van vee voor Natura 2000 gebieden. Interne saldering)

Samenvatting

Besluit waarbij een natuurvergunning is verleend voor de wijziging van een melkveehouderij en geweigerd is een natuurvergunning te verlenen voor het weiden van vee. De vraag is aan de orde of en onder welke voorwaarden de positieve gevolgen van het beëindigen van de bemestingsactiviteiten mogen worden betrokken bij de beoordeling van de gevolgen van het bemesten van vee voor Natura 2000-gebieden en hoe de referentiesituatie wordt bepaald. De Afdeling overweegt dat de emissie van het weiden van vee kan worden weggestreept (intern gesaldeerd) tegen de afname van de emissie van het uitrijden van mest (bemesten) die daarvan het gevolg is. Voor dat intern salderen moet de referentiesituatie van bemesten worden bepaald. Dat gaat aan de hand van de volgende stappen.

1. Volgt uit het planologisch regime dat op de referentiedatum van kracht was dat bemesten was toegestaan?
2. Werden de gronden voor de referentiedatum bemest? Dat wordt als vaststaand aangenomen als de gronden op dat moment als landbouwgrond in gebruik waren.
3. Is na de referentiedatum een planologisch

regime van kracht geworden waaruit volgt dat bemesten niet langer is toegestaan?

Onder referentiedatum wordt verstaan: 10 juni 1994. Daarvan kan gemotiveerd worden afgeweken. Bij een positieve beantwoording van de eerste twee vragen en een negatieve beantwoording van de derde vraag kan een referentiesituatie voor bemesten worden ontleend aan het planologisch regime. Bij een negatieve beantwoording van de eerste of de tweede vraag of een positieve beantwoording van de derde vraag kan geen referentiesituatie voor bemesten worden ontleend aan het planologisch regime. De omvang van de referentiesituatie kan vervolgens in het concrete geval aan de hand van de volgende stappen worden vastgesteld.

Staat het planologisch regime sinds 2006 onafgebroken het gebruik als grasland toe?
Zo ja: de referentiesituatie voor bemesten wordt begrensd door de stikstofgebruiksnorm voor grasland met volledig maaien.
Zo nee: de referentiesituatie voor bemesten wordt begrensd door de hoogste stikstofgebruiksnorm voor enig gewas dat op de gronden planologisch is toegestaan.
Significante gevolgen van het weiden van vee zijn uitgesloten als de gronden die volgens de aanvraag voor de natuurvergunning zullen worden beweide, daarvóór maximaal mochten worden bemest. Dat is het geval als op grond van de hiervoor bedoelde gegevens kan worden vastgesteld (1) dat de gronden voor de referentiedatum werden bemest én (2) dat uit het planologisch regime dat sinds de referentiedatum voor de gronden geldt, volgt dat agrarisch grondgebruik en vanaf 2006 het gebruik van de gronden als grasland is toegestaan.

Uitspraak van 2 november 2022

[ECLI:NL:RVS:2022:3159](#)

(De Porthoszaak. Partiele bouwvrijstelling uit de Wet natuurbescherming wordt buiten toepassing gelaten en mag niet worden gebruikt bij bouwprojecten)

Samenvatting

Besluit waarbij de zogenoemde bouwvrijstelling, die per 1 juli 2021 in artikel 2.9a van de Wet natuurbescherming was opgenomen, aan de orde is. De bedoeling van de bouwvrijstelling was dat bij de vergunningverlening voor een bouwproject geen rekening hoefde te worden gehouden met de stikstofuitstoot van bouwactiviteiten op Natura 2000-gebieden. Het werd hierdoor eenvoudiger om vergunningen te verlenen voor bouw- en infrastructurele projecten. De Afdeling oordeelt dat zij niet anders kon dan constateren dat de bouwvrijstelling strijdig is met artikel 6 van de Habitatrichtlijn en daarom niet gebruikt mag worden bij bouwprojecten. Gevolg hiervan is dat, net als voor juli 2021, voor elk individueel bouwproject onderzocht moet worden wat de mogelijke gevolgen van stikstofuitstoot zijn voor Natura 2000-gebieden.

Uitspraak van 21 december 2022

[ECLI:NL:RVS:2022:3767](#)

(Handhaving weiden en bemesten zonder natuurvergunning)

Samenvatting

Besluit waarbij het college gedeputeerde staten heeft geweigerd handhavend op te treden tegen het zonder natuurvergunning bemesten van gronden en het weiden van vee. Het beoordelingskader voor de gevolgen van het weiden en bemesten uit de [uitspraak van 12 oktober 2022](#) wordt toegepast. De Afdeling voegt aan het beoordelingskader toe dat significante gevolgen van het bemesten van gronden op grond van objectieve gegevens zijn uitgesloten als voor die gronden een referentiesituatie van bemesten

geldt die gelijk is aan de stikstofgebruiksnorm voor grasland met volledig maaien. De Afdeling benadrukt dat de referentiesituatie wordt ontleend aan dat wat is toegestaan en niet aan in hoeverre of in welke mate een toestemming is benut. De Afdeling schrijft uit wat het betekent, rekening houdend met de op 1 januari 2020 gewijzigde vergunningplicht, dat de oprichting, wijziging of exploitatie van een melkveehouderij en het weiden van vee samen één project is. Een veehouderij die het vee beweidt en die voor het houden van vee in stallen én het beweiden geen natuurvergunning heeft, handelt in strijd met artikel 2.7, tweede lid, van de Wnb als (1) uit de beoordeling van de gevolgen van het houden van dieren in stallen volgt dat significante gevolgen niet zijn uitgesloten en/of (2) uit de beoordeling van de gevolgen van het weiden van het vee volgt dat significante gevolgen niet zijn uitgesloten. De veehouderij heeft in dat geval een natuurvergunning nodig voor het gehele project, dat bestaat uit het houden van dieren in stallen en het weiden van vee. Een veehouderij die het vee beweidt en die voor het houden van vee in stallen én het beweiden geen natuurvergunning heeft, handelt niet in strijd met artikel 2.7, tweede lid, van de Wnb als (1) uit de beoordeling van de gevolgen van het houden van dieren in stallen volgt dat significante gevolgen zijn uitgesloten én (2) uit de beoordeling van de gevolgen van het weiden van vee volgt dat significante gevolgen zijn uitgesloten. De veehouderij heeft dan geen natuurvergunning nodig voor het gehele project dat bestaat uit het houden van dieren in stallen en het weiden van vee. Een veehouderij die een natuurvergunning heeft voor het houden van vee in stallen, maar niet voor het weiden van vee, en die het vee beweidt of wil gaan beweiden, handelt in strijd met artikel 2.7, tweede lid, van de Wnb als uit de beoordeling van de gevolgen van het weiden van vee volgt dat significante gevolgen niet zijn uitgesloten. De natuurvergunning voor het houden van vee in stallen moet aangepast

worden. Alle percelen die voor het weiden worden gebruikt moeten alsnog onderdeel gaan uitmaken van de natuurvergunning voor het houden van vee in stallen.

Een veehouderij die een natuurvergunning heeft voor het houden van vee in stallen, maar niet voor het weiden van vee en die het vee beweidt of wil gaan beweiden, handelt niet in strijd met artikel 2.7, tweede lid, van de Wnb als uit de beoordeling van de gevolgen van het weiden van vee volgt dat significante gevolgen zijn uitgesloten. Een aanpassing van de natuurvergunning is in dit geval niet nodig.

Omgevingsvergunning

Uitspraak van 8 juni 2022

[ECLI:NL:RVS:2022:1625](#)

(Frames voor reclameposters zijn geen bouwwerken en voor het aanbrengen daarvan is geen omgevingsvergunning nodig)

Samenvatting

Besluit waarbij het college appellant onder het opleggen van een dwangsom gelast om de zonder omgevingsvergunning aangebrachte reclame in wisselframes te verwijderen. In de wisselframes kan een reclameposter worden opgehangen. De frames zijn door een bedrijf bevestigd aan diverse bouwwerken met een nutsvoorziening, zoals netwerkkasten of elektriciteitshuisjes. De wisselframes zijn 1,02 m breed en 78 cm lang zijn. De frames zijn 2,5 cm dik en steken 1 cm uit. De wisselframes worden met kit aan de nutsvoorziening geplakt en de frames blijven hangen op de locatie waar deze bevestigd zijn. De Afdeling oordeelt dat de wisselframes geen bouwwerken zijn waarvoor een omgevingsvergunning op grond van de Wabo nodig is.

Uitspraak van 13 juli 2022

[ECLI:NL:RVS:2022:2000](#)

(Gebruik van een perceel voor het voorbereiden van maaltijden die kunnen worden afgehaald of elders worden bezorgd valt onder de horecabestemming en niet onder detailhandelsbestemming)

Samenvatting

Besluit waarin het college appellant onder het opleggen van een dwangsom gelast om het gebruik van een gebouw waarin maaltijden worden bereid om die vervolgens te bezorgen, te staken. Volgens het college valt het bereiden en bezorgen van maaltijden niet onder de ter plaatse geldende detailhandelsbestemming, maar is het een vorm van horeca. Horeca is in het pand niet toegestaan. De Afdeling stelt vast dat uit de regels van het bestemmingsplan niet ondubbelzinnig volgt of een bedrijf van waaruit

alleen eten wordt bezorgd en afgehaald kan worden onder de bestemming horeca valt. In de toelichting op het bestemmingsplan zijn wel aanknopingspunten te vinden voor de wijze waarop dit begrip moet worden uitgelegd. Uit de toelichting op het bestemmingsplan volgt duidelijk dat de planwetgever bezorgdiensten onder de horecabestemming heeft willen scharen. Dat in het normaal spraakgebruik het ter plaatse nuttigen van etenswaren en dranken als onderscheidend criterium kan worden gebruikt voor het verschil tussen detailhandel en horeca, is in dit geval niet relevant. Dat komt omdat het al dan niet ter plaatse nuttigen in de planregels niet als onderscheidend criterium is opgenomen.

Procesrecht/ Varkens in Nood

Uitspraak van 9 februari 2022

[ECLI:NL:RVS:2022:362](#)

- (1. In het omgevingsrecht wordt de grondentrichter tussen beroep en hoger beroep niet verlaten.
2. Uit de Varkens in Nood-jurisprudentie volgt niet dat in andere gevallen dan die waarop artikel 6, tweede lid, Verdrag van Aarhus betrekking heeft, aan belanghebbenden inspraakmogelijkheid moet worden geboden in besluitvormingsprocedure)

Samenvatting

Besluit waarbij een omgevingsvergunning is verleend voor een pluimveebedrijf.

1. In hoger beroep hebben appellanten verschillende nieuwe gronden aangevoerd. De Afdeling overweegt dat zij de grondentrichter in hoger beroep in omgevingsrechtzaken blijft hanteren. De grondentrichter betekent dat gronden die redelijkerwijs bij de rechtbank naar voren gebracht konden worden, maar in beroep niet zijn aangevoerd, niet voor het eerst in hoger beroep kunnen worden aangevoerd. Die gronden worden in hoger beroep dan niet inhoudelijk beoordeeld. De Afdeling heeft bij uitspraak van 9 februari 2022, [ECLI:NL:RVS:2022:363](#), besloten de grondentrichter niet meer toe te passen in andere zaken die bij de Afdeling aan de orde komen. De reden dat de Afdeling de grondentrichter nog wel in het omgevingsrecht blijft hanteren is dat in zaken over omgevingsrechtelijke besluiten in het merendeel van de gevallen belangen van derden zijn betrokken. Daarin verschillen omgevingsrechtelijke zaken van niet-omgevingsrechtelijke zaken, waarin in het merendeel van de gevallen sprake is van tweepartijengeschillen. Vanuit een oogpunt van rechtszekerheid voor die derden is het van belang dat de bestuursrechter niet alleen waakt over de (proces)positie van de partij(en) die hoger beroep instelt c.q. instellen, maar ook voor de procespositie van de overige partijen waaronder die van vergunninghouders en voor belangen van derden zoals degenen die om optreden tegen een gestelde overtreding hebben gevraagd. Daar komt bij dat het in omgevingsrechtelijke zaken vaker gaat om zaken met grote maatschappelijke belangen zoals infrastructurele projecten, woningbouw en energietransitie met korte wettelijke afdoeningstermijnen waarvoor een efficiënte rechtsgang extra van belang is. Ook daarom is het nodig dat de omvang van het geding in die zaken tijdig wordt afgebakend. Alleen als is uitgesloten dat het toestaan van één of meer nieuwe gronden in hoger beroep leidt of kan leiden tot benadeling van derdebelanghebbenden, kan de bestuursrechter een uitzondering maken op genoemd uitgangspunt.
2. Het besluit is niet voorbereid met de uitgebreide voorbereidingsprocedure van afdeling 3.4 van de Awb, maar met de reguliere procedure waarbij tegen een besluit bezwaar openstaat. De Afdeling overweegt dat uit het arrest Varkens in Nood niet kan worden afgeleid dat in andere gevallen dan die waarop artikel 6, tweede lid, van het Verdrag betrekking heeft, aan belanghebbenden de gelegenheid moet worden gegeven inspraak uit te oefenen in de besluitvormingsprocedure. Artikel 6, tweede lid, van het Verdrag geldt voor de gevallen vermeld in het eerste lid van dat artikel. Daartoe behoren niet de vergunningen die in dit geval aan de orde zijn, waarbij sprake is van een binnenplanse afwijking van de bouwvoorschriften uit het bestemmingsplan als bedoeld in artikel 2.1, eerste lid, aanhef en onder c, van de Wabo en het verrichten van een activiteit die van invloed kan zijn op de fysieke leefomgeving als bedoeld in artikel 2.1, eerste lid, aanhef en onder i, van de Wabo. Daarbij is voor de activiteit als bedoeld in artikel 2.1, eerste lid, aanhef en onder i, van de Wabo van belang

dat uit de uitspraak volgt dat geen sprake is van belangrijke nadelige gevolgen voor het milieu. Gelet hierop is geen sprake van een besluit dat op grond van artikel 6, tweede lid, van het Verdrag met een uitgebreide procedure had moeten worden voorbereid.

Uitspraak van 6 juli 2022

[ECLI:NL:RVS:2022:1907](#)

(Zienswijzentermijn uit de Awb voldoet aan de eisen die het Verdrag van Aarhus aan inspraak stelt)

Samenvatting

Besluit tot vaststelling van een bestemmingsplan. Het bestemmingsplan is voorbereid met afdeling 3.4 van de Awb. De Afdeling overweegt dat de in afdeling 3.4 Awb geboden mogelijkheid om mondeling of schriftelijk een zienswijze tegen het ontwerpbesluit naar voren te kunnen brengen, voldoet aan de eisen die het Verdrag van Aarhus aan inspraak stelt. Met het naar voren brengen van een zienswijze kan een ieder zijn visie op en eventuele bezwaren over het planvoornemen kenbaar maken. De gegeven termijn van zes weken om een zienswijze in te dienen is in het algemeen een redelijke termijn in het licht van artikel 6, derde lid, van het Verdrag van Aarhus, mede in relatie tot de leden zes en zeven van dat artikel.

Uitspraak van 26 oktober 2022

[ECLI:NL:RVS:2022:3087](#)

(Ook al kan appelllant in haar beroep worden ontvangen omdat zij zienswijzen tegen het ontwerp bestemmingsplan heeft ingediend, neemt dat niet weg dat moet worden gezien of het relativiteitsvereiste moet worden tegengeworpen)

Samenvatting

Besluit tot vaststelling van een bestemmingsplan voor de bouw van elf recreatiewoningen. Appellante heeft een zienswijze ingediend tegen het ontwerpbestemmingsplan. Daarom kan zij in haar beroep worden ontvangen. De vraag of appelllant belanghebbende is in de zin van artikel 1:2, eerste lid, van de Awb laat de Afdeling daarom in het midden. Het voorgaande neemt niet weg dat moet worden gezien of appellante het relativiteitsvereiste van artikel 8:69a van de Awb moet worden tegengeworpen. Appellant woont op meer dan 500 meter afstand van het plangebied. De Afdeling stelt vast dat deze afstand te groot is om ter plaatse van de woning van appellante feitelijke gevolgen van het plan te kunnen ondervinden. De met het plan mogelijk gemaakte bouw- en gebruiksmogelijkheden kunnen de woon- en leefomgeving van appellante niet aantasten.

Vreemdelingenkamer

Algemeen bestuursrecht

Uitspraak van 9 februari 2022

[ECLI:NL:RVS:2022:379](#)

(Reguliere procedure, nadere stukken in bezwaar en beroep)

Samenvatting

Deze uitspraak gaat over de vraag wanneer in reguliere vreemdelingenzaken nader ingediende stukken bij de beoordeling in beroep kunnen worden betrokken. De Afdeling zet het toetsingskader uiteen en oordeelt aan de hand daarvan dat de rechtbank te strenge criteria heeft gehanteerd. Daardoor zijn documenten die pas tijdens de procedure bij de rechtbank zijn ingebracht ten onrechte buiten beschouwing gebleven.

Uitspraak van 10 februari 2022

[ECLI:NL:RVS:2022:436](#)

(verzoek om schadevergoeding)

Samenvatting

De staatssecretaris van Justitie en Veiligheid heeft de aan een man verleende asielvergunning ingetrokken. De rechtbank heeft dat besluit vernietigd en de staatssecretaris heeft zich daarbij neergelegd. De man verzoekt de staatssecretaris om vergoeding van de hierdoor ontstane materiële en immateriële schade. De staatssecretaris wijst het verzoek af en verklaart het bezwaar ongegrond. Hiertegen stelt de man beroep in. De rechtbank verklaart zich onbevoegd om daarvan kennis te nemen, maar volgens de man moet zij het beroep behandelen als verzoek in de zin van artikel 8:90 van de Awb. De Afdeling geeft hem gelijk en stuurt de zaak terug naar de rechtbank.

Uitspraak van 1 maart 2022

[ECLI:NL:RVS:2022:615](#)

(Verlengingsbesluit, geen toepassing artikel 6:22)

Samenvatting

Deze uitspraak gaat over een man die in vreemdelingenbewaring zit. De staatssecretaris wil de maximale duur van de bewaring verlengen. Voorafgaand aan het verlengingsbesluit voert de man in een zienswijze medische omstandigheden aan om te onderbouwen dat de staatssecretaris met een lichter middel dan bewaring kan volstaan. De staatssecretaris gaat daar in het verlengingsbesluit niet gemotiveerd op in en de rechtbank passeert dat gebrek met toepassing van artikel 6:22 van de Awb. De Afdeling oordeelt dat dit in strijd is met punt 45 van het arrest Mahdi, [ECLI:EU:C:2014:1320](#).

Uitspraak van 15 april 2022

[ECLI:NL:RVS:2022:1118](#)

(Opvang, interim measure CAT, gelijkheidsbeginsel, bewijslast)

Samenvatting

Deze uitspraak gaat over een aanvraag van een vrouw om opvang en verstrekkingen krachtens de Regeling verstrekkingen asielzoekers en andere categorieën vreemdelingen 2005 (Rva 2005). Het COa heeft die aanvraag afgewezen, omdat de vrouw door de interim measure die het Committee Against Torture van de Verenigde Naties voor haar heeft getroffen, niet valt onder artikel 3, tweede of derde lid, van de Rva 2005. Ook heeft zij geen bijzondere omstandigheden aannemelijk gemaakt om buiten artikel 3 om opvang te kunnen krijgen. De vrouw beroept zich op het gelijkheidsbeginsel en wijst op een vergelijkbaar geval waarin het COA wel opvang verleende. De Afdeling oordeelt dat het COA ten onrechte de bewijslast om aannemelijk te maken dat zich gelijke gevallen voordoen bij de vrouw heeft gelegd.

Uitspraak van 6 juli 2022

[ECLI:NL:RVS:2022:1918](#)

(Horen in bezwaar)

Samenvatting

In deze uitspraak oordeelt de Afdeling dat de staatssecretaris vreemdelingen vaker moet uitnodigen voor een hoorzitting als zij bezwaar maken tegen een besluit. Volgens de Awb heeft in beginsel iedereen die bezwaar maakt tegen een besluit van de overheid het recht om gehoord te worden. Maar daar zijn uitzonderingen op. In deze uitspraak gaat het om de uitzondering dat het bezwaar 'kennelijk ongegrond' is: het is dan zo duidelijk dat het bezwaar niet kan slagen, dat er geen hoorzitting gehouden hoeft te worden. Volgens de Afdeling is de manier waarop de staatssecretaris beoordeelt of een bezwaar kennelijk ongegrond is, in algemene zin in overeenstemming met de wet. Maar er zijn ook twijfelgevallen, waarin niet zonder meer duidelijk is dat een bezwaar niet kan slagen: bijvoorbeeld als iemand niet alle informatie kan overleggen die van hem wordt gevraagd. Dan is het belangrijk dat diegene de kans krijgt op een hoorzitting zijn zaak toe te lichten. De Afdeling oordeelt dat de staatssecretaris in dat soort gevallen vaker moet horen. Daarbij wijst zij op de verschillende belangen die de wetgever voor ogen heeft bij het recht om gehoord te worden, zoals het versterken van het vertrouwen tussen burgers en de overheid. De Afdeling geeft ook concrete punten mee waar de staatssecretaris op moet letten als hij besluit of hij iemand gaat uitnodigen voor een hoorzitting. De uitspraak van 15 juli 2022, [ECLI:NL:RVS:2022:2016](#), over een Turkse man die een verblijfsvergunning regulier wilde om arbeid als zelfstandige te kunnen verrichten, is een voorbeeld van een geval waarin de staatssecretaris juist niet behoefde te horen.

Uitspraken van 17 augustus 2022

[ECLI:NL:RVS:2022:2290](#) en

[ECLI:NL:RVS:2022:2341](#)

(Afsluitingsregeling langdurig verblijvende kinderen, evenredigheid, conclusie staatsraad A-G)

Samenvatting

De Afsluitingsregeling van januari 2019 is voor de staatssecretaris het beoogde sluitstuk van regelingen voor kinderen die langdurig in Nederland verblijven. In deze twee zaken heeft hij aanvragen om een verblijfsvergunning op basis van deze regeling afgewezen. Hij beoordeelt zulke aanvragen 'in de context van het gezin'. Dat betekent dat hij een verblijfsvergunning verleent aan alle gezinsleden als het kind een verblijfsvergunning krijgt. Maar het betekent andersom ook dat niemand van het gezin een verblijfsvergunning krijgt als op een van de gezinsleden een zogenoemde contra-indicatie van toepassing is. De staatssecretaris heeft zich in de ene zaak op het standpunt gesteld dat de moeder haar identiteit niet heeft kunnen aantonen en in de andere zaak dat de vader een gevaar voor de openbare orde is. Daarom heeft hij in beide gevallen aan niemand van het gezin een verblijfsvergunning verleend. In haar uitspraken verduidelijkt de Afdeling hoe de staatssecretaris zogenoemde kinderpardon-zaken op evenredigheid moet beoordelen en hoe de bestuursrechter dit vervolgens moet toetsen. De Afdeling oordeelt dat het niet verlenen van een verblijfsvergunning onevenredige gevolgen heeft voor de kinderen en vernietigt de besluiten van de staatssecretaris. Eerder vroeg de voorzitter van de Afdeling in deze zaken juridisch advies aan staatsraad advocaat generaal Widdershoven over de contra indicaties in de Afsluitingsregeling en het evenredigheidsbeginsel. Hij kwam in zijn conclusie van 18 mei 2022, [ECLI:NL:RVS:2022:1440](#), met een aantal aanbevelingen.

Uitspraken van 14 september 2022

[ECLI:NL:RVS:2022:2592](#), [ECLI:NL:RVS:2022:2684](#)
en [ECLI:NL:RVS:2022:2695](#)

(Evacuaties Afghanistan, verklaring omtrent het bezit van het Nederlanderschap, rechtsgang)

Samenvatting

Deze drie zaken gaan over verzoeken van Afghanen aan de Nederlandse overheid om hen te evacueren uit Afghanistan, omdat hun familielid heeft gewerkt voor Nederlandse militairen in Afghanistan en zij daardoor gevaar lopen. Sinds 26 augustus 2021 voert het kabinet geen evacuaties meer uit. De ministeries van Buitenlandse Zaken en Defensie blijven zich wel inzetten om de evacuatie van personen die daarvoor in aanmerking komen, naar Nederland te faciliteren. De minister van Defensie heeft de betrokkenen in deze zaken laten weten dat zij niet tot deze groep behoren. De ministeries faciliteren hun evacuatie naar Nederland daarom niet. De wet kent geen bevoegdheid toe aan de Nederlandse overheid om de overkomst van een persoon naar Nederland te faciliteren. Een beslissing van de overheid zonder wettelijke grondslag levert alleen in uitzonderlijke gevallen een formeel besluit op. In twee van de uitspraken oordeelt de Afdeling dat zo'n uitzonderlijk geval zich hier voordoet. Op 18 augustus 2021 heeft de Tweede Kamer een motie aangenomen, waarin zij de regering heeft verzocht om bepaalde groepen personen uit Afghanistan te evacueren en om deze personen aan te merken als risicogroep als zij asiel aanvragen in Nederland, als evacuatie niet mogelijk is. Het kabinet heeft besloten deze [motie](#) uit te voeren en zijn aanpak beschreven in een [brief](#) aan de voorzitter van de Tweede Kamer. Daarmee heeft het kabinet de publieke taak op zich genomen om zich in te spannen voor deze evacuaties. Een beslissing die de minister van Buitenlandse Zaken neemt op grond van de brief is een besluit waartegen bezwaar en beroep openstaan. De Afdeling zet een streep door de besluiten, omdat de minister van Defensie deze heeft genomen, terwijl de

minister van Buitenlandse Zaken dat moet doen. Wegens de schrijnende situatie in Afghanistan moet die dit binnen twee weken alsnog doen. Tegen de nieuwe beslissing kunnen de verzoekers dan meteen in beroep bij de Afdeling. De derde uitspraak gaat over een 'verklaring omtrent het bezit van het Nederlanderschap'. Een vrouw in Afghanistan had zo'n verklaring aangevraagd om te kunnen aantonen dat haar minderjarige dochter de Nederlandse nationaliteit heeft. De specifieke verklaring die zij heeft aangevraagd, komt in de wet niet voor. De minister van Buitenlandse Zaken verklaarde het bezwaar tegen de afwijzing van de aanvraag daarom 'niet-ontvankelijk'. De Afdeling vindt dat terecht en oordeelt dat het besluit over de verklaring niet kan worden aangevochten bij de bestuursrechter. De Rijkswet op het Nederlanderschap bevat namelijk al specifieke regels om het Nederlanderschap vast te stellen, zoals een procedure bij de burgerlijke rechter. Daarmee is er voldoende rechtsbescherming.

Uitspraak van 14 december 2022

[ECLI:NL:RVS:2022:3631](#)

(MOB-melding, besluit of feitelijke handeling)

Samenvatting

Aanleiding voor deze uitspraak is een melding van het COA bij de Afdeling Vreemdelingenpolitie, Identificatie en Mensenhandel dat de vreemdeling 'met onbekende bestemming is vertrokken'. De Afdeling oordeelt dat deze zogenoemde MOB-melding geen besluit is als bedoeld in artikel 1:3 van de Awb. Ook is deze geen feitelijke handeling als bedoeld in artikel 72, derde lid, van de Vw 2000 en artikel 5, tweede lid, van de Wet Centraal Orgaan opvang asielzoekers. Daarvoor is namelijk vereist dat tegen de MOB-melding geen andere geschikte bestuursrechtelijke rechtsgang openstaat. Dat is niet het geval. Het betwisten van een MOB-melding is namelijk mogelijk als een bestuursorgaan die melding ten grondslag legt aan een besluit, bijvoorbeeld een besluit tot afwijzing van een aanvraag op grond

Asiel

van artikel 30c, eerste lid, aanhef en onder c, van de Vw 2000. Ook kan een vreemdeling de MOB-melding ter discussie stellen in het kader van bijvoorbeeld een procedure over de beëindiging van verstrekkingen of in het kader van een procedure tegen de verlenging van de overdrachtstermijn.

Uitspraak van 3 januari 2022

[ECLI:NL:RVS:2022:1](#)

(Artikel 1(D) Vluchtelingenverdrag, UNRWA)

Samenvatting

Deze uitspraak gaat over een staatloze man van Palestijnse afkomst, die voor zijn komst naar Nederland in Irak en Egypte heeft gewoond. Hij staat als zoon van zijn vader geregistreerd bij de *United Nations Relief and Works Agency for Palestine Refugees in the Near East* (UNRWA). In een eerdere asielpcedure vond de staatssecretaris dat de man viel onder de reikwijdte van artikel 1(D) van het Vluchtelingenverdrag en daarmee onder artikel 12, eerste lid, aanhef en onder a, van de Kwalificatierichtlijn, maar nu denkt hij daar anders over. De Afdeling legt eerst uit hoe de rechter in dit soort zaken moet toetsen. Zij stelt vervolgens vast dat de man nooit daadwerkelijk bescherming en bijstand van de UNRWA heeft ontvangen en bovendien niet in een van de sectoren van het werkgebied van de UNRWA heeft verbleven. Alleen al daarom is artikel 12, eerste lid, aanhef en onder a, van de Kwalificatierichtlijn niet op hem van toepassing. De Afdeling laat de rechtspraak van het Hof van Justitie van de EU hierbij zwaarder wegen dan de UNHCR-richtlijnen, die ervan uitgaan dat ook Palestijnen die in theorie recht hebben op bijstand van de UNRWA, onder artikel 1(D) van het Vluchtelingenverdrag vallen. Zij oordeelt dat de staatssecretaris van standpunt mocht veranderen, omdat hij dat goed heeft gemotiveerd.

Uitspraken van 19 januari 2022

[ECLI:NL:RVS:2022:93](#) en [ECLI:NL:RVS:2022:94](#)

(Beoordeling asielaanvragen afvalligen en atheïsten)

Samenvatting

Deze uitspraken gaan over de manier waarop de staatssecretaris moet onderzoeken en beoordelen of hij het geloofwaardig vindt dat een asielzoeker afvallig of atheïstisch is. Omdat

hierover in de rechtspraak veel onduidelijkheid bestaat, geeft de Afdeling extra handvatten. Zij maakt duidelijk hoe de staatssecretaris te werk moet gaan, welke verklaringen van de asielzoekers worden verwacht en hoe de rechtbank besluiten van de staatssecretaris effectief kan toetsen. De Afdeling oordeelt dat de staatssecretaris een duidelijke vaste werkwijze moet opstellen waarmee hij onderzoekt en beoordeelt of iemand afvallig is. Daarbij kan hij aansluiten bij zijn werkwijze in zaken over bekering tot het christendom. Verder moet hij zijn werkwijze aanscherpen bij het onderzoeken en beoordelen van asielaanvragen van mensen die stellen atheïstisch te zijn. Hij maakt nu onvoldoende onderscheid tussen asielaanvragen van afvalligen en atheïsten. Dat zijn twee verschillende soorten overtuigingen, die niet op dezelfde manier kunnen worden onderzocht en beoordeeld. Als de staatssecretaris geloofwaardig vindt dat iemand afvallig of atheïstisch is, moet hij vervolgens onderzoeken of die persoon daardoor een risico loopt bij terugkeer. Dat onderzoek is nu onvoldoende voor afvalligen en atheïsten uit Iran. De staatssecretaris zal daarnaar dus nader onderzoek moeten doen.

Uitspraak van 26 januari 2022

[ECLI:NL:RVS:2022:208](#)

(Opvolgende aanvraag, arrest LH)

Samenvatting

Deze uitspraak gaat over de betekenis van het arrest LH, [ECLI:EU:C:2021:478](#), voor de manier waarop de staatssecretaris uitvoering geeft aan artikel 30a, eerste lid, aanhef en onder d, van de Vw 2000. De Afdeling oordeelt dat de toepassing van die bepaling, waarbij de staatssecretaris zich op het standpunt stelt dat documenten geen nieuwe elementen of bevindingen zijn als hij de authenticiteit daarvan niet kan vaststellen of deze niet afkomstig zijn van een objectief verifieerbare bron, in strijd is met artikel 40, tweede lid, van de Procedurerichtlijn en artikel 4, tweede lid, van de Kwalificatierichtlijn.

De staatssecretaris zal ook bij die documenten moeten onderzoeken en motiveren of dat nieuwe elementen of bevindingen zijn en, als dat zo is, of die relevant kunnen zijn voor de beoordeling van de aanvraag. Dat moet hij doen op dezelfde manier als bij eerste asielaanvragen en in samenwerking met de vreemdeling. Het arrest LH geeft de Afdeling aanleiding om haar rechtspraak hierover te herzien. Bij de beoordeling van de ontvankelijkheid is de staatssecretaris niet verplicht om mensen te horen die ter onderbouwing van hun opvolgende asielaanvraag documenten hebben overgelegd waarvan de authenticiteit niet kan worden vastgesteld of waarvan de bron niet objectief verifieerbaar is. De staatssecretaris kan afzien van horen als hij hen al in de gelegenheid heeft gesteld een zienswijze naar voren te brengen en horen niet nodig is om kennis over de relevante feiten en de af te wegen belangen te vergaren. Hij moet dan wel uitdrukkelijk motiveren waarom horen niet nodig is.

Uitspraak van 5 april 2022

[ECLI:NL:RVS:2022:985](#)

(Begrip 'verhoogde aandacht', lhbti's uit Georgië)

Samenvatting

In deze uitspraak gaat de Afdeling in op de invulling die de staatssecretaris geeft aan het begrip 'verhoogde aandacht', en de gevolgen die dat begrip heeft voor de beoordeling van asielaanvragen van mensen die afkomstig zijn uit een land dat is aangemerkt als veilig land van herkomst, met verhoogde aandacht voor de groep waartoe zij behoren. Anders dan voorheen, oordeelt de Afdeling dat onvoldoende duidelijk is welke betekenis toekomt aan het begrip 'verhoogde aandacht' en welke gevolgen dat begrip heeft voor de beoordeling van asielaanvragen van mensen die behoren tot een groep waarvoor verhoogde aandacht wordt gevraagd. De staatssecretaris is er niet in geslaagd die onduidelijkheid weg te nemen. Hij zal moeten bezien of hij het begrip 'verhoogde

aandacht' wil handhaven en daaraan een meer substantiële invulling wil geven. Als hij dat doet, dan zal hij inzichtelijk moeten maken wat dit concreet betekent voor de beoordeling van asielaanvragen van mensen die behoren tot een groep waarvoor hij verhoogde aandacht vraagt, zodat dit voor hen kenbaar is en door de bestuursrechter te toetsen is. Als hij dat niet doet, dan zal hij aan de hand van landen-informatie moeten beoordelen of de aanwijzing van Georgië als veilig land van herkomst ook geldt voor lhbt'i's of zij juist van die aanwijzing moeten worden uitgezonderd.

Uitspraak van 13 april 2022

[ECLI:NL:RVS:2022:1053](#)

(Afvalligheid, geen herstel gebrek gehoor in beroepschrift of ter zitting)

Samenvatting

Deze zaak gaat over een man uit Irak die asiel heeft gevraagd omdat hij zich in Nederland heeft afgekeerd van de islam. De staatssecretaris heeft na een vernietiging van een eerder besluit door de rechtbank een nieuw besluit genomen. De rechtbank vernietigt vervolgens ook dat besluit, omdat de staatssecretaris de man ten onrechte niet opnieuw heeft gehoord. Toch hoeft de staatssecretaris van de rechtbank geen nieuw besluit te nemen, onder meer omdat de man zijn gestelde afvalligheid niet aannemelijk heeft gemaakt, terwijl hij daarvoor in beroep bij de rechtbank zowel schriftelijk als ter zitting alle ruimte heeft gekregen. De Afdeling gaat hier niet in mee. Een gehoor is namelijk zeer belangrijk voor de beoordeling van afvalligheid als asiel-motief. Het kunnen geven van een (schriftelijke) toelichting in beroep is geen adequaat alternatief hiervoor. Als het gehoor op onzorgvuldige wijze heeft plaatsgevonden en opnieuw gehoord moet worden, kan dit dus niet zomaar worden vervangen door een schriftelijke toelichting in beroep of het ter zitting horen door de rechtbank.

Uitspraak van 14 april 2022

[ECLI:NL:RVS:2022:1100](#)

(Leeftijdsconform horen, beoordelen en waarderen in lhbt'i-zaken)

Samenvatting

Deze zaak gaat over een asielaanvraag van een jonge man die zegt dat hij in Nigeria problemen heeft ondervonden wegens zijn homoseksuele geaardheid. Hij was tijdens de gehoren 16 en 17 jaar. Hij heeft onder andere verklaard over zijn verliefdheid op zijn jeugdvriend in Nigeria toen hij 13 of 14 jaar was. De staatssecretaris heeft het asielrelaas ongeloofwaardig geacht. De uitspraak gaat over de vraag of hij voldoende rekening heeft gehouden met de jonge leeftijd van de man. De Afdeling stelt vast dat de man in elk geval is gehoord op een manier die toen bij zijn leeftijd paste. De staatssecretaris moet de tijdens het gehoor afgelegde verklaringen echter ook leeftijdsconform beoordelen en wegen. Daarbij moet hij rekening houden met zowel de leeftijd ten tijde van de gestelde gebeurtenissen in het land van herkomst als de leeftijd ten tijde van de gehoren. In deze zaak heeft de staatssecretaris niet duidelijk gemaakt dat hij dat heeft gedaan.

Uitspraken van 8 juni 2022

[ECLI:NL:RVS:2022:1530](#), [ECLI:NL:RVS:2022:1531](#) en [ECLI:NL:RVS:2022:1532](#)

(Alleenstaande vreemdelingen, opvang in land van herkomst, arrest TQ)

Samenvatting

De staatssecretaris heeft de asielaanvragen van vijf alleenstaande vreemdelingen afgewezen. Drie van hen waren op dat moment minderjarig. Zij hoeven van de staatssecretaris nog niet terug naar hun land van herkomst, omdat hij eerst moet onderzoeken of daar adequate opvang voor hen is. De twee meerderjarige vreemdelingen kunnen volgens de staatssecretaris wel meteen terug. Uit het arrest TQ, [ECLI:EU:C:2021:9](#), volgt dat de staatssecretaris van alleenstaande minderjarige vreemdelingen niet mag verlangen

dat zij terugkeren naar hun land van herkomst, voordat hij heeft vastgesteld of daar adequate opvang voor hen is. De vreemdelingen vinden dat de staatssecretaris niet voldoet aan de eisen uit het arrest TQ. Volgens hen moet hij al tijdens de asielprocedure beoordelen of opvang in het land van herkomst aanwezig is. Dan kan hij bij de afwijzing van hun asielaanvragen namelijk meteen beslissen of zij recht hebben op een verblijfsvergunning op grond van het bijzondere buitenschuldbeleid. Dat beleid houdt in dat een alleenstaande minderjarige vreemdeling die geen asiel krijgt, toch mag blijven, omdat er geen adequate opvang in het land van herkomst is. In haar uitspraken zet de Afdeling uiteen hoe de staatssecretaris aan de eisen van het arrest TQ kan voldoen. Zij oordeelt dat hij niet al tijdens de asielprocedure het onderzoek naar de opvang hoeft af te ronden. Hij mag dus eerst de asielaanvraag afwijzen. Daarna moet hij wel snel aan de slag met het onderzoek naar de opvang, zodat de onzekerheid voor de minderjarige vreemdeling zo kort mogelijk duurt. Hij mag in elk geval niet volstaan met de opmerking dat de vreemdeling inmiddels meerderjarig is en hij daarom geen onderzoek meer hoeft te doen.

Uitspraken van 22 juni 2022

[ECLI:NL:RVS:2022:1664](#) en

[ECLI:NL:RVS:2022:1760](#)

(Verduidelijking toepassing arrest Bahaddar)

Samenvatting

Het is verboden iemand uit te zetten naar een land waar hij wordt mishandeld of gemarteld. Dat staat in artikel 3 van het Europees Verdrag tot bescherming van de Rechten van de Mens en de fundamentele vrijheden (EVRM). Dat verbod mag nooit worden geschonden. Daarom moet de bestuursrechter soms nationale procedureregels buiten toepassing laten, bijvoorbeeld regels over de inhoud van een beroepschrift of over de termijn waarbinnen beroep moet worden ingesteld. Ook moet de bestuursrechter onderzoeken of iemand in het land waarnaar hij wordt

uitgezet, risico loopt op mishandeling of marteling als die persoon overduidelijk niet alle relevante feiten heeft aangevoerd. De beoordeling of een nationale procedurereguleer opzij moet worden gezet, wordt de Bahaddar-beoordeling genoemd. Deze is genoemd naar het arrest Bahaddar, [ECLI:CE:ECHR:1998:0219JUD002589494](#). In deze uitspraken verduidelijkt de Afdeling wanneer de bestuursrechter moet beoordelen of zich 'Bahaddar-omstandigheden' voordoen en wanneer om die reden een nationale procedurereguleer niet moet worden toegepast. In de eerste uitspraak gaat de Afdeling in op het arrest en de nationale procedureregels en geeft zij een overzicht van haar rechtspraak over het buiten toepassing laten van een nationale procedurereguleer wegens Bahaddar-omstandigheden. In de tweede uitspraak past de Afdeling de eerste uitspraak meteen toe. In de uitspraak van 19 juli 2022, [ECLI:NL:RVS:2022:2046](#), doet zij dat opnieuw en merkt zij de machtsovername door de taliban in Afghanistan aan als Bahaddar-omstandigheid. In de uitspraak van 5 december 2022, [ECLI:NL:RVS:2022:3554](#), legt zij uit hoe de Bahaddar-beoordeling moet worden verricht als de staatssecretaris een asielrelaas ongelooftwaardig vindt.

Uitspraak van 6 juli 2022

[ECLI:NL:RVS:2022:1810](#)

(Niet tijdig beslissen op asielaanvraag, mogelijkheid instellen beroep)

Samenvatting

De Tijdelijke wet opschorting dwangsommen IND gold van 11 juli 2020 tot 11 juli 2021. Deze wet maakte het voor asielzoekers onmogelijk om een rechtszaak aan te spannen bij de bestuursrechter als zij erover wilden klagen dat de staatssecretaris niet binnen de wettelijke termijn op hun asielaanvraag had beslist. Als zij dat toch deden, was de bestuursrechter niet bevoegd om hun beroep inhoudelijk te beoordelen. Naar het oordeel van de Afdeling heeft een asielzoeker geen doeltreffend rechtsmiddel meer om op te komen

tegen te trage besluitvorming door de staatssecretaris als de wet de rechtsgang bij de bestuursrechter uitsluit. De wettelijke beslistermijnen waaraan de staatssecretaris zich moet houden, zijn gebaseerd op de Europese Procedurerichtlijn. Het uitsluiten van de rechtsgang bij de bestuursrechter is in strijd met het beginsel van effectieve rechtsbescherming dat in het EU Handvest staat. Dit beginsel houdt in dat de nationale rechter de mogelijkheid moet hebben om de rechten van personen te beschermen die aan het Unierecht zijn ontleend. Omdat het voor de asielzoeker in een geval als dit uiterst moeilijk is om zijn recht op een tijdige beslissing doeltreffend te beschermen, verklaart de Afdeling de tijdelijke wet op dit punt onverbindend. Dit betekent dat de bestuursrechter in rechtszaken over de periode van 11 juli 2020 tot 11 juli 2021 toch bevoegd is om kennis te nemen van het beroep tegen het niet tijdig nemen van een besluit op een asielaanvraag.

Uitspraken van 20 juli 2022

[ECLI:NL:RVS:2022:2017](#) en

[ECLI:NL:RVS:2022:2018](#)

(Dienstplicht Eritrea)

Samenvatting

Deze uitspraak gaat over een Eritrese man. De staatssecretaris wijst zijn asielaanvraag af, maar de man vreest dat hij de nationale dienstplicht moet vervullen als hij naar Eritrea moet. Die bestaat uit een civiel en een militair onderdeel. De man denkt dat hij een grote kans heeft om het militaire onderdeel te moeten vervullen, omdat hij jong is, analfabeet en nauwelijks is opgeleid. Hij bezit geen speciale vaardigheden die hem geschikt maken voor het civiele onderdeel van de dienstplicht. Uit openbare bronnen blijkt dat dienstplichtigen die zijn ingedeeld in het militaire onderdeel, te maken kunnen krijgen met extreem zware werk- en leefomstandigheden, zoals een gebrek aan basisvoorzieningen, zware fysieke training of arbeid, zeer ernstige lijfstraffen en detentie onder schrijnende omstandigheden.

Commandanten hebben bijna onbeperkte macht over hun onderschikten en handelen vaak willekeurig. De dienstplicht duurt in Eritrea officieel achttien maanden, maar wordt vaak verlengd voor onbepaalde tijd. Het komt voor dat de dienstplicht tien jaar of zelfs nog langer duurt. De Afdeling oordeelt op basis van informatie uit openbare bronnen dat de omstandigheden waaronder het militaire onderdeel van de nationale dienstplicht moet worden vervuld zo ernstig zijn, dat de Eritrese man een reëel risico loopt op foltering of onmenselijke of vernederende behandeling. Dat is in strijd met artikel 3 van het EVRM. De staatssecretaris moet hier rekening mee houden bij zijn beslissing over asielaanvragen van Eritreeërs voor wie dit geldt. Hij moet in deze zaak een nieuw besluit nemen.

Uitspraak van 1 augustus 2022

[ECLI:NL:RVS:2022:2201](#)

(Afghanistan, christelijke tatoeages, lichamelijke integriteit, ontbreken wettelijke basis)

Samenvatting

Deze zaak gaat over een man die asiel vraagt, omdat hij in Afghanistan afvallig is geworden van de islam en zich daar heeft bekeerd tot het christendom. De staatssecretaris vindt dat niet geloofwaardig. Bij de rechtbank voert de man aan dat hij inmiddels een tatoeage van een christelijk kruis op zijn borst heeft. De Afdeling oordeelt dat de suggestie van de staatssecretaris aan de man om zijn tatoeage te verwijderen of wijzigen, een inmenging vormt in het grondrecht op lichamelijke integriteit, dat wordt beschermd in artikel 11 van de Grondwet, artikel 8 van het EVRM en de artikelen 3 en 7 van het EU Handvest. Zo'n inmenging is alleen gerechtvaardigd als hiervoor een wettelijke basis bestaat. Deze wettelijke basis ontbreekt.

Uitspraak van 17 augustus 2022

[ECLI:NL:RVS:2022:2333](#)

(Pilot zwaarwegendheid)

Samenvatting

In deze zaak heeft de staatssecretaris een asielaanvraag behandeld in de zogeheten 'pilot zwaarwegendheid'. Daarbij laat hij in het midden of hij de relevante elementen van het asielrelaas geloofwaardig vindt en neemt hij alleen een standpunt in over de zwaarwegendheid daarvan. Dit betekent dat hij alleen beoordeelt of het asielrelaas, als het geloofwaardig is, ertoe leidt dat de asielzoeker bij terugkeer naar zijn land van herkomst een gegronde vrees heeft voor vervolging of een reëel risico loopt op ernstige schade. Deze werkwijze lijkt niet overeen te komen met paragraaf C1/4.1 van de Vreemdelingencirculaire 2000 en Werkinstructie 2014/10. Daarin staat namelijk dat de staatssecretaris eerst een geloofwaardigheidsbeoordeling verricht en daarna een zwaarwegendheidsbeoordeling. De Afdeling oordeelt dat de pilotwerkwijze in zijn algemeenheid niet in strijd is met een wettelijke bepaling of nationale en Unierechtelijke standaarden, zoals de samenwerkingsplicht. Wel moet de staatssecretaris bij het toepassen van deze werkwijze waarborgen dat zijn besluiten zorgvuldig worden voorbereid en deugdelijk worden gemotiveerd.

Uitspraak van 24 augustus 2022

[ECLI:NL:RVS:2022:2430](#)

(Genitale verminking vrouwen, toetsingskader)

Samenvatting

Eerdere Afdelingsuitspraken over besnijdenis gingen over vrouwen die bij terugkeer naar het land van herkomst vreesden voor besnijdenis van hun minderjarige dochters. Deze uitspraak gaat over een vrouw die zelf vreest voor besnijdenis bij terugkeer naar Nigeria. Dat maakt voor het toetsingskader geen verschil. Algemene informatie over landen waar vrouwelijke genitale verminking een cultureel verschijnsel is, vermeldt

vaak een percentage van de vrouwelijke bevolking dat besneden is, soms per bevolkingsgroep of regio. Zo'n percentage is op zichzelf onvoldoende voor de conclusie dat een vrouw bij terugkeer een reëel risico loopt op besnijdenis. Er zijn namelijk nog andere factoren die het risico daarop beïnvloeden, zoals de voorkeur van ouders, de vraag of andere vrouwelijke familieleden zijn besneden en de leeftijd van de vrouw. Aan de hand van de verklaringen van een vrouw en de landeninformatie moet de staatssecretaris al deze factoren kenbaar en in onderlinge samenhang betrekken bij de besluitvorming. Op die manier kan hij zich op een deugdelijk gemotiveerd standpunt stellen over de vraag of een reëel risico op besnijdenis aannemelijk is gemaakt. Dat heeft hij in dit geval gedaan.

Uitspraak van 15 september 2022

[ECLI:NL:RVS:2022:2699](#)

(Nieuwe elementen of bevindingen, verwijtbaarheidstoets, arresten LH en XY)

Samenvatting

Deze uitspraak gaat over de vraag of de onderliggende vertrouwelijke documenten van een ambtsbericht en de analyse daarvan door de gemachtigde van de vreemdeling nieuwe elementen of bevindingen zijn, als bedoeld in artikel 40, tweede en derde lid, van de Procedurerichtlijn. Dat beoordeelt de Afdeling aan de hand van de arresten LH, [ECLI:EU:C:2021:478](#), en XY, [ECLI:EU:C:2021:710](#). Zij verlaat haar eerdere rechtspraak dat de verwijtbaarheidstoets besloten ligt in de term 'nieuw' in de artikelen 33, tweede lid, aanhef en onder d, en 40, tweede en derde lid, van de Procedurerichtlijn. Doorslaggevend is nu dat artikel 40, vierde lid, van de Procedurerichtlijn niet in de Vw 2000 en de daarop gebaseerde wetgeving is geïmplementeerd.

Uitspraak van 21 september 2022

[ECLI:NL:RVS:2022:2717](#)

(Afbreken nader gehoor, zorgvuldig handelen)

Samenvatting

In dit hoger beroep staat de vraag centraal of de staatssecretaris in het gedrag en de verklaringen van een Libische man tijdens het nader gehoor aanleiding had moeten zien om dat gehoor af te breken. Eerst zet de Afdeling het toetsingskader uiteen aan de hand van de toepasselijke werk-instructies. Vervolgens beoordeelt zij aan de hand van die werkinstructies of de gehoord medewerker bij het gehoor passende steun heeft gegeven. Passages uit het gehoor zijn opgenomen in een bijlage.

Uitspraak van 28 september 2022

[ECLI:NL:RVS:2022:2713](#)

(Beoordeling opvolgende asielaanvraag bekeerling, geloofsgroei)

Samenvatting

Volgens een Iraanse vrouw kunnen zij en haar twee zonen niet terug naar Iran, omdat zij christen zijn geworden. Zij hebben eerder al een asielprocedure doorlopen. Toen vond de staatssecretaris hun bekering niet geloofwaardig. Nu hebben zij opnieuw asiël aangevraagd, omdat zij hun bekering intussen hebben voortgezet en er nu beter over kunnen verklaren. Volgens hen is sprake van geloofsgroei, wat de staatssecretaris opnieuw inhoudelijk zou moeten beoordelen. Maar de staatssecretaris vindt dat het gezin niets nieuws vertelt en heeft de bekering niet opnieuw inhoudelijk beoordeeld. De Afdeling oordeelt dat de staatssecretaris in zijn werkwijze te veel waarde hecht aan de ongeloofwaardigheid van de bekering in de eerste procedure. Die is weliswaar het uitgangspunt bij een opvolgende asielaanvraag, maar verklaringen over geloofsgroei kunnen leiden tot een andere beoordeling. Het is mogelijk dat het gezin geloviger is geworden en nu beter over de bekering kan verklaren. Verklaringen over geloofsgroei kunnen volgens

de Afdeling in algemene zin voldoende zijn voor een nieuwe inhoudelijke beoordeling. De staatssecretaris moet de verklaringen uit de eerdere en opvolgende asielprocedure dan in samenhang beoordelen. Hij moet zijn werkwijze in zaken over geloofsgroei verbeteren. In deze zaak zal hij zich opnieuw moeten buigen over de vraag of hij de bekering geloofwaardig vindt en daarbij inhoudelijk moeten ingaan op de verklaringen over geloofsgroei.

Uitspraken van 30 november 2022

[ECLI:NL:RVS:2022:3352](#) en

[ECLI:NL:RVS:2022:3353](#)

(Niet tijdig beslissen op asielaanvraag, bestuurlijke en rechterlijke dwangsommen)

Samenvatting

De staatssecretaris moet in beginsel binnen zes maanden op een asielaanvraag beslissen. Deze termijn vloeit voort uit de Europese Procedure-richtlijn. In de Nederlandse wet is vastgelegd dat iemand bij de bestuursrechter beroep kan instellen tegen te trage besluitvorming van de overheid. Als de overheid tijdens de behandeling van het beroep nog steeds geen besluit heeft genomen op een aanvraag, geeft de bestuursrechter aan de overheid de opdracht om alsnog een besluit te nemen. Daarbij legt hij ook een zogenoemde rechterlijke dwangsom op. Naast de rechterlijke dwangsom kent de Nederlandse wet ook de bestuurlijke dwangsom. Dat is een dwangsom die de overheid automatisch is verschuldigd als zij niet binnen de wettelijke termijn een besluit neemt. Voor de bestuurlijke dwangsom hoeft iemand niet naar de bestuursrechter. De Tijdelijke wet opschorting dwangsommen IND sluit zowel de rechterlijke als de bestuurlijke dwangsom uit in asielzaken.

De Afdeling verklaart de Tijdelijke wet opschorting dwangsommen IND onverbindend voor zover die de mogelijkheid uitsluit om een rechterlijke dwangsom op te leggen in asielzaken. Dit is namelijk in strijd met het beginsel van

Boete

effectieve rechtsbescherming. Het is voor de rechtszekerheid en het vertrouwen in de overheid belangrijk dat de staatssecretaris op tijd beslist op asielaanvragen. Zo kan iemand die asiel krijgt, zo snel mogelijk starten met integreren en iemand die geen asiel krijgt, spoedig terugkeren naar zijn land van herkomst. Zonder de rechterlijke dwangsom is er geen effectief middel om de staatssecretaris ertoe te bewegen op tijd een besluit te nemen.

Tegelijkertijd oordeelt de Afdeling dat het afschaffen van de bestuurlijke dwangsom in asielzaken niet in strijd is met het Europese beginsel van effectieve rechtsbescherming. Anders dan bij de rechterlijke dwangsom, is de overheid automatisch een bestuurlijke dwangsom verschuldigd. Dat betekent dat dit geen middel is om de overheid ertoe te bewegen om tijdig een besluit te nemen. Ook is het afschaffen van de bestuurlijke dwangsom niet in strijd met het zogenoemde gelijkwaardigheidsbeginsel. Dit beginsel vereist dat op vergelijkbare procedures dezelfde procedureregels van toepassing zijn. De Afdeling oordeelt dat de asielprocedure niet vergelijkbaar is met andere procedures. Een andere regeling is dus gerechtvaardigd.

Uitspraak van 23 maart 2022

[ECLI:NL:RVS:2022:873](#)

(Matiging boete wegens cumulatie)

Samenvatting

Deze uitspraak gaat over een boete die de staatssecretaris van Sociale Zaken en Werkgelegenheid (SZW) had opgelegd aan een bedrijf dat gebruikmaakte van de diensten van een schoonmaakbedrijf en daarbij de Wet arbeid vreemdelingen (Wav) had overtreden. De Afdeling matigt voor het eerst expliciet een boete wegens cumulatie, dat wil zeggen: het opeenstapelen van boetes voor dezelfde overtreding. De cumulatie van boetes is op grond van de Wav toegestaan. Het bedrijf heeft acht overtredingen begaan en kan voor elk daarvan een boete krijgen. Dit ontslaat de staatssecretaris echter niet van zijn plicht om de hoogte van de boete af te stemmen op de ernst van de overtreding en de mate waarin deze aan de overtreder kan worden verweten. Daarbij moet hij rekening houden met de omstandigheden waaronder de overtreding is gepleegd. In dit geval houden de acht overtredingen sterk met elkaar verband. Het gaat namelijk om identieke overtredingen, waarbij steeds dezelfde medewerker betrokken was. De Afdeling ziet daarom in de cumulatie van de boetes aanleiding voor matiging.

Uitspraak van 13 juli 2022

[ECLI:NL:RVS:2022:1973](#)

(Standaardboete overtreding Wav is onredelijk)

Samenvatting

Deze uitspraak gaat over een boete die de minister van SZW had opgelegd aan een bedrijf dat stages aanbood in de tuinbouw. Het tuindersbedrijf heeft in 2016 negen vreemdelingen productiewerkzaamheden laten verrichten zonder dat voor hen de benodigde werkvergunningen waren verleend. De eigenaar van het bedrijf voert aan dat hij de overtredingen niet opzettelijk heeft begaan en dat de minister dat had moeten meewegen bij het bepalen van de hoogte van de

boete. De Afdeling oordeelt dat de minister in het beleid onderscheid moet maken tussen opzet, grove schuld, normale verwijtbaarheid en verminderde verwijtbaarheid bij het vaststellen van de hoogte van de boete. Met het huidige beleid krijgt een werkgever die opzettelijk de wet overtreedt, dezelfde boete als een werkgever die eenmalig door onoplettendheid de wet overtreedt. Dat is onredelijk. De minister moet het beleid dus aanpassen. De Afdeling deed op 7 oktober 2015 al eens uitspraak over dit beleid. Toen oordeelde zij dat de minister niet standaard een fors verhoogd boetebedrag mocht opleggen. Dat hoge bedrag zou namelijk wel redelijk zijn bij hardnekkige malafide werkgevers, maar niet bij andere werkgevers. De minister paste het beleid vervolgens aan met de mogelijkheid om de boete in bepaalde situaties met 50% te verhogen bij bedrijven die bewust en herhaaldelijk de wet overtreden, en de mogelijkheid om de boete te verlagen in geval van verminderde verwijtbaarheid. De Afdeling vindt dat dit beleid nog steeds onvoldoende onderscheid maakt. In deze zaak krijgt het tuindersbedrijf dus gelijk. Omdat het om een boete gaat, moet de Afdeling zelf beslissen over de hoogte daarvan. In afwachting van nieuw, meer gedifferentieerd beleid, sluit de Afdeling in deze zaak en andere vergelijkbare Wav-boetezaken aan bij het Boetebesluit socialezekerheidswetten. Hierin wordt namelijk wel onderscheid gemaakt in de mate van verwijtbaarheid. Dat betekent dat bij opzettelijke overtredingen wordt uitgegaan van 100% van het boetebedrag en voor overtredingen waarin sprake is van grove schuld van 75% van dat bedrag. Is geen sprake van opzet of grove schuld, dan is een halvering van de standaardboete op zijn plaats. Als sprake is van verminderde verwijtbaarheid, dan moet voorlopig worden uitgegaan van 25% van het standaardboetebedrag.

Uitspraak van 14 september 2022

[ECLI:NL:RVS:2022:2676](#)

(Waarschuwing preventieve stillegging van werk, maatschappelijke en economische gevolgen)

Samenvatting

In deze zaak heeft de staatssecretaris van SZW niet alleen een boete opgelegd wegens illegale tewerkstelling van een Surinaamse man, maar ook een zogeheten waarschuwing preventieve stillegging van werk gegeven. Als binnen vijf jaar na de waarschuwing een herhaling van de overtreding van de Wav wordt geconstateerd, kan de staatssecretaris de werkgever bevelen de werkzaamheden tijdelijk neer te leggen. De Afdeling oordeelt dat de staatssecretaris onvoldoende heeft gekeken naar de maatschappelijke en economische gevolgen van een eventuele stillegging. De waarschuwing blijft daarom niet in stand.

Dublin

Uitspraken van 13 april 2022

[ECLI:NL:RVS:2022:1042 en](#)

[ECLI:NL:RVS:2022:1043](#)

(Kroatië, pushbacks)

Samenvatting

Een Egyptische en een Algerijnse man hebben eerst in Kroatië asiel aangevraagd en daarna in Nederland. De staatssecretaris heeft hun aanvragen niet in behandeling genomen en wil hen op grond van de Dublinverordening overdragen aan Kroatië. De mannen zijn het daar niet mee eens, omdat volgens hen de situatie voor vreemdelingen in Kroatië in strijd is met het EVRM. EU lidstaten mogen er op basis van het zogenoemde interstatelijk vertrouwensbeginsel van uitgaan dat de situatie in een andere lidstaat niet in strijd is met het EVRM. Toch kan er aanleiding zijn voor nader onderzoek als daarover twijfel bestaat. De Afdeling oordeelt dat de staatssecretaris in het geval van Kroatië nader onderzoek moet doen. Zogenoemde *pushbacks* vinden op grote schaal en al lange tijd plaats aan de buitengrens van Kroatië. Uit bronnen blijkt dat *pushbacks* niet alleen plaatsvinden als mensen illegaal de grens overgaan. Het risico daarop bestaat ook voor mensen die door Kroatië opnieuw zijn toegelaten vanuit andere lidstaten en voor mensen die zich al dieper in het binnenland van Kroatië bevinden. De staatssecretaris mag daarom niet meer overdragen aan Kroatië zonder eerst zelf onderzoek te doen naar de actuele feiten en omstandigheden. Hij zal in elk geval moeten onderzoeken of Dublinclaimanten na overdracht aan Kroatië wél in de asielprocedure worden opgenomen. Hiermee komt de Afdeling tot een ander oordeel dan in de uitspraak van 19 juli 2021, [ECLI:NL:RVS:2021:1563](#).

Uitspraak van 4 mei 2022

[ECLI:NL:RVS:2022:1324](#)

(Interim measure EHRM, opschorten overdrachtstermijn Dublin)

Samenvatting

Deze uitspraak gaat over een vrouw die een opvolgende asielaanvraag heeft ingediend. De staatssecretaris heeft die niet in behandeling genomen, omdat volgens hem Italië daarvoor verantwoordelijk is op grond van de Dublinverordening. Maar de vrouw heeft ook een klacht ingediend bij het Europees Hof voor de Rechten van de Mens (EHRM). De president daarvan heeft een *interim measure* getroffen, die later is verlengd. Daardoor mag de vrouw niet worden overgedragen aan Italië. Uiteindelijk heft het EHRM de *interim measure* op en verklaart het de klacht niet-ontvankelijk. De vraag is of de *interim measure* de overdrachtstermijn heeft opgeschort. De Afdeling oordeelt dat dat inderdaad zo is, hoewel dat niet uitdrukkelijk in de Nederlandse wet staat. Dat betekent dat de staatssecretaris na de opheffing van de *interim measure* in elk geval nog zes maanden de tijd heeft om de vrouw over te dragen aan Italië.

Uitspraak van 27 mei 2022

[ECLI:NL:RVS:2022:1520](#)

(Tijdelijke opschorting overdrachten Roemenië wegens toestroom uit Oekraïne)

Samenvatting

De staatssecretaris heeft de asielaanvraag van een Syrische man niet in behandeling genomen, omdat Roemenië daarvoor verantwoordelijk is. Roemenië heeft het overnameverzoek ook geaccepteerd. De Afdeling beoordeelt of de staatssecretaris de aanvraag toch in behandeling moet nemen, omdat Roemenië alle inkomende Dublinoverdrachten wil opschorten wegens de grote instroom van vluchtelingen door de oorlog in Oekraïne. Dat hoeft vooralsnog niet, omdat Roemenië alleen nog maar heeft aangekondigd overdrachten op te schorten en claimverzoeken

niet weigert. Ook kan de Dienst Terugkeer en Vertrek (DT&V) urgente zaken nog voorleggen aan Roemenië, bijvoorbeeld bij een overdracht vanuit bewaring of als de overdrachtstermijn bijna voorbij is. De staatssecretaris moet de asielaanvraag wel inhoudelijk behandelen als een eventuele opschorting van de overdracht door Roemenië langer duurt dan de overdrachtstermijn.

Uitspraken van 6 juli 2022

[ECLI:NL:RVS:2022:1862](#), [ECLI:NL:RVS:2022:1863](#)
en [ECLI:NL:RVS:2022:1864](#)

(Overdrachten Syriërs aan Denemarken en Zweden)

Samenvatting

Deze drie uitspraken gaan over Syriërs die in Nederland asiel hebben gevraagd, terwijl zij in Denemarken en Zweden asielprocedures hebben lopen of hun aanvragen daar al zijn afgewezen. De staatssecretaris heeft hun aanvragen niet in behandeling genomen. Hij wil hen op grond van de Dublinverordening overdragen aan Denemarken en Zweden. Maar volgens de Syriërs lopen ze dan gevaar, omdat ze zullen worden uitgezet naar Syrië.

Op basis van het zogenoemde interstatelijk vertrouwensbeginsel mag de staatssecretaris ervan uitgaan dat alle lidstaten zich houden aan het EU Handvest, het Vluchtelingenverdrag en het EVRM. Toch moet hij soms nader motiveren waarom hij daarvan mag uitgaan, bijvoorbeeld wanneer het beschermingsbeleid in een andere lidstaat heel anders is dan in Nederland. Het moet dan gaan om zo'n verschil dat meteen duidelijk is dat iemand in Nederland in principe een asielvergunning krijgt en in de andere lidstaat niet. Vreemdelingen moet dat verschil zelf aannemelijk maken. Ook moeten zij aannemelijk maken dat de hoogste asielrechter in de andere lidstaat het beschermingsbeleid daar niet afkeurt.

In twee van de uitspraken oordeelt de Afdeling dat de staatssecretaris nader moet motiveren dat hij op Denemarken mag vertrouwen. De Syriërs in die zaken hebben voldoende aanknopingspunten aangedragen om een evident en fundamenteel verschil in beschermingsbeleid tussen Nederland en Denemarken aan te nemen. Daarnaast hebben zij aannemelijk gemaakt dat ook de hoogste Deense asielrechter van oordeel is dat Syriërs kunnen terugkeren, los van eventuele individuele beschermingsgronden. In de uitspraak over Zweden oordeelt de Afdeling dat de Syrische man in die zaak niet aannemelijk heeft gemaakt dat hij als gevolg van de overdracht een reëel risico op een onmenselijke behandeling loopt. Hij heeft ook niet aannemelijk gemaakt dat de hoogste Zweedse rechter van oordeel is dat Syriërs in beginsel kunnen terugkeren. In een uitspraak van 6 juli 2022, [ECLI:NL:RVS:2022:1885](#), past de Afdeling deze rechtspraak toe in een zaak van een Somalische vrouw en haar kind die de staatssecretaris aan Frankrijk wilde overdragen.

Uitspraak van 8 september 2022

[ECLI:NL:RVS:2022:2644](#)

(Slovenië, pushbacks)

Samenvatting

Aanleiding voor deze zaak is een asielaanvraag van een Eritrese man. De staatssecretaris wil hem overdragen aan Slovenië, omdat die EU-lidstaat volgens de Dublinverordening verantwoordelijk is voor de behandeling van zijn asielaanvraag. Maar volgens de man loopt hij een reëel risico dat hij dan terechtkomt in een situatie die in strijd is met artikel 4 van het EU Handvest en artikel 3 van het EVRM. De Afdeling oordeelt dat de staatssecretaris voor Slovenië mag uitgaan van het interstatelijk vertrouwensbeginsel. Daarbij kijkt zij naar het risico dat Slovenië de man op basis van een bilaterale overeenkomst overbrengt naar een andere EU lidstaat en hij vervolgens wordt uitgezet naar een derde land, zonder dat Slovenië inhoudelijk naar zijn asielaanvraag kijkt. Beide partijen zijn het er

namelijk over eens dat uit rapporten blijkt dat groepen vreemdelingen op grond van bilaterale overeenkomsten vanuit Slovenië systematisch worden overgebracht naar andere lidstaten. Zij verschillen van mening over de vraag of dit ook gebeurt met Dublinclaimanten die vanuit andere lidstaten aan Slovenië worden overgedragen. De Afdeling concludeert op basis van de rapporten dat dat niet zo is.

Uitspraak van 2 november 2022

[ECLI:NL:RVS:2022:3147](#)

(Leeftijdsregistratie in andere EU-lidstaten, beleid niet onredelijk)

Samenvatting

Deze uitspraak gaat over een Guinese man die in Duitsland, Frankrijk, Italië en Zwitserland is geregistreerd met zes verschillende geboortedata, waarvan één als minderjarige. De staatssecretaris gaat ervan uit dat de man meerderjarig is. De man vindt dat hij zijn minderjarigheid aannemelijk heeft gemaakt met een rechterlijke beslissing die zijn geboorteakte vervangt, een zogenoemd *jugement supplétif*, en een kopie van een uittreksel van zijn geboorteakte. Volgens de man moet de staatssecretaris zijn asielerzoek daarom inhoudelijk behandelen en mag hij hem niet overdragen aan Italië, het eerste land waar hij asiel aanvraagde. De Afdeling oordeelt dat de staatssecretaris er op basis van het interstatelijk vertrouwensbeginsel in principe van mag uitgaan dat de leeftijdsregistratie in een andere (lid)staat zorgvuldig gebeurt. Hij moet bij twijfel wel nader onderzoek doen, bijvoorbeeld omdat de Afdeling Vreemdelingenpolitie, Identificatie en Mensenhandel en de IND de geboortedatum anders inschatten na een zogenoemde leeftijdschouw. Hij moet dan aan andere (lid)staten vragen met welke gegevens de vreemdeling daar staat geregistreerd en welke leeftijdsregistratie zij bij verschillende geboortedata leidend vinden. De vreemdeling kan een leeftijdsregistratie vervolgens betwisten met concrete aanknopingspunten, zoals officiële

documenten waarop zijn pasfoto, geboorteplaats en geboortedatum staan. Volgens de Afdeling is dit beleid van de staatssecretaris niet onredelijk. Verder oordeelt zij dat de staatssecretaris ervan mag uitgaan dat de Guinese man meerderjarig is. Hij heeft door alle verschillende leeftijden en namen zoveel verwarring gezaaid dat dit voor zijn risico komt. Ook kan daardoor niet worden vastgesteld of het *jugement supplétif* en de kopie van het uittreksel van de geboorteakte wel echt over hem gaan.

Uitspraak van 14 november 2022

[ECLI:NL:RVS:2022:3261](#)

(Voorlopige voorziening, maximale verlenging overdrachtstermijn, vreemdeling ondergedoken)

Samenvatting

Deze uitspraak gaat over een verzoek om een voorlopige voorziening van de staatssecretaris. Nadat de rechtbank uitspraak had gedaan, mocht hij de vreemdeling overdragen aan Italië, maar die was met onbekende bestemming vertrokken. Omdat de overdrachtstermijn bijna verstreek, verzocht de staatssecretaris de voorzieningenrechter van de Afdeling om te bepalen dat de overdrachtstermijn werd opgeschort, zolang de Afdeling niet op zijn hoger beroep had beslist. De voorzieningenrechter wijst dat verzoek af. Zij oordeelt dat een overdrachtstermijn die al op grond van artikel 29, tweede lid, van de Dublinverordening met maximaal 18 maanden is verlengd, niet verder kan worden verlengd of worden opgeschort als de staatssecretaris door mag gaan met de overdracht, maar deze niet kan uitvoeren omdat de vreemdeling nog steeds is ondergedoken. Zij verwijst daarbij naar het arrest Bondsrepubliek Duitsland tegen MA e.a., [ECLI:EU:C:2022:709](#).

Inburgering

Uitspraak van 14 december 2022

[ECLI:NL:RVS:2022:3630](#)

(Verlengen overdrachtstermijn, besluit, onderduiken)

Samenvatting

Deze zaak gaat over een man die op grond van de Dublinverordening aan Italië kan worden overgedragen. De staatssecretaris heeft de termijn om die overdracht te kunnen uitvoeren met twaalf maanden verlengd, omdat de man zou zijn ondergedoken. In deze uitspraak oordeelt de Afdeling dat deze verlenging een besluit is in de zin van artikel 1:3 van de Awb. Dat betekent dat de man daartegen beroep kon instellen. Verder oordeelt de Afdeling dat de man niet is ondergedoken. Hij heeft weliswaar geweigerd om voorafgaand aan zijn overdracht in een busje van de DT&V te stappen, maar is niet buiten het bereik van de autoriteiten geweest. De staatssecretaris mocht de overdrachtstermijn dus niet verlengen.

Uitspraak van 13 april 2022

[ECLI:NL:RVS:2022:1079](#)

(Terugbetaling inburgeringslening statushouders, evenredigheid)

Samenvatting

Deze uitspraak gaat over een man die niet op tijd aan zijn inburgeringsplicht heeft voldaan. Daarom heeft de minister van SZW hem een boete opgelegd van € 300 en bepaald dat hij de lening van ongeveer € 10.000 voor het volgen van een inburgeringscursus helemaal moet terugbetalen. De Afdeling oordeelt dat de boete terecht is opgelegd, maar is het niet eens met de minister dat het feit dat de man niet tijdig is ingeburgerd automatisch betekent dat hij de hele lening moet terugbetalen. Volgens de Afdeling biedt het systeem van de wet daarvoor geen steun en heeft de minister wel degelijk ruimte bij de vaststelling van het bedrag van de lening dat een inburgeringsplichtige moet terugbetalen. De minister moet dus in elk concreet geval de rechtstreeks bij het besluit betrokken belangen afwegen en onder bijzondere omstandigheden afzien van het opleggen van de terugbetalingsverplichting of het terug te betalen bedrag van de lening verminderen. Dit volgt uit artikel 3:4, tweede lid, van de Awb. De Afdeling oordeelt dat het in dit geval onevenredig is dat de man de hele lening moet terugbetalen.

Uitspraak van 16 november 2022

[ECLI:NL:RVS:2022:3291](#)

(Inburgering, boete en terugbetaling lening, evenredigheidsbeoordeling)

Samenvatting

Inburgeraars die niet binnen de inburgeringstermijn voldoen aan hun inburgeringsplicht, krijgen te maken met twee besluiten. Bij het eerste besluit (besluit I) legt de minister van SZW een boete op en deelt hij mee dat de inburgeraar de bij DUO afgesloten lening moet terugbetalen. Enkele maanden later volgt het tweede besluit (besluit II), waarin de minister de hoogte van de

Medische zorg

lening vaststelt en het terug te betalen maandbedrag. Omdat voor inburgeraars pas bij besluit II duidelijk is dat zij een lening van maximaal € 10.000 moeten terugbetalen, is in de praktijk zichtbaar dat een deel van de inburgeraars uitsluitend opkomt tegen besluit II. De minister vat een bezwaar tegen besluit II meestal op als mede te zijn gericht tegen besluit I en verklaart het bezwaar dan deels niet ontvankelijk en deels ongegrond. Hij verricht bij besluit II geen evenredigheidsbeoordeling.

De Afdeling oordeelt dat hij dat wel moet doen. Hij moet afzien van het opleggen van de terugbetalingsverplichting of het terug te betalen bedrag verlagen, als de situatie van de inburgeraar daar reden toe geeft. Deze evenredigheidsbeoordeling maakt het voor de inburgeraar mogelijk om feiten en omstandigheden aan te voeren die gaan over de evenredigheid van het strak vasthouden aan de terugbetalingsverplichting. Hierbij kan worden gedacht aan aspecten zoals een latere ontheffing van de inburgeringsplicht, de (korte) duur van de overschrijding van de inburgeringstermijn en het hebben van een baan en daarmee bijdragen aan de Nederlandse maatschappij. Het gaat dus vooral om inspanningen die een inburgeraar heeft verricht om zoveel mogelijk binnen de inburgeringstermijn succesvol te kunnen inburgeren.

Uitspraak van 15 juli 2022

[ECLI:NL:RVS:2022:2023](#)

(Uitstel van vertrek, BMA-advies, pijn, ondraaglijk lijden)

Samenvatting

Een man met een tumor in zijn schouder stelt dat hij niet terug kan naar Sierra Leone. Zijn internist-oncoloog schrijft een brief waarin staat dat hij niet binnen drie maanden zal overlijden, maar dat de tumor zich wel langzaam in zijn organen verspreidt en veel pijn veroorzaakt. Zij wil de behandeling daarom niet staken. De staatssecretaris vraagt het Bureau Medische Advisering (BMA) om advies. Het BMA concludeert dat er geen medische noodsituatie bestaat. De Afdeling oordeelt dat de staatssecretaris niet van dit advies mocht uitgaan. Het BMA is namelijk niet ingegaan op de informatie van de internist-oncoloog dat de man op korte termijn zeer veel pijn krijgt. Die omstandigheid moet worden betrokken bij de beantwoording van de vraag of hij bij uitzetting naar Sierra Leone, bij gebrek aan medische voorzieningen en sociale opvang, terechtkomt in een onmenselijke situatie van ondraaglijk lijden.

Uitspraak van 24 augustus 2022

[ECLI:NL:RVS:2022:2433](#)

(Uitstel van vertrek, BMA-advies, suïciderisico)

Samenvatting

Een vrouw vraagt uitstel van vertrek wegens psychische klachten. Zij onderbouwt die met een onderzoeksrapport van een GZ psycholoog en een psychiater. De staatssecretaris baseert de afwijzing van de aanvraag op twee adviezen van het Bureau Medische Advisering. Daarin heeft het BMA geconcludeerd dat de vrouw kan reizen als zij wordt begeleid door een psychiatrisch verpleegkundige en zij een schriftelijke overdracht van haar medische gegevens en medicatie voor tijdens de reis meeneemt. De Afdeling oordeelt dat de staatssecretaris niet goed heeft gemotiveerd waarom een fysieke overdracht aan een

behandelaar op de plaats van bestemming en individuele garanties over daadwerkelijke medische hulp niet nodig zijn. Het BMA heeft namelijk ten onrechte de conclusies uit het onderzoeksrapport terzijde geschoven. De beoordeling of een reële kans bestaat dat iemand suicide pleegt als gevolg van de overdracht, is altijd een inschatting van een toekomstige situatie. Het BMA heeft niet toegelicht waarom de GZ psycholoog en de psychiater de door hen op medische gronden gemaakte inschatting onvoldoende hebben onderbouwd. De BMA-adviezen kunnen daarom de conclusie van de staatssecretaris dat een fysieke overdracht als reisvereiste en individuele garanties over daadwerkelijke medische hulp niet nodig zijn, niet dragen.

Uitspraak van 13 oktober 2022

[ECLI:NL:RVS:2022:2957](#)

(Aantonen identiteit en nationaliteit, feitelijke toegankelijkheid medische zorg)

Samenvatting

Een Marokkaanse man vraagt uitstel van vertrek om medische redenen. De staatssecretaris wijst de aanvraag af, omdat de man zijn identiteit en nationaliteit niet met originele en officiële documenten heeft aangetoond. Hij zegt dat hij daardoor niet kan onderzoeken of de noodzakelijke medische zorg in Marokko feitelijk toegankelijk is voor de man. De Afdeling gaat hier niet in mee. De man is namelijk in 2011 met een laissez passer uitgezet naar Marokko en de staatssecretaris twijfelt niet aan zijn identiteit en nationaliteit. Dat laatste maakt onderzoek naar de feitelijke toegankelijkheid van medische zorg al mogelijk. Zo'n onderzoek gaat namelijk niet over het maken van afspraken met behandelaars in het land van herkomst. Daaraan wordt pas toegekomen als er twijfel is over de feitelijke toegankelijkheid van de zorg. Eerst moet de staatssecretaris beoordelen of die twijfel bestaat. Daarvoor zijn geen originele en officiële documenten nodig als de identiteit en nationaliteit

al aannemelijk zijn. In een uitspraak van 7 april 2022, [ECLI:NL:RVS:2022:1025](#), oordeelde de Afdeling ook al dat de staatssecretaris ten onrechte vasthield aan het vereiste om de identiteit en nationaliteit met originele en officiële documenten aan te tonen. Dat gebeurde in een zaak van een man die zonder resultaat was gepresenteerd bij de Russische en Armeense autoriteiten.

Uitspraak van 3 november 2022

[ECLI:NL:RVS:2022:3134](#)

(Nierdialyse, feitelijke toegankelijkheid medische zorg)

Samenvatting

Een man uit Nigeria vraagt uitstel van vertrek. Hij is afhankelijk van nierdialyse en medicatie. Als hij niet wordt behandeld, zal hij binnen een week overlijden. De staatssecretaris wijst de aanvraag af, omdat de man niet aannemelijk heeft gemaakt dat de in Nigeria aanwezige behandeling in de praktijk voor hem niet toegankelijk is. Op vragen van de Afdeling antwoordt hij dat de DT&V afspraken maakt met de plaatselijke zorginstelling als duidelijk is dat de man wordt uitgezet. De DT&V is bereid alle kosten van de behandeling op zich te nemen voor maximaal drie maanden. De Afdeling oordeelt dat de staatssecretaris onvoldoende rekening houdt met de bijzondere situatie van de man. Hij heeft niet bestreden wat de man heeft aangevoerd over de openbare gezondheidszorg en de kosten van de medische behandeling in relatie tot het gemiddelde inkomen van een laaggeschoolde werknemer in Nigeria. Het is dus aannemelijk dat de meeste mensen in Nigeria de man niet financieel kunnen helpen. De staatssecretaris had meer onderzoek moeten doen naar de mogelijkheden die de man in Nigeria heeft om toegang tot de nodige medische behandeling te krijgen. Verder moet hij, als hij standaard uitgaat van een termijn van drie maanden, nagaan of er bijzondere omstandigheden zijn die het onevenredig maken om

Nareis

daaraan vast te houden. In dit geval is een periode van drie maanden niet op voorhand lang genoeg om te voorkomen dat de uitzetting in strijd is met artikel 3 van het EVRM.

Uitspraak van 7 december 2022

[ECLI:NL:RVS:2022:3615](#)

(IMMO-rapport, onderdelenvereiste)

Samenvatting

Een man uit Angola vraagt voor de tweede keer asiel aan. Zijn eerste aanvraag is afgewezen, omdat de staatssecretaris zijn asielrelaas niet geloofwaardig vond. Ditmaal komt de man met een rapport van het instituut voor Mensenrechten en Medisch Onderzoek (iMMO) waaruit blijkt dat hij bij zijn eerste aanvraag door psychische problemen waarschijnlijk niet goed in staat was om zijn verhaal te doen. De uitspraak gaat over het vereiste dat uit het iMMO rapport moet blijken op welke onderdelen van het asielrelaas de beperking van het vermogen om compleet, coherent en consistent te verklaren invloed heeft gehad. De Afdeling oordeelt dat dit vereiste, in het licht van de leeswijzer bij de iMMO rapporten, de nadere toelichting van het iMMO zelf en de wetenschappelijke literatuur, niet meer als uitgangspunt mag gelden. Daarmee wijzigt zij haar eerdere rechtspraak. Het iMMO hoeft alleen nog maar duidelijk te maken welke onderdelen van het asielrelaas door psychische problemen zijn beïnvloed als dat in een concreet geval ook daadwerkelijk mogelijk is.

Uitspraak van 26 januari 2022

[ECLI:NL:RVS:2022:245](#)

(Voordeel van de twijfel, beschikbaarheid documenten Eritrea)

Samenvatting

Deze uitspraak gaat over een Eritrese man die in Nederland een asielvergunning heeft. Een Eritrese vrouw wil met een minderjarig kind nareizen om samen met hem in Nederland te leven. Zij stellen dat zij getrouwd zijn en de ouders zijn van het kind. Als bewijs hebben zij onder meer een DNA-onderzoek laten doen. De uitspraak gaat over de manier waarop de staatssecretaris moet onderzoeken en beoordelen of nareizende personen zijn wie ze zeggen te zijn (identiteit) en of zij echt een gezin vormen (gezinsband). De Afdeling herhaalt dat de staatssecretaris in nareiszaken al het bewijs in onderlinge samenhang moet beoordelen en rekening moet houden met andere relevante elementen, zoals leeftijd en geslacht. Anders dan in eerdere uitspraken, oordeelt zij nu dat de staatssecretaris daarbij ook uitdrukkelijk moet beoordelen of de gezinsleden het voordeel van de twijfel verdienen. Uit het ambtsbericht van het ministerie van Buitenlandse Zaken van november 2020 over Eritrea blijkt dat onduidelijk is welke documenten daar beschikbaar zijn. De staatssecretaris moet daar bij zijn beoordeling van het bewijs rekening mee houden. Hij mag alleen een geboorteakte en schooldocumenten vereisen als hij concrete aanwijzingen heeft dat een gezinslid die ook echt heeft. Gezinsleden die helemaal geen identiteitsdocumenten hebben, moeten kunnen uitleggen waarom dat zo is. In deze zaak heeft de staatssecretaris niet beoordeeld of hij de Eritrese vrouw het voordeel van de twijfel moet geven. Dit had hij wel moeten doen, zeker omdat uit het DNA onderzoek blijkt dat zij en de man de ouders van het kind zijn en de vrouw geen valse documenten of verklaringen heeft gegeven en onder andere daarmee wel enig bewijs heeft geleverd. De staatssecretaris moet daarom de aanvraag van de vrouw voor een machtiging tot voorlopig verblijf (mvv) opnieuw beoordelen.

Nederlandschap

Uitspraak van 31 maart 2022

[ECLI:NL:RVS:2022:969](#)

(Nieuwe beoordelingskader Eritrese nareiszaken, reguliere mvv-zaken)

Samenvatting

In deze uitspraak oordeelt de Afdeling dat het nieuwe beoordelingskader voor nareiszaken uit de uitspraak van 26 januari 2022, [ECLI:NL:RVS:2022:245](#), ook van toepassing is in reguliere zaken over een 'gewone' mvv. Wat in die uitspraak is overwogen over het beoordelingskader en de beschikbaarheid van Eritrese documenten is namelijk ook in dit soort zaken relevant.

Uitspraken van 11 mei 2022

[ECLI:NL:RVS:2022:1360](#) en

[ECLI:NL:RVS:2022:1267](#)

(Intrekking Nederlandschap, betrokkenheid genocide Rwanda, individueel ambtsbericht)

Samenvatting

Deze uitspraken gaan over een vrouw en een man die oorspronkelijk uit Rwanda komen en al jaren de Nederlandse nationaliteit hebben. De staatssecretaris heeft uit zogenoemde individuele ambtsberichten afgeleid dat er ernstige redenen bestaan om te veronderstellen dat zij betrokken zijn geweest bij de Rwandese genocide in 1994 en zich schuldig hebben gemaakt aan zeer ernstige misdrijven. De staatssecretaris heeft daarom hun Nederlandschap ingetrokken. De Afdeling oordeelt, na het inzien van de onderliggende stukken van het individueel ambtsbericht, dat de staatssecretaris het Nederlandschap van de man mocht intrekken. Dat geldt niet voor de vrouw. Bij het opstellen van het ambtsbericht in haar zaak is niet voldaan aan de algemene betrouwbaarheidseisen. Zo geven de stukken geen inzicht in de onderzoeksmethode. Ook twijfelt de Afdeling aan de juistheid van de informatie in het ambtsbericht. De betrokkenheid van de vrouw bij de genocide blijkt hieruit niet. De Afdeling oordeelt dat nader onderzoek geen nieuwe informatie zal opleveren op basis waarvan de staatssecretaris het Nederlandschap van de vrouw wel kan intrekken. Het onderzoek naar haar rol voor en tijdens de genocide heeft lang geduurd en de staatssecretaris is er verschillende keren niet in geslaagd haar betrokkenheid aan te tonen. Daarom geeft de Afdeling zelf het Nederlandschap aan de vrouw terug.

Uitspraak van 11 mei 2022

[ECLI:NL:RVS:2022:1358](#)

(Verlening Nederlanderschap, taakstraf, gevaar voor de openbare orde)

Samenvatting

Deze uitspraak gaat over een man die Nederlander wil worden. De staatssecretaris wijst zijn verzoek af, omdat volgens hem ernstige vermoedens bestaan dat de man een gevaar voor de openbare orde is. Hij heeft namelijk in 2017 een taakstraf van twaalf uur uitgevoerd. De Afdeling stelt vast dat het beleid van de staatssecretaris hem verplicht tot afwijzing van het verzoek, met uitzondering van zeer bijzondere omstandigheden die tot de conclusie leiden dat de man toch geen gevaar is voor de openbare orde. In dit geval kan daarvan sprake zijn. Er zijn namelijk aanwijzingen dat de man zelf voor de taakstraf heeft gekozen, omdat hij een boete niet kon betalen en dat die boete niet zo hoog is geweest dat daaruit een gevaar voor de openbare orde blijkt. De staatssecretaris moet opnieuw naar de zaak kijken.

Uitspraak van 29 juni 2022

[ECLI:NL:RVS:2022:1722](#)

(Intrekking Nederlanderschap en ongewenstverklaring Syriëganger)

Samenvatting

Deze uitspraak gaat over een vrouw die volgens het individueel ambtsbericht van de Algemene Inlichtingen- en Veiligheidsdienst in 2013 is vertrokken naar Syrië en daar is getrouwd met een ISIS-strijder. In die tijd verheerlijkte zij de werkwijze van ISIS openlijk en poseerde zij met een vuurwapen. Zij bevond zich tot begin 2019 in door ISIS gecontroleerd gebied en daarna in een Koerdisch kamp. Zij heeft in Syrië twee kinderen gekregen. De staatssecretaris heeft haar Nederlanderschap ingetrokken en haar ongewenst verklaard. De vrouw heeft zich met haar kinderen gemeld bij de Nederlandse ambassade in Ankara en is in 2019 met een

Turks nooddocument naar Nederland gereisd. Sindsdien zit ze in de gevangenis. Hoewel de Afdeling vindt dat de staatssecretaris goed heeft gemotiveerd dat de vrouw een gevaar vormt voor de openbare orde en nationale veiligheid, moet een besluit tot ongewenstverklaring ook worden getoetst aan artikel 8 van het EVRM, waarin het recht op gezins- en privéleven is vastgelegd. Uit de rechtspraak van het EHRM volgt dat de staatssecretaris de belangen van de kinderen voldoende inzichtelijk moet betrekken bij zijn belangenafweging. De Afdeling vindt dat de staatssecretaris dit niet goed heeft gedaan. Daarbij houdt zij er rekening mee dat de kinderen de Nederlandse nationaliteit hebben, sinds eind 2019 in Nederland wonen en hier naar school gaan. Zij vernietigt zowel de ongewenstverklaring als de intrekking van het Nederlanderschap.

Uitspraak van 14 december 2022

[ECLI:NL:RVS:2022:3759](#)

(Intrekking Nederlanderschap en ongewenstverklaring Syriëganger)

Samenvatting

In deze uitspraak oordeelt de Afdeling dat het Nederlanderschap van een Syriëganger niet kan worden ingetrokken, omdat de organisatie waarbij hij is aangesloten, niet voorkomt op de lijst van organisaties die deelnemen aan een nationaal of internationaal gewapend conflict. De organisatie van de man is gelieerd aan HTS. HTS komt wel op de lijst voor, maar organisaties die gelieerd zijn aan HTS niet. De Afdeling verduidelijkt wanneer iemand zich bij een organisatie op de lijst heeft aangesloten. De lijst is op 13 oktober 2020 gewijzigd, maar dat heeft geen invloed op deze zaak, omdat de feiten in deze zaak zich hebben voorgedaan vóór die datum.

Recht van de Europese Unie

Uitspraak van 10 februari 2022

[ECLI:NL:RVS:2022:433](#)

(Arrest Chavez-Vilchez, aannemelijk maken identiteit en nationaliteit)

Samenvatting

In deze uitspraak oordeelt de Afdeling dat iemand die zich beroept op het arrest Chavez Vilchez, [ECLI:EU:C:2017:354](#), zijn identiteit en nationaliteit niet ondubbelzinnig hoeft aan te tonen met documenten. Wie geen geldig document voor grensoverschrijding of identiteitsbewijs heeft overgelegd om zijn identiteit en nationaliteit aan te tonen, mag zijn identiteit en nationaliteit met alle andere middelen, waaronder zijn eigen verklaringen, aannemelijk maken. De staatssecretaris moet vervolgens beoordelen of dat is gelukt en duidelijk maken hoe hij precies tot die conclusie is gekomen. Dat is een verandering ten opzichte van eerdere uitspraken over dit onderwerp.

Uitspraak van 25 februari 2022

[ECLI:NL:RVS:2022:598](#)

(Terugkeerbesluit, verblijfsrecht in andere EU-lidstaat, overlegprocedure)

Samenvatting

Een Colombiaanse vrouw die niet rechtmatig in Nederland verblijft, krijgt van de staatssecretaris de opdracht onmiddellijk naar Spanje te vertrekken. Daar heeft zij namelijk wel een verblijfsrecht. Ze reist naar Spanje, maar komt binnen een week weer terug. De staatssecretaris neemt vervolgens een terugkeerbesluit en vaardigt een inreisverbod tegen de vrouw uit. Daarbij verzuimt hij te overleggen met Spanje, zoals artikel 25, tweede lid, van de Schengenuitvoeringsovereenkomst voorschrijft. Daarom trekt hij het inreisverbod weer in. Volgens de vrouw moet ook het terugkeerbesluit van tafel. Dat is de Afdeling niet met haar eens. Een overlegprocedure is niet vereist om een terugkeerbesluit te nemen of uit te voeren. Omdat de vrouw niet daadwerkelijk naar Spanje is vertrokken, moet ze nu terug naar

Colombia of een ander land buiten de EU. Van daaruit mag ze wel opnieuw naar Spanje reizen.

Uitspraak van 30 maart 2022

[ECLI:NL:RVS:2022:920](#)

(Procesbelang, verzoek om proceskostenvergoeding in bezwaar, verhouding Verblijfsrichtlijn en Gezinsherenigingsrichtlijn, arrest X)

Samenvatting

Deze uitspraak gaat over een jonge Russische man die op basis van de Verblijfsrichtlijn bij zijn Letse stiefvader verblijft. Hij wil graag een zelfstandig verblijfsrecht, dat niet van zijn stiefvader afhankelijk is. Maar de verblijfsvergunning regulier die hij daarvoor aanvraagt, is op de Gezinsherenigingsrichtlijn gebaseerd. Als eerste oordeelt de Afdeling dat de man ondanks het Unierechtelijke duurzaam verblijfsrecht dat hij inmiddels heeft, toch belang houdt bij de beoordeling van het hoger beroep in zijn procedure over een verblijfsvergunning regulier voor bepaalde tijd. De reden daarvoor is dat hij in de bezwaarprocedure heeft verzocht om vergoeding van de door hem in bezwaar gemaakte kosten. Daarna gaat de Afdeling in op de verhouding tussen de Verblijfsrichtlijn en de Gezinsherenigingsrichtlijn in een situatie als deze. Het draait in het bijzonder om de vraag of het beginsel van non discriminatie voorschrijft dat iemand die zijn afgeleide verblijfsrecht ontleent aan de Verblijfsrichtlijn, in aanmerking moet komen voor een autonome verblijfstitel op grond van de Gezinsherenigingsrichtlijn. Meer specifiek gaat deze uitspraak over de vraag of artikel 3.50, eerste lid, van het Vreemdelingenbesluit 2000 (Vb 2000) in strijd is met het beginsel van non-discriminatie door te eisen dat iemand in het bezit is van een verblijfsvergunning regulier voor bepaalde tijd als bedoeld in die bepaling. Aan de hand van het arrest X, [ECLI:EU:C:2021:657](#), concludeert de Afdeling dat de man niet in aanmerking komt voor de door hem gewenste verblijfsvergunning.

Uitspraak van 25 april 2022

[ECLI:NL:RVS:2022:1185](#)

(Middelenvereiste, algemene toepassing arrest Chakroun)

Samenvatting

In deze uitspraak stelt de Afdeling vast dat in de artikelen 3.74 en 3.75 van het Vb 2000 geen onderscheid wordt gemaakt tussen situaties waarin de Gezinsherenigingsrichtlijn wel en niet van toepassing is. Hoewel de wetgever wel de bedoeling had dat onderscheid te maken, staat dat niet in de tekst van de regeling. Die tekst is op zichzelf duidelijk. De wetgever heeft daarmee de Europese regel uit het arrest Chakroun, [ECLI:EU:C:2010:117](#), dat het bestuursorgaan bij een beoordeling van het middelenvereiste altijd een individuele afweging moet maken, omgezet in nationale wet- en regelgeving zonder deze regel te beperken tot gevallen van gezinshereniging of gezinsvorming. Daarmee is deze regel nationaal recht geworden en geldt deze ook in puur nationaalrechtelijke situaties. Ook is de regel hierdoor van toepassing geworden in andere zaken waarin de artikelen 3.74 en 3.75 van het Vb 2000 van toepassing zijn.

Uitspraak van 18 augustus 2022

[ECLI:NL:RVS:2022:2374](#)

(Asielaanvraag Unieburger, medische omstandigheden, bijzondere kwetsbaarheid)

Samenvatting

Deze zaak gaat over een Poolse man die geen rechtmatig verblijf meer kan ontlenen aan het Unierecht. Hij heeft een asielaanvraag ingediend en daarbij verklaard dat hij suïcidale gedachten heeft gehad en lijdt aan longkanker. De staatssecretaris heeft de aanvraag niet-ontvankelijk verklaard op grond van Protocol (Nr. 24) inzake asiel voor onderdanen van lidstaten van de Europese Unie. Hij heeft daarbij niet ambtshalve beoordeeld of artikel 64 van de Vw 2000 van toepassing is. De Afdeling oordeelt dat dit ook niet hoeft. Ook hoeft de staatssecretaris niet te

beoordelen of zich een situatie als bedoeld in het arrest C.K., [ECLI:EU:C:2017:127](#), voordoet. Dit betekent niet dat de medische situatie van de man niet relevant is. Als een Unieburger betoogt dat hij bij terugkeer naar zijn eigen lidstaat, door zijn bijzondere kwetsbaarheid en buiten zijn eigen wil en keuzes om, terechtkomt in leefomstandigheden die in strijd zijn met de artikelen 3 van het EVRM en 4 van het EU Handvest, moet de staatssecretaris daarop ingaan. De Afdeling vergelijkt Unieburgers hierbij met statushouders uit andere lidstaten op basis van het arrest Ibrahim, [ECLI:EU:C:2019:2019](#). De man in deze zaak heeft niet aangevoerd dat hij bijzonder kwetsbaar is. De staatssecretaris hoeft zijn besluit daarom niet nader te motiveren.

Uitspraak van 19 september 2022

[ECLI:NL:RVS:2022:2702](#)

(Nationale regeling, tenuitvoerlegging Unierecht)

Samenvatting

Op grond van artikel 3.6ba van het Vb 2000 kan de staatssecretaris in schrijnende situaties ambtshalve een verblijfsvergunning regulier verlenen. Deze uitspraak gaat over de vraag of uit artikel 6, vierde lid, van de Terugkeerrichtlijn volgt dat Nederland met deze nationale regeling recht van de Europese Unie uitvoert. Als dat zo is, moet namelijk het Unierecht, waaronder artikel 47 van het EU Handvest, op deze regeling worden toegepast. De Afdeling oordeelt dat Nederland met de nationale regeling geen in de Terugkeerrichtlijn verleende bevoegdheid uitoefent, omdat de nationale wetgever deze bevoegdheid aan het nationale recht ontleent. Die regeling brengt dus geen Unierecht ten uitvoer en het Unierecht is daarop niet van toepassing.

Uitspraak van 26 september 2022

[ECLI:NL:RVS:2022:2759](#)

(Verzoek om opheffing inreisverbod, artikel 1F van het Vluchtelingenverdrag)

Samenvatting

Een man uit Bosnië en Herzegovina heeft volgens de staatssecretaris in 1992-1993 het arresteren, vasthouden, mishandelen en buitengerechtelijk executeren van Servische burgers uit Zalazje, nabij Srebrenica, direct gefaciliteerd. In 2003 heeft de staatssecretaris hem daarom artikel 1(F) van het Vluchtelingenverdrag tegengeworpen. Tegen dat besluit kan de man niet meer procederen. Wel heeft hij de staatssecretaris verzocht om zijn inreisverbod voor de duur van tien jaar op te heffen. De staatssecretaris wijst dat verzoek af, omdat de man nog altijd een actuele, werkelijke en voldoende ernstige bedreiging voor een fundamenteel belang van de samenleving vormt. Deze uitspraak gaat over de vraag of dat terecht is. De Afdeling sluit aan bij wat zij in de uitspraak van 16 december 2020, [ECLI:NL:RVS:2020:3017](#), heeft overwogen naar aanleiding van het arrest K. en H.F., [ECLI:EU:C:2018:296](#). Zij herhaalt dat uit het tonen van verantwoordelijkheidsbesef en oprecht berouw blijkt dat iemand zijn leven aantoonbaar en duurzaam heeft gebeterd. Maar zij oordeelt ook dat het tonen van berouw niet is vereist om aannemelijk te maken dat iemand geen actuele bedreiging (meer) vormt. Ook andere omstandigheden kunnen tot dat oordeel leiden. Die mogen niet pas bij de rechter worden aangevoerd. De man in deze zaak zegt dat hij is teruggekeerd naar Srebrenica en daar nu al jaren in goede harmonie met Bosnische Serviërs samenleeft. Omdat de staatssecretaris dit niet kenbaar bij zijn beoordeling van het gedrag en de houding van de man heeft betrokken, heeft hij zijn besluit niet goed gemotiveerd. In een uitspraak van dezelfde dag, [ECLI:NL:RVS:2022:2758](#), past de Afdeling dit toetsingskader ook toe in een zaak over een ongewenstverklaring.

Uitspraak van 18 november 2022

[ECLI:NL:RVS:2022:3338](#)

(Verblijfsrichtlijn, begrip 'verwijderingsbesluit')

Samenvatting

Deze uitspraak gaat over de vraag wat wordt bedoeld met het 'besluit tot verwijdering' in artikel 15 van de Verblijfsrichtlijn. Is dat het besluit in primo: het besluit waarin de staatssecretaris vaststelt dat iemand geen rechtmatig verblijf heeft op basis van het Unierecht en meedeelt dat die persoon verplicht is om binnen een bepaalde termijn te vertrekken of anderszals zal worden uitgezet? Of is dat het besluit op bezwaar: het besluit waarmee de staatssecretaris beslist op het bezwaar dat die persoon tegen het besluit in primo heeft gemaakt? De Afdeling kijkt naar het moment waarop het 'besluit tot verwijdering' kan worden genomen. Op basis daarvan oordeelt zij dat het besluit in primo het 'besluit tot verwijdering' is.

Uitspraak van 5 december 2022

[ECLI:NL:RVS:2022:3556](#)

(Verblijfsrichtlijn, verwijderingsbesluit, vertrektermijn, begrip 'maand' onjuist geïmplementeerd)

Samenvatting

De staatssecretaris stelt vast dat de Poolse man in deze zaak geen rechtmatig verblijf heeft als gemeenschapsonderdaan in Nederland. Hij draagt hem op Nederland binnen 28 dagen te verlaten en deelt hem mee dat hij kan worden uitgezet als hij dat niet doet. De uitspraak gaat over de vraag of de door de staatssecretaris gehanteerde vertrektermijn van 28 dagen in overeenstemming is met artikel 30, derde lid, van de Verblijfsrichtlijn. De Afdeling oordeelt dat dat niet zo is en dat deze Europese bepaling onjuist is omgezet in nationaal recht. Zij benadrukt wel dat deze uitspraak niet van toepassing is op onderdanen uit derde landen die niet onder de Verblijfsrichtlijn vallen. Verder wijst zij erop dat het aan de wetgever is om de in deze uitspraak

Regulier

geconstateerde lacune desgewenst in de wetgeving te repareren.

Uitspraak van 14 december 2022

[ECLI:NL:RVS:2022:3581](#)

(Terugkeerbesluit en inreisverbod bij verblijfsrecht in andere EU-lidstaat)

Samenvatting

Deze uitspraak gaat over een Nigeriaanse man met een verblijfsvergunning in Luxemburg. In Nederland is hij veroordeeld voor onder meer het bezit van harddrugs en witwassen. De staatssecretaris heeft hem daarom opgedragen om de EU onmiddellijk te verlaten en een inreisverbod van tien jaar tegen hem uitgevaardigd. Vervolgens heeft hij wel het vertrek van de man naar Luxemburg gefaciliteerd. De staatssecretaris registreerde zijn besluit na een aantal maanden in het Europese registratiesysteem, maar de Luxemburgse autoriteiten besloten de verblijfsvergunning van de man niet in te trekken. De Afdeling oordeelt dat een inreisverbod Europese werking heeft en daarom niet kan samengaan met een verblijfsrecht in een EU-lidstaat. Om een inreisverbod goed te kunnen handhaven, moeten andere EU-lidstaten daarvan op de hoogte zijn. Daarom moet de staatssecretaris het inreisverbod zo snel mogelijk registreren in het Europese registratiesysteem. Als de vreemdeling in een andere EU-lidstaat al een verblijfsvergunning heeft, moet de staatssecretaris aan die lidstaat vragen dat verblijfsrecht in te trekken. Dat mag hij ook al doen voordat hij het inreisverbod uitvaardigt. Als de andere lidstaat het verblijfsrecht niet wil intrekken of niet binnen een redelijke termijn reageert, moet de staatssecretaris het inreisverbod intrekken. De Nederlandse wet kent op dit moment geen mogelijkheid om een inreisverbod uit te vaardigen dat alleen voor Nederland geldt. Het is aan de wetgever om deze mogelijkheid desgewenst te creëren. Omdat de Nigeriaanse man geen Europees inreisverbod mag krijgen, houdt hij dus toegang tot alle EU-lidstaten.

Uitspraak van 20 januari 2022

[ECLI:NL:RVS:2022:187](#)

(Ambtshalve toetsing regulier)

Samenvatting

Een Somalische man wil verblijven bij zijn twee biologische dochters, die de Nederlandse nationaliteit hebben. De staatssecretaris heeft zijn aanvraag voor een document als bedoeld in artikel 9, eerste lid, van de Vw 2000 afgewezen. Ook heeft hij zich op het standpunt gesteld dat het beroep van de man op artikel 8 van het EVRM niet slaagt, omdat dat beroep nooit kan leiden tot de afgifte van het verblijfsdocument waarom hij heeft verzocht. Maar de man wijst erop artikel 3.6b, aanhef en onder c, van het Vb 2000 de staatssecretaris de mogelijkheid biedt om hem ambtshalve een verblijfsvergunning op grond van artikel 8 van het EVRM te verlenen. De Afdeling oordeelt dat de staatssecretaris niet verplicht is om ambtshalve een beoordeling in het kader van artikel 8 van het EVRM te maken. Maar als iemand impliciet of expliciet een beroep op die bepaling doet, moet hij wel motiveren waarom hij geen gebruik maakt van zijn bevoegdheid om ambtshalve een verblijfsvergunning op grond van artikel 8 van het EVRM te verlenen. In de uitspraak van 29 december 2022, [ECLI:NL:RVS:2022:3965](#), oordeelt de Afdeling hetzelfde over de bevoegdheid om krachtens artikel 3.6ba, eerste lid, van het Vb 2000 een verblijfsvergunning regulier voor bepaalde tijd te verlenen wegens een schrijnende situatie.

Uitspraak van 15 april 2022

[ECLI:NL:RVS:2022:1112](#)

(Duurzame en exclusieve relatie)

Samenvatting

Een Nigeriaanse vrouw heeft een verblijfsvergunning om bij haar partner in Nederland te zijn. Ook haar kind heeft een verblijfsvergunning. De staatssecretaris trekt beide vergunningen in. Hoewel de vrouw en haar partner een duurzame

en exclusieve relatie hebben, is er volgens de staatssecretaris geen werkelijk gezinsleven tussen hen. In deze uitspraak oordeelt de Afdeling dat dat niet kan. Artikel 16, eerste lid, aanhef en onder b, van de Gezinsherenigingsrichtlijn is namelijk niet van toepassing op ongehuwde partners die een duurzame en exclusieve relatie onderhouden die niet formeel kan worden aangetoond, zoals dat bij bijvoorbeeld een geregistreerd partnerschap wel kan. Een duurzame en exclusieve relatie die niet juridisch geformaliseerd is, wordt al beoordeeld aan de hand van de feitelijke situatie. In dit geval is de relatie tussen de vrouw en haar partner duurzaam en exclusief. De juridische situatie kan dan niet verschillen van de feitelijke omstandigheden. Daarom is van misbruik ook geen sprake.

Uitspraak van 25 april 2022

[ECLI:NL:RVS:2022:1196](#)

(Mvv-vereiste, reisbeperkingen wegens coronavirus, tijdelijke versoepeling regels)

Samenvatting

Een Cubaanse man reist in 2019 met een toeristenvisum naar Nederland en vraagt een paar maanden later een verblijfsvergunning aan om bij zijn Nederlandse partner te kunnen blijven. De staatssecretaris wijst de aanvraag af, omdat de man geen geldige mvv heeft. De man vindt dat dat ook niet van hem kan worden gevraagd, omdat hij door de coronapandemie niet naar Cuba kan om een mvv op te halen. Deze uitspraak gaat over de vraag of de staatssecretaris in dit geval een uitzondering moet maken, omdat er in verband met de coronapandemie versoepelde regels gelden voor het ophalen van een mvv en het aanvragen van een verblijfsvergunning zonder mvv. De Afdeling oordeelt dat de rechtbank niet goed heeft gekeken of de man onder de versoepelde regels valt. Ook heeft ze ten onrechte geoordeeld dat de reisbeperkingen door het coronavirus geen reden zijn om van het mvv-vereiste af te wijken, omdat de versoepelde regels daar nu juist voor

zijn gemaakt. De staatssecretaris moet alsnog beoordelen of de man volgens de versoepelde regels voldoet aan de voorwaarden voor vrijstelling van het mvv-vereiste.

Uitspraak van 28 april 2022

[ECLI:NL:RVS:2022:1260](#)

(Mvv, jongvolwassenenbeleid, leeftijdsgrens)

Samenvatting

Deze uitspraak gaat over de vraag of de wijze waarop de staatssecretaris het jongvolwassenenbeleid toepast in overeenstemming is met de rechtspraak van het EHRM. Dit beleid staat in paragraaf B7/3.8.1 van de Vreemdelingencirculaire 2000 en gaat over het beoordelen van een aanvraag om een verblijfsvergunning regulier voor het uitoefenen van familielevens als bedoeld in artikel 8 van het EVRM. In het beleid wordt een leeftijdsgrens van ongeveer 25 jaar gesteld. De staatssecretaris beschouwt personen tot ongeveer 25 jaar daardoor in alle gevallen als jongvolwassene. Maar dat betekent volgens de Afdeling niet dat oudere personen nooit als jongvolwassene kunnen worden gezien. De staatssecretaris moet altijd een individuele beoordeling maken en alle van belang zijnde aspecten kenbaar meewegen. Hij mag niet stoppen bij de vaststelling dat iemand ouder is dan 25. In de uitspraak van 23 juni 2022, [ECLI:NL:RVS:2022:1775](#), heeft de Afdeling deze uitspraak ook toegepast in een nareiszaak, waarin het vergelijkbare jongvolwassenenbeleid uit paragraaf C2/4.1 van de Vreemdelingen-circulaire 2000 geldt.

Uitspraak van 17 mei 2022

[ECLI:NL:RVS:2022:1411](#)

(Mvv, adoptie, beginseltoestemming)

Samenvatting

Deze zaak gaat over een man en vrouw die een kind willen adopteren uit Gambia. Daarvoor heeft het kind een mvv nodig. Volgens de Wet opnemings buitenlandse kinderen ter adoptie

(Wobka) zijn de man en vrouw verplicht om voor de adoptie toestemming te vragen aan de minister van Justitie en Veiligheid (beginseltoestemming). Om die te krijgen moeten zij aan een aantal eisen in de Wobka voldoen. De minister heeft de beginseltoestemming niet gegeven. Daarom heeft de staatssecretaris de mvv-aanvraag afgewezen. Artikel 14, eerste lid, van de Wobka regelt dat niet aan de Wobka hoeft te worden voldaan, als de aspirant adoptieouders een jaar de verzorging en opvoeding van het kind in het buitenland op zich hebben genomen. De Afdeling oordeelt dat artikel 14 ook in verblijfsrechtelijke procedures relevant is. Als aan de vereisten van dat artikel is voldaan, kan het ontbreken van beginseltoestemming namelijk niet worden tegengeworpen bij de mvv-aanvraag. Omdat alleen de vrouw minimaal een jaar in Gambia voor het kind heeft gezorgd en de man niet, is de uitzondering van artikel 14, eerste lid, van de Wobka in dit geval niet van toepassing. Dat betekent dat de man en vrouw wel aan de Wobka moeten voldoen en beginseltoestemming nodig hebben om een mvv voor het kind te krijgen.

Uitspraak van 11 juli 2022

[ECLI:NL:RVS:2022:1949](#)

(Duurzame exclusieve relatie, kinderen met ander dan partner, bewijslastverdeling)

Samenvatting

Deze uitspraak gaat over een vrouw die een verblijfsvergunning regulier voor bepaalde tijd had onder de beperking 'verblijf als familie- of gezinslid bij de partner'. Zij heeft intussen twee kinderen gekregen met een man die niet haar partner is. Vervolgens heeft zij een wijziging aangevraagd van de beperking naar 'niet-tijdelijke humanitaire gronden', omdat de relatie met haar partner is beëindigd. Deze uitspraak gaat over de bewijslastverdeling bij intrekking van een verblijfsvergunning regulier voor bepaalde tijd onder de beperking 'verblijf als familie- of gezinslid bij de partner'. Het gaat

hierbij om de vraag of er nog een duurzame en exclusieve relatie is tussen de vreemdeling en de partner bij wie verblijf is toegestaan. De Afdeling bevestigt dat het krijgen van kinderen met een ander dan de partner bij wie verblijf is toegestaan, een bewijsvermoeden geeft dat er geen duurzame en exclusieve relatie met die partner meer is. Het is dan aan de vreemdeling om het voortbestaan van de relatie aannemelijk te maken.

Uitspraak van 13 juli 2022

[ECLI:NL:RVS:2022:2006](#)

(Artikel 8 EVRM, altijd belangenafweging)

Samenvatting

Een Syrische vrouw wil bij haar meerderjarige zoon in Nederland wonen. De staatssecretaris verleent haar geen mvv, omdat zij en haar zoon volgens hem geen beschermenswaardig familielevens hebben. Uit de rechtspraak van het EHRM volgt dat meerderjarige familieleden pas familielevens hebben dat door artikel 8 van het EVRM wordt beschermd, als tussen hen 'meer dan normale emotionele banden' bestaan. Dat betrokkenen moeder en zoon zijn, is daarvoor volgens de staatssecretaris niet genoeg. Er moet meer zijn, bijvoorbeeld emotionele of financiële afhankelijkheid. Tot nu toe oordeelde de Afdeling altijd dat bij het ontbreken van meer dan normale emotionele banden tussen meerderjarige familieleden, de staatssecretaris geen belangenafweging hoefde te maken, waarbij hij rekening hield met de omstandigheden van het geval. Maar nu oordeelt de Afdeling dat die beoordeling niet volledig recht doet aan de belangen van familieleden bij hun recht op familielevens. Ook als de staatssecretaris vindt dat tussen familieleden niet meer dan de normale emotionele banden bestaan, moet hij altijd een belangenafweging maken. De bestuursrechter moet het onderzoek van de staatssecretaris naar de relevante feiten en omstandigheden en de door hem gegeven motivering van de belangenafweging indringend toetsen, zodat effectieve rechtsbescherming is verzekerd. Aan de hand

van dit nieuwe toetsingskader moet de staatssecretaris opnieuw beoordelen of moeder en zoon worden herenigd. Hij moet hen horen om meer informatie over hun situatie te krijgen.

Uitspraak van 18 oktober 2022

[ECLI:NL:RVS:2022:2984](#)

(Intrekking verblijfsvergunning en ongewenstverklaring, langdurig rechtmatig verblijf)

Samenvatting

Deze zaak gaat over een Marokkaanse man die in Nederland is geboren en opgegroeid. De staatssecretaris heeft zijn verblijfsvergunning ingetrokken en hem ongewenst verklaard, omdat hij is veroordeeld voor ernstige strafbare feiten. In België is hij veroordeeld tot tien jaar gevangenisstraf, omdat hij na een plofkraak met anderen in een auto is gevlucht, waarbij zij met een vuurwapen hebben geschoten. De Afdeling oordeelt dat dit misdrijf niet ernstig genoeg is om de verblijfsvergunning in te trekken. Dat komt door de keuze van de wetgever om vreemdelingen te beschermen die hier zijn geboren of heel jong zijn gekomen en lang rechtmatig verblijf hebben. Als gevolg van die keuze trekt de staatssecretaris een verblijfsvergunning van iemand met een verblijfsduur van minimaal tien jaar niet in, tenzij die persoon onherroepelijk is veroordeeld voor een misdrijf als bedoeld in artikel 22b, eerste lid, aanhef en onder a, van het Wetboek van Strafrecht. Dat is een misdrijf waarop een gevangenisstraf van zes jaar of meer staat en dat een ernstige inbreuk op de lichamelijke integriteit van het slachtoffer heeft gemaakt. De Afdeling concludeert op basis van het Belgische vonnis dat hieraan in deze zaak niet is voldaan. Tijdens de procedure bij de Afdeling heeft de staatssecretaris al een nieuw besluit genomen, zoals de rechtbank hem had opgedragen. Daarin baseert hij de intrekking van de verblijfsvergunning op een andere grond, namelijk het verplaatsen van het hoofdverblijf buiten Nederland. Volgens de staatssecretaris

heeft de man zijn hoofdverblijf buiten Nederland verplaatst, alleen al omdat hij meer dan een half jaar in België gedetineerd is. Hij verwijst hiervoor naar zijn beleid. Maar volgens de Afdeling is dit beleid een onvolledige invulling van de wettelijke bepaling over verplaatsing van het hoofdverblijf. De staatssecretaris heeft het besluit dus ook hiermee niet goed gemotiveerd. Verder heeft hij over het hoofd gezien dat de Europese Terugkeerrichtlijn hier van toepassing is en een nationale ongewenstverklaring dus niet mogelijk is.

Statushouders

Uitspraak van 15 april 2022

[ECLI:NL:RVS:2022:1119](#)

(Bulgarije, bijzondere kwetsbaarheid, arrest Ibrahim)

Samenvatting

Een man die in Bulgarije al een asielvergunning heeft, vraagt in Nederland opnieuw asiel aan. Hij stelt dat hij niet terug kan naar Bulgarije, omdat hij bijzonder kwetsbaar is. Hij heeft medische stukken van de kaakchirurg van het Universitair Medisch Centrum Groningen overgelegd, waaruit volgt dat hij ernstige problemen met zijn kaak heeft en meerdere operaties moet ondergaan. Het herstel kan maanden duren en het is onzeker wat de gevolgen zijn voor de mate waarin hij zichzelf kan redden. Dit alles brengt de Afdeling tot het oordeel dat de man inderdaad bijzonder kwetsbaar is. Gezien de moeilijke situatie voor statushouders in Bulgarije (uitspraak van 16 december 2021, [ECLI:NL:RVS:2021:2857](#)), moet de staatssecretaris nader motiveren of ervan kan worden uitgegaan dat de man bij terugkeer naar Bulgarije zelfstandig zijn rechten kan uitoefenen en niet buiten zijn eigen wil en keuzes om terecht komt in een toestand van zeer verregaande materiële deprivatie zoals omschreven in het arrest Ibrahim, [ECLI:EU:C:2019:219](#).

Uitspraak van 24 juni 2022

[ECLI:NL:RVS:2022:1788](#)

(Artikel 3.106a Vb 2000, leefomstandigheden statushouders in Italië)

Samenvatting

Een Malinese man vraagt in Nederland asiel aan. De staatssecretaris verklaart zijn aanvraag niet ontvankelijk, omdat hij al een asielvergunning in Italië heeft. De staatssecretaris vindt dat de man door die verblijfsvergunning een band heeft met Italië, die maakt dat het redelijk is dat hij daarheen gaat. Deze uitspraak gaat over de vraag of dat juist is en of terugkeer van de man naar Italië in strijd is met artikel 3 van het EVRM en artikel 4

van het EU Handvest. De Afdeling herhaalt haar rechtspraak dat bij terugkeer naar een andere EU-lidstaat alleen al sprake is van een band met dat land als de vreemdeling daar internationale bescherming heeft gekregen. Vervolgens gaat zij in op de situatie voor statushouders in Italië. Zij concludeert dat die moeilijk is, maar ziet geen aanleiding om voor Italië tot hetzelfde oordeel te komen als zij eerder deed voor Griekenland (uitspraken van 28 juli 2021, [ECLI:NL:RVS:2021:1626](#) en [ECLI:NL:RVS:2021:1627](#)). Daarbij betreft zij onder andere dat de Italiaanse autoriteiten niet onverschillig staan tegenover de situatie van statushouders én dat, anders dan in Griekenland, statushouders in Italië in de praktijk niet vaak terecht komen in een situatie waarin zij niet kunnen voorzien in de belangrijkste basisbehoeften, zoals wonen, eten en zich wassen.

Vreemdelingenbewaring

Uitspraak van 12 januari 2022

[ECLI:NL:RVS:2022:28](#)

(Inbewaringstelling statushouders uit andere EU-lidstaat, uitspraak na arrest M e.a)

Samenvatting

Met deze uitspraak eindigt een lange procedure, waarin de Afdeling een prejudiciële vraag stelde aan het Hof van Justitie in Luxemburg. De zaak gaat over een vrouw die in Nederland een asiel-aanvraag had ingediend, terwijl zij in Duitsland al een vluchtelingenstatus had. De staatssecretaris verklaarde haar aanvraag daarom niet-ontvankelijk. Omdat de vrouw niet zelfstandig vertrok naar Duitsland, heeft de staatssecretaris haar in detentie gezet om er zeker van te zijn dat zij alsnog zou gaan. In deze procedure staat de vraag centraal of zo'n detentie in strijd is met de Europese Terugkeerrichtlijn. In zijn arrest van 24 februari 2021, [ECLI:EU:C:2021:127](#), heeft het Hof geoordeeld dat dat niet zo is. Daarnaast is voor de rechtmatigheid van de detentie volgens het Hof nog van belang dat de "gebruikte wettelijke grondslag voor de bewaring de grondrechten van de vreemdelingen eerbiedigt". Naar het oordeel van de Afdeling is dat hier het geval. De detentie is in overeenstemming met het nationale recht en de wettelijke grondslag biedt voldoende bescherming tegen willekeur. Voor de vrouw was voorzienbaar in welke gevallen en onder welke duidelijk omschreven voorwaarden de staatssecretaris haar in bewaring kon stellen. De detentie was verder noodzakelijk en evenredig.

Uitspraak van 7 februari 2022

[ECLI:NL:RVS:2022:364](#)

(Belangenafweging, bewijswaarde medische stukken)

Samenvatting

Deze uitspraak gaat primair over de plicht van de staatssecretaris om tijdens een detentie een voortdurende belangenafweging te maken. Daarnaast komt de bewijswaarde van stukken

over de medische situatie van een vreemdeling aan de orde. Dat een document over de medische situatie niet is opgesteld door een arts, betekent volgens de Afdeling niet meteen dat aan de inhoud daarvan geen waarde toekomt. De staatssecretaris mag serieuze signalen over de medische situatie van een vreemdeling niet zomaar terzijde schuiven door te verwijzen naar de plicht van een vreemdeling om zich te wenden tot de medische dienst van het detentiecentrum. Hij heeft een eigen onderzoeksplicht als het gaat om de vraag of voortzetting van de vrijheidsontneming nog evenredig is. Dat moet hij immers voortdurend beoordelen. Dit betekent niet dat altijd een arts moet worden ingeschakeld. Wel moet de staatssecretaris beoordelen of er serieuze signalen zijn dat een arts moet worden ingeschakeld, dat zonder arts al moet worden geconcludeerd dat voortzetting van de vrijheidsontneming niet aan de orde is of dat zonder arts kan worden geconcludeerd dat voortzetting van de vrijheidsontneming nog altijd evenredig is.

Uitspraak van 23 februari 2022

[ECLI:NL:RVS:2022:562](#)

(Inbewaringstelling Unieburger, verwijderingsbesluit, daadwerkelijk en effectief vertrek, uitspraak na arrest F.S.)

Samenvatting

Deze uitspraak gaat over een Poolse man, die illegaal in Nederland verblijft. De staatssecretaris besluit in september 2018 dat hij binnen 28 dagen Nederland moet verlaten. De man verlaat Nederland op tijd, maar komt na een kort verblijf in Duitsland weer terug. De staatssecretaris stelt hem vervolgens in bewaring om er zeker van te zijn dat hij Nederland daadwerkelijk zal verlaten. De man is het hier niet mee eens, omdat hij vindt dat hij al heeft voldaan aan de voorwaarde om Nederland te verlaten. De Afdeling oordeelt dat het besluit van de staatssecretaris om Nederland binnen 28 dagen te verlaten niet meteen is uitgewerkt zodra de Unieburger aan wie het besluit is gericht, de grens met een andere

lidstaat over stapt. Als het besluit nog niet is uitgewerkt en de Unieburger komt snel terug naar Nederland, dan mag hij worden vastgezet. In dit geval oordeelt de Afdeling dat de Poolse man Nederland nooit 'daadwerkelijk en effectief' heeft verlaten. Hij heeft namelijk niet bewezen dat hij in Polen werk heeft gezocht en in Duitsland bij vrienden heeft verbleven. Daarom was het besluit nog niet uitgewerkt en heeft de staatssecretaris hem mogen vastzetten in afwachting van zijn vertrek uit Nederland. Deze uitspraak is het sluitstuk van een lange juridische procedure waarin de Afdeling een zogenoemde prejudiciële vraag stelde aan het Hof van Justitie in Luxemburg. Zij wilde van het Hof weten of het vastzetten van de Poolse man was toegestaan op grond van de Verblijfsrichtlijn. Het Hof beantwoordde deze vraag bevestigend ([ECLI:EU:C:2021:506](#)).

Uitspraak van 14 maart 2022

[ECLI:NL:RVS:2022:735](#)

(Bewaring Dublinclaimant, herhaalde bewaring voor zelfde overdracht, maximale duur)

Samenvatting

Deze uitspraak gaat over een man die de staatssecretaris al vaker in bewaring had gesteld om hem op grond van de Dublinverordening te kunnen overdragen aan Zwitserland. Volgens de man mag hij niet nogmaals in bewaring worden gesteld. Hij vindt dat iemand die onder de Dublinverordening eerder zes weken in bewaring heeft gezeten, niet opnieuw in bewaring mag worden gesteld voor dezelfde overdracht. De Afdeling gaat daar niet in mee. Onder verwijzing naar het arrest Khir Amayry, [ECLI:EU:C:2017:675](#), oordeelt zij dat de maximale termijn van zes weken alleen van toepassing is in situaties waarin iemand eerst in bewaring is gesteld en vervolgens een claimakkoord tot stand is gekomen of de opschortende werking van een beroep is geëindigd. In andere situaties wordt de maximale duur bepaald door de eerste alinea van artikel 28, derde lid, van de Dublinverordening, namelijk dat de bewaring zo kort mogelijk duurt en niet

langer dan de tijd die redelijkerwijs nodig is om de vereiste administratieve procedures zorgvuldig af te ronden.

Uitspraken van 4 mei 2022

[ECLI:NL:RVS:2022:1274](#), [ECLI:NL:RVS:2022:1275](#)
en [ECLI:NL:RVS:2022:1276](#)

(Nog steeds geen zicht op uitzetting Algerije)

Samenvatting

Deze uitspraken zijn een vervolg op de uitspraak van 17 september 2021, [ECLI:NL:RVS:2021:2092](#), over het zicht op uitzetting naar Algerije. Sindsdien zijn er positieve ontwikkelingen, maar Algerije verstrekt nog steeds geen laissez-passers. Volgens de Afdeling heeft de staatssecretaris daarom onvoldoende duidelijk gemaakt dat de in bewaring gestelde Algerijnen in deze zaken binnen een redelijke termijn kunnen worden uitgezet.

Uitspraak van 15 juni 2022

[ECLI:NL:RVS:2022:1710](#)

(Horen voor inbewaringstelling, psychische problemen)

Samenvatting

Deze uitspraak gaat over een man met psychische problemen die verbaal agressief is en weigert zijn cel uit te komen om gehoord te worden over zijn inbewaringstelling. De Afdeling beoordeelt of de staatssecretaris heeft voldaan aan zijn hoorplicht en voldoende kennis heeft vergaard over de af te wegen belangen. Volgens de man kan hij door zijn psychische problemen niet gehoord worden. De Afdeling stelt vast dat er inderdaad duidelijke signalen zijn om daaraan te twifelen. De staatssecretaris kan er in zo'n geval niet van uitgaan dat een vreemdeling zelf zijn belangen naar voren brengt. Hij moet zich inspannen om op andere manieren kennis te verzamelen over de belangen van de vreemdeling. Dat heeft hij in dit geval gedaan. De gemachtigde van de man is in de gelegenheid gesteld om namens hem belangen naar voren te brengen.

Daarnaast is er contact gezocht met een arts. Bovendien heeft de staatssecretaris de man eerder in bewaring gesteld en heeft hij ook de belangen die hem al bekend waren, betrokken bij de huidige maatregel van bewaring. Daarmee heeft hij zorgvuldig gehandeld en voldaan aan zijn hoorplicht.

Uitspraak van 22 juli 2022

[ECLI:NL:RVS:2022:2101](#)

(Inbewaringstelling gezin met kinderen, kinderen geen eigen maatregel)

Samenvatting

Deze uitspraak gaat over een gezin met vier kinderen dat de staatssecretaris in bewaring heeft gesteld. Hij heeft voor beide ouders een aparte maatregel van bewaring genomen, waarin ook de kinderen zijn vermeld. Voor hen heeft de staatssecretaris geen aparte maatregelen van bewaring genomen. De Afdeling oordeelt dat dat niet mag. Een expliciet opgelegde schriftelijke maatregel is namelijk van belang voor de toegang tot rechtsmiddelen. Kinderen die met hun ouders in bewaring worden gesteld, moeten ook zelfstandig rechtstreeks toegang tot rechtsmiddelen hebben. De bewaring van het gezin is vanaf het begin onrechtmatig.

Uitspraak van 18 augustus 2022

[ECLI:NL:RVS:2022:2404](#)

(Zware grond 3c, verplichting Nederland te verlaten)

Samenvatting

Deze zaak gaat over een man die in bewaring is gesteld op basis van de zware bewaringsgrond 3c. Die houdt in dat hij eerder een besluit heeft ontvangen waaruit blijkt dat hij Nederland moet verlaten, maar hij dat niet op tijd en uit eigen beweging heeft gedaan. In 2016 en 2020 heeft de man inderdaad een besluit gekregen waarin stond dat hij Nederland onmiddellijk moest verlaten. De staatssecretaris bedoelde daarmee dat hij de Europese Unie moest verlaten, maar

dat was voor de man niet duidelijk. Hij vertrok in 2020 naar België. Met deze uitspraak komt de Afdeling terug van haar eerdere rechtspraak dat de staatssecretaris de zware grond 3c aan de bewaring ten grondslag mag leggen als een vreemdeling naar een andere EU-lidstaat is vertrokken. Als de vreemdeling wel Nederland, maar niet de EU heeft verlaten, mag de staatssecretaris grond 3c alleen aan de bewaring ten grondslag leggen, als hij vooraf in een terugkeerbesluit duidelijk heeft gemaakt dat de vreemdeling niet alleen Nederland, maar de hele EU moet verlaten.

Uitspraak van 15 november 2022

[ECLI:NL:RVS:2022:3269](#)

(Weer zicht op uitzetting naar Marokko)

Samenvatting

In april 2021 oordeelde de Afdeling dat er geen zicht was op uitzetting naar Marokko binnen een redelijke termijn. De situatie is nu wezenlijk anders. Volgens informatie van de staatssecretaris zijn er vanaf maart 2022 tot augustus 2022 weer elf zogenoemde laissez passers afgegeven. Omdat er nu zicht is op uitzetting binnen een redelijke termijn wordt weer voldaan aan de voorwaarden om een vreemdeling in bewaring te stellen met uitzetting naar Marokko als doel.

Algemene kamer

Algemene wet bestuursrecht

Uitspraak van 2 februari 2022

[ECLI:NL:RVS:2022:285](#)

(Uitwerking evenredigheidsbeginsel)

Samenvatting

De Afdeling zal, als de beroepsgronden daartoe aanleiding geven, de (uitkomst van de) belangenafweging die ten grondslag ligt aan besluiten toetsen aan de norm die is neergelegd in artikel 3:4, tweede lid, van de Awb en niet langer het willekeurcriterium vooropstellen. De toetsing aan het evenredigheidsbeginsel is afhankelijk aan een veelheid aan factoren en verschilt daarom van geval tot geval. Geschiktheid, noodzakelijkheid en evenwichtigheid spelen daarbij een rol, maar de toetsing daaraan zal niet in alle gevallen op dezelfde wijze (kunnen) plaatsvinden. Zo maakt het verschil of het gaat om een algemeen verbindend voorschrift, een ander besluit van algemene strekking of een beschikking en ook of het gaat om een belastend besluit, een begunstigend besluit of een besluit met hybride karakter. De intensiteit van de toetsing aan het evenredigheidsbeginsel wordt bepaald door onder meer de aard en de mate van de beleidsruimte van het bestuursorgaan, de aard en het gewicht van de met het besluit te dienen doelen en de aard van de betrokken belangen en de mate waarin deze door het besluit worden geraakt. Naarmate die belangen zwaarder wegen, de nadelige gevolgen van het besluit ernstiger zijn of het besluit een grotere inbreuk maakt op fundamentele rechten, zal de toetsing intensiever zijn.

Voor gevallen waarin het bestreden besluit berust op een discretionaire bevoegdheid die is ingevuld met beleidsregels is van belang dat artikel 3:4, tweede lid, van de Awb ook geldt voor beleidsregels. Als de (on)evenredigheid van het bestreden besluit tussen partijen in geschil is en dat besluit (mede) op een beleidsregel berust, dan toetst de bestuursrechter, al dan niet uitdrukkelijk, ook de evenredigheid van de beleidsregel. Als de beleidsregel zelf niet

onrechtmatig is, toetst de bestuursrechter het bestreden besluit aan de norm van artikel 4:84 van de Awb ("tenzij dat voor een of meer belanghebbenden gevolgen heeft die wegens bijzondere omstandigheden onevenredig zijn in verhouding tot de met de beleidsregel te dienen doelen").

Bij de beoordeling van de noodzaak van een sluiting van een pand is de vraag aan de orde of de burgemeester met een minder ingrijpend middel had kunnen en moeten volstaan omdat het beoogde doel ook daarmee kan worden bereikt. Aan de hand van de ernst en de omvang van de overtreding dient te worden beoordeeld in hoeverre sluiting van een woning noodzakelijk is ter bescherming van het woon-en leefklimaat bij de woning en het herstel van de openbare orde. De noodzaak om tot sluiting over te gaan is groter in geval van de aanwezigheid van een handelshoeveelheid harddrugs, een recidive-situatie of de ligging van de woning in een voor drugscriminaliteit kwetsbare woonwijk. Voor de beoordeling van de ernst en de omvang van de overtreding is mede van belang of de aangetroffen drugs feitelijk in of vanuit de woning werden verhandeld. Uitgangspunt is dat als in een woning een handelshoeveelheid drugs wordt aangetroffen aangenomen mag worden dat de woning een rol vervult binnen de keten van drugshandel, ook als ter plaatse geen overlast of feitelijke drugshandel is geconstateerd. Met een sluiting wordt de bekendheid van een pand als drugspand weggenomen en wordt de 'loop' naar het pand eruit gehaald, waarmee het pand aan het drugscircuit wordt onttrokken. Als blijkt dat de aangetroffen drugs niet in of vanuit de woning werden verhandeld, kan echter in mindere mate sprake zijn van een 'loop' naar de woning, wat de noodzaak om te sluiten gelet op het beoogde herstelkarakter van de maatregel minder groot kan maken.

Uitspraak van 9 februari 2022

[ECLI:NL:RVS:2022:363](#)

(Verlaten grondentrichter)

Samenvatting

Voorheen oordeelde de Afdeling dat een voor het eerst in hoger beroep aangevoerde grond buiten beschouwing moet blijven, als de belanghebbende die grond redelijkerwijs al bij de rechtbank naar voren had kunnen brengen. Dit wordt wel de grondentrichter tussen beroep en hoger beroep genoemd. Deze grondentrichter wordt niet toegepast door de andere hoogste bestuursrechtters. Ter bevordering van de rechtseenheid tussen de hoogste bestuursrechtters en om redenen van rechtsbescherming ziet de Afdeling aanleiding de grondentrichter te verlaten, zij het dat zij in het omgevingsrecht een andere benadering zal volgen om recht te doen aan de positie van derden-belanghebbenden. De Afdeling kiest er dus voor de grondentrichter alleen toe te passen binnen het omgevingsrecht en niet langer daarbuiten, ook niet in zaken over besluiten waarbij belangen van derden betrokken kunnen zijn, zoals bij sommige subsidiezaken, zaken over marktplaatsen, horecavergunningen, toevoegingen voor rechtsbijstand etc. Deze keuze draagt bij aan de rechtseenheid en aan de door de rechtspraak gewenste duidelijkheid. Omwille van de uitvoerbaarheid en hanteerbaarheid kiest de Afdeling dus voor een onderscheid tussen 'omgevingsrechtelijke zaken' enerzijds en alle andere zaken anderzijds.

Uitspraak van 9 maart 2022

[ECLI:NL:RVS:2022:696](#)

(B-orgaan)

Samenvatting

Een inburgeringsplichtige kan voor het volgen van een inburgeringscursus een lening van de overheid krijgen, als hij die cursus volgt bij een instelling die in het bezit is van het Keurmerk Inburgeren. Volgens de Afdeling oefent het bestuur van Stichting Blik op Werk met het al dan

niet toekennen van het Keurmerk openbaar gezag uit. De van toepassing zijnde regelgeving regelt dat er een Keurmerk is en dat er een instelling is die dat Keurmerk kan verlenen, schorsen en intrekken. Daarnaast wordt een koppeling gemaakt tussen het hebben van een Keurmerk van de aanbieder van inburgeringscursussen en het door cursisten verkrijgen van een overheidslening voor het afnemen van die cursussen. Deze koppeling brengt met zich dat het hebben van een Keurmerk van de cursusinstelling een bepaalde status heeft die deze zonder dat keurmerk niet heeft. Met deze status worden de diensten van een cursusinstelling vatbaar voor financiering door de overheid, dat wil zeggen, kan een cursusinstelling inburgeringscursussen aanbieden aan cursisten met een overheidslening. Een cursusinstelling kan die status niet op andere wijze dan door het hebben van een Keurmerk verkrijgen. Het hebben van een Keurmerk heeft dus rechtsgevolgen voor een cursusinstelling. Het bestuur kan de rechtspositie van een cursusinstelling eenzijdig kan bepalen. De publiekrechtelijke bevoegdheid daartoe ontleent het bestuur aan artikel 12a van de Wet inburgering, gelezen in samenhang met artikel 3a.1 van het Besluit inburgering en artikel 1.2 van de Regeling inburgering.

Uitspraak van 26 april 2022

[ECLI:NL:RVS:2022:1239](#)

(Verschoonbaarheid termijnoverschrijding)

Samenvatting

Een belanghebbende, niet zijnde de aanvrager, die met het nemen van een besluit niet bekend was en ook redelijkerwijs niet bekend kon zijn, is in ieder geval niet verwijtbaar te laat met het maken van bezwaar of instellen van beroep als hij dat doet binnen twee weken nadat hij te weten is gekomen dat een besluit is genomen dat zijn belangen kan raken. Afhankelijk van de omstandigheden van het geval kan ook een later gemaakt bezwaar of ingesteld beroep als niet verwijtbaar te laat worden aangemerkt.

Uitspraak van 3 augustus 2022

[ECLI:NL:RVS:2022:2264](#)

(Belanghebbende-begrip. Afgeleid belang wordt niet tegengeworpen als betrokkene evident zwaarder wordt getroffen dan de direct belanghebbenden. Dit rechtvaardigt een zelfstandige aanspraak op bestuurlijke rechtsbescherming)

Samenvatting

Twee woningcorporaties zijn in financiële problemen geraakt en hebben een saneringsplan moeten opstellen. Zij hebben de minister van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties verzocht om toekenning van een saneringssubsidie om de plannen te kunnen realiseren. De aanvragen worden (deels) afgewezen. Behalve de twee woningcorporaties komt ook Stichting Waarborgfonds Sociale Woningbouw (WSW) daartegen op. WSW heeft zich contractueel borg gesteld voor de financiële verplichtingen van de twee woningcorporaties aan derden. Als gevolg van de weigering van de saneringssubsidies zal WSW als borg uiteindelijk worden aangesproken voor de kosten van de sanering van beide woningcorporaties. Zij zal dit ook doen omdat faillissement van deze corporaties grotere financiële consequenties meebrengt. De minister heeft in de besluitvorming ook actief aangestuurd op een financiële bijdrage van WSW. De Afdeling oordeelt dat WSW geen eigen belang heeft dat rechtstreeks bij het besluit is betrokken maar dat het belang waar WSW voor opkomt uitsluitend voortvloeit uit een contractuele relatie en daarmee een afgeleid beleid is. Omdat de betrokkenheid van de recht- of belangpositie een zelfstandige aanspraak op rechtsbescherming rechtvaardigt, ziet de Afdeling af van het tegenwerpen aan WSW dat sprake is van afgeleid belang. Daartoe is redengevend dat WSW evident zwaarder in haar belang wordt getroffen dan de twee woningcorporaties. Dit rechtvaardigt volgens de Afdeling een zelfstandige aanspraak op bestuurlijke rechtsbescherming.

Uitspraak van 22 november 2022

[ECLI:NL:RVS:2022:3163](#)

(Informeel waarschuwing wordt met het oog op rechtsbescherming gelijkgesteld met een besluit gelet op de voorgeschiedenis)

Samenvatting

Oplegging bestuurlijke boete vanwege overtreding van artikel 17, tweede lid, van de Wet BIG. Hangende het bezwaar is nieuw beleid in werking getreden volgens welke een overtreding van artikel 17, tweede lid, van de Wet BIG niet langer meteen beboet, maar eerst een schriftelijke waarschuwing wordt gegeven. Op basis van deze wijzigingen wordt met het besluit op bezwaar het primaire besluit herroepen en bepaald dat de boete die aan appellant is opgelegd zal worden omgezet in een schriftelijke waarschuwing. De brief met de aangekondigde schriftelijke waarschuwing vormt, gelet op de onverbreekelijke samenhang met het besluit op bezwaar het in heroverweging genomen besluit op bezwaar. De waarschuwing bevat de mededeling dat artikel 17, tweede lid, van de Wet BIG is overtreden. De mededeling dat moet daarmee worden aangemerkt als een bestuurlijk rechtsoordeel. Een bestuurlijk rechtsoordeel is in de regel geen besluit in de zin van artikel 1:3, eerste lid, van de Awb. In uitzonderingssituaties moet echter een bestuurlijk rechtsoordeel als besluit worden aangemerkt. Daarvoor is in ieder geval vereist dat het voor de betrokkenen onevenredig bezwarend is om het geschil over de interpretatie van de rechtsregels via een beroepsprocedure over een daadwerkelijk besluit bij de bestuursrechter aan de orde te stellen. Volgens de Afdeling is het in dit geval onevenredig bezwarend voor appellant om de vraag of sprake is van een overtreding van artikel 17, tweede lid, van de Wet BIG pas via een beroepsprocedure over een daadwerkelijk sanctiebesluit bij de bestuursrechter aan de orde te kunnen stellen. De Afdeling betreft hierbij dat de herbevestigde vaststelling van de overtreding voor appellant vergaande consequenties heeft. Daar komt bij

Burgerlus

dat door wijziging van het beleid hangende de bezwaarprocedure de mogelijkheid tot het verkrijgen van bestuursrechtelijke rechtsbescherming is vervallen. De omstandigheden van het geval maken dat de op het gewijzigde beleid gebaseerde waarschuwing met het oog op het bieden van adequate rechtsbescherming met een besluit moet worden gelijkgesteld, zodat de geconstateerde overtreding in rechte kan worden bestreden.

Uitspraak van 5 oktober 2022

[ECLI:NL:RVS:2022:2857](#)

(Appellant krijgt gelegenheid om de door hem aangevoerde omstandigheden te verduidelijken en te onderbouwen)

Samenvatting

De commissie Schadefonds Geweldsmisdrijven heeft volgens appellant een te lage uitkering toegekend. Omdat de CSG niet heeft kunnen verduidelijken waarom een uitkering uit categorie 6 in dit geval passend is en omdat appellant op de zitting nieuwe omstandigheden heeft aangedragen die mogelijk relevant zijn voor de beoordeling van zijn aanvraag, ziet de Afdeling geen mogelijkheid om zelf in de zaak te voorzien. Appellant krijgt eerst de gelegenheid om de omstandigheden waaronder het misbruik heeft plaatsgevonden en waarover hij ter zitting heeft gesproken te verduidelijken en te onderbouwen.

Buitenwettelijk begunstigend beleid

Uitspraak van 2 november 2022

[ECLI:NL:RVS:2022:3135](#)

(Terughoudende beoordeling door de rechter van door het bestuursorgaan gemaakte politieke en morele keuzes)

Samenvatting

De compensatieregeling voor moreel rechtsherstel voor joodse eigenaren van geroofd vastgoed in Den Haag heeft geen wettelijke grondslag en moet worden aangemerkt als buitenwettelijk, zelfstandige en begunstigende beleidsregel. Volgens vaste jurisprudentie toetst de bestuursrechter dergelijk beleid zeer terughoudend. De bestuursrechter aanvaardt het bestaan en de inhoud van dergelijk beleid als een gegeven. De rechterlijke toetsing is beperkt tot de vraag of het bestuursorgaan het beleid consistent heeft toegepast en de vraag of er fundamentele rechten zijn geschonden. Appellant bepleit een meeromvattende toetsing op verenigbaarheid met andere regelgeving en rechtsbeginselen zou passen in de ontwikkeling waarin de bestuursrechter indringender is gaan toetsen. Van belang is dat het college in dit geval een grote mate van beleidsruimte heeft. Het college was juridisch niet verplicht om begunstigend beleid vast te stellen en aan de keuze om dat toch te doen liggen politiek-bestuurlijke en morele overwegingen ten grondslag. Die keuzes moeten weliswaar te verantwoorden zijn, maar de toetsing daarvan door de bestuursrechter dient terughoudend te zijn. Anders dan appellant betoogt, past het binnen het Europees recht om een nationaal stelsel te hebben waarin de intensiteit van de bestuursrechtelijke toetsing mede afhankelijk is van het antwoord op de vraag of het bestuursorgaan beslissingsruimte heeft wegens de aard en inhoud van de uitgeoefende bevoegdheid. Ook als deze toetsing meer zou omvatten dan een toets op consistentie en aan fundamentele rechten zou de rechter de door het bestuursorgaan gemaakte politieke en morele keuzes met terughoudendheid beoordelen.

Kostenverhaal

Uitspraak van 24 augustus 2022

[ECLI:NL:RVS:2022:2467](#)

(Kostenverhaal wegslepen auto die in strijd met een tijdelijk parkeerverbod stond geparkeerd is onevenredig)

Samenvatting

Toepassing bestuursdwang door wegslepen auto die in strijd met een tijdelijk parkeerverbod stond geparkeerd. De Afdeling oordeelt dat het college in dit geval aanleiding had moeten zien af te zien van het kostenverhaal dat in de regel samengaat met de uitoefening van bestuursdwang. Voor een uitzondering hierop kan aanleiding bestaan als de aangeschrevene geen verwijt valt te maken en bij het ongedaan maken van de strijdige situatie het algemeen belang in die mate is betrokken dat moet worden geoordeeld dat het onevenredig is om de kosten geheel of gedeeltelijk voor rekening van de aangeschrevene te laten. De Afdeling is van oordeel dat aangeschrevene in dit geval geen verwijt kan worden gemaakt omdat hij zijn auto heeft geparkeerd toen er ter plaatse nog geen parkeerverbod gold. Ook acht de Afdeling aannemelijk dat aangeschrevene niet had kunnen weten dat daar een parkeerverbod zou gaan gelden. Hem kon niet worden verweten dat hij zijn auto niet tijdig heeft verwijderd. Weliswaar had het college waarschuwingsbriefjes op de auto geplaatst maar geen aanleiding bestaat te twifelen aan de verklaring van aangeschrevene dat hij met vakantie was. Het voert te ver om van iemand te vragen om tijdens zijn vakantie te controleren of parkeerregels zijn gewijzigd. Daarbij was bij het wegslepen van de auto het algemeen belang van de verkeersveiligheid vanwege een evenement in die mate betrokken dat het onevenredig is om de kosten voor rekening van aangeschrevene te laten.

Gebiedsverbod

Uitspraak van 2 februari 2022

[ECLI:NL:RVS:2022:313](#)

(Tweede, derde en vierde verlenging van een gebiedsverbod)

Samenvatting

Oplegging gebiedsverbod voor de wijken Schilderswijk en Transvaal op basis van de Tijdelijke wet bestuurlijke maatregelen terrorismebestrijding. De Afdeling heeft dit verbod eerder in stand gelaten, omdat betrokkene in verband kon worden gebracht met de ondersteuning van terroristische activiteiten. In deze zaak zijn de tweede, derde en vierde verlenging van dit verbod aan de orde. De minister heeft zich op het standpunt mogen stellen dat betrokkene zich ten tijde van de tweede en derde verlenging nog altijd richtte op de Schilderswijk en Transvaal, twee wijken die kwetsbaar waren omdat zich daar een voor radicalisering vatbaar publiek bevond. Ook heeft de minister zich, gegeven de aanwezigheid van voor radicalisering vatbaar publiek, op het standpunt mogen stellen dat betrokkene toen op grond van zijn gedragingen in verband kon worden gebracht met de ondersteuning van terroristische activiteiten. Aan de vierde verlenging zijn geen concrete feiten ten grondslag gelegd die erop wijzen dat betrokkene zich in de direct daaraan voorafgaande periode nog altijd richtte op publiek in de Schilderswijk en Transvaal. Ook als wordt aangenomen dat zich in die wijken nog steeds een voor radicalisering vatbaar publiek bevond, heeft de minister niet aannemelijk gemaakt dat er nog altijd een reëel risico was dat dit publiek juist door de aanwezigheid en uitlatingen van betrokkene in hun eigen omgeving de conclusie zou trekken dat zij de gewapende strijd moesten aangaan. De minister heeft dus zijn standpunt dat betrokkene op grond van zijn gedragingen ook in deze periode nog in verband kan worden gebracht met de onderbouwing van terroristische activiteiten onvoldoende feitelijk onderbouwd.

Nadeelcompensatie

Uitspraak van 16 februari 2022

[ECLI:NL:RVS:2022:488](#)

(Dat de uitkering van een bedrag in één keer de eigenaar-gebruiker niet in staat stelt zijn bedrijfsvoering aan te passen rechtvaardigt niet dat voor de berekening van jaarlijks, voor onbepaalde tijd terugkeren inkomensschade een andere kapitalisatiefactor dan de gebruikelijke factor 10 wordt gehanteerd. Bij de vaststelling van de tegemoetkoming moet rekening worden gehouden met belastingschade als gevolg van het in één keer uitkeren van het bedrag aan nadeelcompensatie)

Samenvatting

Uit vaste jurisprudentie van de Afdeling volgt dat in geval van jaarlijks, voor onbepaalde tijd terugkerende inkomensschade, de inkomensschade overeenkomstig de systematiek van het onteigeningsrecht moet worden gekapitaliseerd. Kapitalisatie gebeurt door het bedrag van de gemiddelde jaarlijkse netto-inkomensschade te vermenigvuldigen met een kapitalisatiefactor. Met de uitkering van een som geld in één keer wordt beoogd om de verliezen welke de gedupeerde in de loop van de komende jaren zal lijden te compenseren. Het is vaste rechtspraak dat voor de berekening van de inkomensschade van de eigenaar-gebruiker kapitalisatiefactor 10 wordt toegepast.

De hoogte van de kapitalisatiefactor is niet verbonden aan de tijdsduur van de schade of een periode waarin de schade zich manifesteert. Dat de uitkering van een bedrag in één keer de eigenaar-gebruiker niet in staat stelt om zijn bedrijfsvoering aan te passen, rechtvaardigt niet de hantering van een andere kapitalisatiefactor dan de voor een eigenaar-gebruiker gebruikelijke factor 10. De feitelijke termijn waarin een eigenaar de bedrijfsvoering aanpast kan korter, maar ook langer zijn.

Belastingschade komt voor vergoeding in aanmerking als dergelijke schade het gevolg is van het desbetreffende schadeveroorzakend besluit of schadeveroorzakend handelen. Bij de

Onderwijs

vaststelling van de voor tegemoetkoming in aanmerking komende schade in de vorm van inkomensderving dient ook met fiscale voor- en nadelen rekening te worden gehouden. Als gevolg van het in één keer uitkeren van het bedrag aan nadeelcompensatie doet zich mogelijk belastingschade voor, omdat mogelijk extra inkomstenbelasting wordt geheven. Het had daarom op de weg van het dagelijks bestuur gelegen om deze schadepost, nu de hoogte ervan in bezwaar nog niet kon worden vastgesteld, als een pro-memorie-post in het bestreden besluit op te nemen.

Uitspraak van 2 februari 2022

[ECLI:NL:RVS:2022:331](#)

(In de bekostigingssystematiek van de Wet op het primair onderwijs (Wpo) past niet dat in administratief beroep een aanvraag op zichzelf wordt beoordeeld, zonder dat eerdere aanvragen van concurrerende schoolbesturen, daarbij gelijktijdig en in samenhang hiermee in ogenschouw worden genomen, ook niet als die concurrerende schoolbesturen geen administratief beroep hebben ingesteld tegen de afwijzing van hun aanvragen)

Samenvatting

In de systematiek van de Wpo is sprake van een jaarlijkse cyclus waarin schoolbesturen vóór de fatale, in de wet vermelde, datum van 1 februari, een aanvraag bij de gemeenteraad kunnen indienen voor het opnemen van een school in het plan van scholen. In deze zaak oordeelt de Afdeling dat de in het Nederlandse recht geldende en op gelijkheidsbeginsel gebaseerde rechtsnorm die ertoe strekt dat bij de verdeling van schaarse vergunningen door het bestuur op enigerlei wijze aan (potentiële) gegadigden ruimte moet worden geboden om naar de beschikbare vergunning(en) mee te dingen, ook van toepassing is op de bekostiging van onderwijs op grond van de Wpo. Deze wet voorziet immers in een stelsel van gereguleerde concurrentie tussen schoolbesturen. In de bekostigingssystematiek van de Wpo past niet dat in administratief beroep een aanvraag op zichzelf wordt beoordeeld, zonder dat eerdere aanvragen van concurrerende schoolbesturen, daarbij gelijktijdig en in samenhang hiermee in ogenschouw worden genomen. Dat het concurrerende schoolbestuur tegen een afwijzing van zijn verzoek geen administratief beroep heeft ingesteld, maakt dit niet anders. Anders zou de ongewenste situatie ontstaan dat een schoolbestuur gedwongen zou zijn tegen de rechtmatige afwijzing van de aanvraag rechtsmiddelen aan te wenden, alleen om te voorkomen dat de terecht afgewezen aanvraag van een concurrerend

Opiumwet

schoolbestuur alsnog wordt toegewezen vanwege het feit dat dit laatste schoolbestuur wel administratief beroep indient tegen het aan hem gerichte, rechtmatige, afwijzende besluit.

Uitspraak van 6 juli 2022

[ECLI:NL:RVS:2022:1916](#)

(Evenredigheidstoetsing sluiting horeca-inrichting voor negen maanden)

Samenvatting

Sluiting horeca-inrichting voor negen maanden. Bij de beoordeling van de noodzaak van de sluiting is de vraag aan de orde of de burgemeester met een minder ingrijpend middel had kunnen en moeten volstaan omdat het beoogde doel ook daarmee had kunnen worden bereikt. Aan de hand van de ernst en omvang van de overtreding moet worden beoordeeld of sluiting van een pand noodzakelijk is ter bescherming van het woon- en leefklimaat bij het pand en het herstel van de openbare orde. Voor de beoordeling van de ernst en omvang van de overtreding is van belang of de aangetroffen drugs feitelijk in of vanuit het pand werden verhandeld. Dat drugs feitelijk in of vanuit het pand werden verhandeld, kan in een openbare gelegenheid als een horeca-inrichting bijvoorbeeld blijken uit meldingen bij de politie over mogelijke handel vanuit de inrichting, verklaringen van buurtbewoners of het aantreffen van attributen die duiden op handel vanuit het pand zoals gripzakjes, pony-packs en/of een (grammen)weegschaal. Als er geen of weinig aanwijzingen zijn dat in of vanuit het pand drugs werden verhandeld, zal de burgemeester – als hij zich op het standpunt stelt dat van dergelijke handel wel sprake was – nader moeten onderbouwen waarom dat het geval was. Slaagt de burgemeester hierin niet of onvoldoende, dan zal er doorgaans een mindere mate van of geen overlast zijn in de omgeving van het pand en wordt de openbare orde in mindere mate of niet verstoord. In dit soort gevallen vindt de Afdeling dat een sluiting van meer dan zes maanden in beginsel onevenredig is. Als niet alleen aanwijzingen dat drugs in of vanuit het pand werden verhandeld afwezig zijn, maar ook andere omstandigheden ontbreken die bij de beoordeling van de noodzaak van de sluiting van belang zijn, zoals de omstandigheid

dat het gaat om harddrugs, een recidivesituatie en de ligging van een pand in een voor drugs-criminaliteit kwetsbare wijk, kan dit ertoe leiden dat er geen noodzaak bestaat om het pand te sluiten.

Uitspraak van 31 augustus 2022

[ECLI:NL:RVS:2022:2523](#)

(Bevoegdheid tot sluiting pand)

Samenvatting

Sluiting twee loodsen voor zes maanden. De burgemeester is bevoegd een pand te sluiten als hij op basis van de feitelijke situatie aannemelijk maakt dat er in een pand voorwerpen aanwezig zijn waarvan kan worden geweten of ernstig worden vermoed dat deze bestemd zijn voor het beroeps- of bedrijfsmatig of grootschalig opzetten van een hennepplantage. De burgemeester hoeft dus niet aannemelijk te maken dat de aangeschreven persoon zelf wetenschap dan wel een ernstig vermoeden had dat de in het pand aanwezige stoffen of voorwerpen bestemd zijn voor onder meer het telen of bereiden van drugs. Of de aangeschreven persoon wetenschap had, en of deze verwijtbaar heeft gehandeld, kan wel relevant zijn bij de vraag of de burgemeester van zijn sluitingsbevoegdheid gebruik mocht maken.

Uitspraak van 7 september 2022

[ECLI:NL:RVS:2022:2614](#)

(Opslaglocaties coffeeshops hoeven niet te worden gedoogd)

Samenvatting

Sluiting pand voor 24 maanden in verband met aantreffen opslag voorraad van een coffeeshop was opgeslagen. De Afdeling heeft overwogen dat de met het gedoogbeleid van coffeeshops samenhangende achterdeurproblematiek niet noodzakelijkerwijs met zich brengt dat de burgemeester in zijn beleid de bevoorrading van coffeeshops met softdrugs zou moeten gedogen. Daarbij is van belang geacht dat de burgemeester rekening hield met de achterdeurproblematiek

door niet actief op zoek te gaan naar de extern opgeslagen handelsvoorraden van coffeeshops en dergelijke opslaglocaties alleen sluit als deze per toeval of na meldingen van overlast of onveilige situaties worden aangetroffen. Ook is van belang geacht dat de burgemeester bij sluiting van opslaglocaties daarnaast niet ook overgaat tot sluiting van de bijbehorende coffeeshops.

Planschade

Uitspraak van 9 februari 2022

[ECLI:NL:RVS:2022:409](#)

(Passieve risicoaanvaarding bij vervallen gebruiksmogelijkheden)

Samenvatting

In deze zaak oordeelt de Afdeling dat ten onrechte passieve risicoaanvaarding is tegengeworpen bij vervallen gebruiksmogelijkheden. Op grond van het nieuwe bestemmingsplan zijn op de relevante percelen geen bedrijven meer toegestaan voor zover deze voorkomen in categorie 3 van de Staat van bedrijfsactiviteiten. Ruim een jaar voordat kenbaar werd gemaakt dat het planologische regime ter plaatse zou gaan wijzigen, is het bedrijfspand te huur aangeboden, waarbij uitdrukkelijk is vermeld dat het pand geschikt is voor categorie 3-gebruik. Daarmee is volgens de Afdeling voldoende aannemelijk gemaakt dat aanvrager concrete benuttingspogingen heeft ondernomen om het pand aan een categorie 3-bedrijf te verhuren voordat duidelijk werd dat de gebruiksmogelijkheden van het pand werden beperkt. Er zijn geen aanwijzingen dat het aan aanvrager is te wijten dat het niet is gelukt het pand binnen de benuttingsperiode als categorie 3-pand te verhuren. Het college heeft niet onderbouwd dat de gevraagde huurprijs niet reëel zou zijn. Ook de stelling van het college dat de omstandigheid dat het pand niet is verhuurd er wellicht op duidt dat het incourant is als categorie 3-pand, volgt de Afdeling niet. De vraag of een pand courant is staat los van de vraag of de eigenaar van dat pand passieve risicoaanvaarding kan worden tegengeworpen. Bij de vraag of een eigenaar passieve risicoaanvaarding kan worden tegengeworpen staat het handelen of stilzitten van de eigenaar centraal. De (in)courantheid van een pand is een factor die een rol speelt bij de taxatie van het pand en daarmee bij de omvang van de geleden planschade. Verder is van belang dat de SAOZ in haar advies uiteen heeft gezet dat het pand van aanvrager juist zijn hoogste waarde ontleent aan het gebruik op basis van een bedrijf tot en met

categorie 3.2. De stelling van het college ten slotte dat aanvrager aannemelijk had moeten maken dat er sprake is geweest van concrete belangstelling van potentiële huurders, volgt de Afdeling evenmin. Voor de vraag of aanvrager voldoende concrete benuttingspogingen heeft gedaan, gaat het immers om de vraag of aanvrager voldoende actie heeft ondernomen en niet om de vraag of een derde daaraan mee heeft willen werken.

Uitspraak van 2 maart 2022

[ECLI:NL:RVS:2022:625](#)

(Onafhankelijk oordeel deskundige)

Samenvatting

Omdat het eerste taxatierapport gelet op een uitspraak van het tuchtcollege niet aan de daaraan te stellen eisen voldeed, is een tweede taxatie opgesteld om de juistheid van het eerste advies te verifiëren. De tweede taxatie is aangeduid als een second opinion. Een second opinion is echter bedoeld om de juistheid van een eerder verkregen advies te controleren en dat vereist een eigenstandig, onafhankelijk oordeel van een deskundige. Het feit dat de tweede taxatie is opgesteld door een kantoorgenoot van de eerste taxateur, vereiste daarom in dit geval een nadere motivering over de wijze waarop die onafhankelijkheid in dit geval is gewaarborgd. Temeer nu de klacht tegen de eerste taxateur door het tuchtcollege gegrond is verklaard. De enkele verklaring van de tweede taxateur dat hij geen zakelijk belang bij de uitkomst heeft en geheel vrij is om tot een objectieve en onbevooroordeelde waardering te komen, is in dat kader onvoldoende omdat daaruit niet blijkt op welke wijze zijn onafhankelijkheid ten opzichte van de eerste taxateur heeft gewaarborgd.

Uitspraak van 18 mei 2022

[ECLI:NL:RVS:2022:1439](#)

(Bepaling van een provinciale verordening die van tijdelijke aard is kan permanente schade opleveren)

Samenvatting

Aan de orde is een bepaling van een provinciale verordening als bedoeld in artikel 4.1, derde lid, van de Wet ruimtelijke ordening die tijdelijk van aard is, omdat die bepaling is uitgewerkt op het moment dat een nieuw bestemmingsplan, dat in overeenstemming is met de provinciale verordening is vastgesteld, in werking is getreden. De Afdeling oordeelt dat de tijdelijke aard onverlet laat dat ten gevolge van die bepaling in de provinciale verordening permanente schade kan worden geleden, zoals een waarde-daling van onroerende zaken. Daarvoor is mede van belang dat op grond van artikel 4.1, derde lid, van de Wro in een provinciale verordening slechts regels kunnen worden gesteld die noodzakelijk zijn om te voorkomen dat in de verordening begrepen gronden of bouwwerken minder geschikt worden voor de verwezenlijking van het doel van de provinciale verordening. Aannemelijk is daarom dat het op een provinciale verordening volgende bestemmingsplan vergelijkbare beperkingen zal bevatten als de beperkingen die in de provinciale verordening met toepassing van artikel 4.1, derde lid, van de Wro zijn opgenomen. Daarvoor is ook van belang dat volgens vaste rechtspraak van de Afdeling de datum waarop het gestelde schadeveroorzakende besluit in werking is getreden, heeft te gelden als peildatum voor het antwoord op de vraag of ten gevolge van een onherroepelijk besluit als bedoeld in artikel 6.1, tweede lid, schade is geleden. Als een aanvrager een aanvraag heeft ingediend om een tegemoetkoming in planschade ten gevolge van een bepaling van een provinciale verordening als bedoeld in artikel 4.1, derde lid, van de Wro, dan moet zijn planschade aan die schadeoorzaak worden toegerekend.

Uitspraak van 16 november 2022

[ECLI:NL:RVS:2022:3295](#)

(Vervallen van tijdelijk voordeel)

Samenvatting

Bij de vraag of de gestelde schade redelijkerwijs voor rekening van de aanvrager behoort te blijven omdat sprake is van het vervallen van een tijdelijk voordeel, is niet van belang of de gunstige aanpassing van het planologisch regime een uitdrukkelijk beoogde ontwikkeling is of dat het een onbedoeld ontstane planologische situatie betreft. Bepalend is of de aanvrager ten tijde van de verkrijging van de zaak al beschikte over het vervallen voordeel en daarmee over de daaraan verbonden waardevermindering van de zaak. Dat de gunstige planologische ontwikkeling ten tijde van de eigendomsverkrijging voorzienbaar was maakt niet dat de gestelde schade voor vergoeding in aanmerking moet komen. Er werd ten tijde van de eigendomsverkrijging niet al daadwerkelijk beschikt over het met het schadeveroorzakende plan vervallen voordeel. Dat een aanvrager rekening heeft gehouden met een mogelijk positieve planologische ontwikkeling, als gevolg waarvan hij nu schade stelt te lijden, komt voor zijn rekening. De gestelde schade is in die situatie immers het gevolg van een beslissing van de koper om de aanstaande positieve ontwikkeling al in de koopsom te verdisconteren terwijl nog niet vaststaat dat die waardevermindering zich ook daadwerkelijk zal voordoen.

Rechtsbijstand

Uitspraak van 3 augustus 2022

[ECLI:NL:RVS:2022:2242](#)

(Rekening moet worden gehouden met de omstandigheid dat met het instellen van een rechtsmiddel een hogere boete wordt geriskeerd)

Samenvatting

Aan appellant is een boete van € 900,00 opgelegd. Naar aanleiding van zijn verzet heeft de kantonrechter een boete opgelegd van € 450,00.

Appellant heeft tegen het strafvonnis hoger beroep ingesteld. Het verzoek om rechtsbijstand in hoger beroep is afgewezen vanwege onvoldoende financieel belang. Daarbij is de raad voor de rechtsbijstand ervan uitgegaan dat het financieel belang € 450,00 bedraagt en er geen sprake is zwaarwegende omstandigheden die toevoeging rechtvaardigen.

De Afdeling oordeelt dat de raad in het kader van artikel 6, derde lid, aanhef en onder c, van het Verdrag tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden rekening heeft te houden met de straf die een rechtzoekende in hoger beroep riskeert. In dit geval riskeert appellant in hoger beroep een boete van € 900,00, omdat dit de straf is die volgens de Richtlijn wordt gevorderd wegens het feit dat hem ten laste is gelegd en ook aan hem is opgelegd bij de strafbeschikking. De raad heeft daarom bij het vaststellen van de zwaarte van de straf niet kunnen vasthouden aan de door de kantonrechter opgelegde boete van € 450,00, met als enige onderbouwing dat de strafoplegging een onzekere toekomstige gebeurtenis betreft. Dat betekent echter niet dat de raad aan appellant een toevoeging had moeten verlenen. Niet aannemelijk is dat appellant het risico liep te worden veroordeeld tot een vrijheidsstraf, een taakstraf of een hogere boete dan € 900,00. Daarmee riskeerde hij een betrekkelijk lichte straf. Uit artikel 6, derde lid, aanhef en onder c, van het EVRM vloeit niet de plicht voort om bij een dergelijk beperkte straf te voorzien in rechtsbijstand.

Uitspraak van 10 augustus 2022

[ECLI:NL:RVS:2022:2319](#)

(In zaken waarin een verzoek om toevoeging is afgewezen, omdat sprake is van een rechtsbelang waarvoor al eerder een toevoeging is verleend, moet een door de rechtszoekende ingesteld rechtsmiddel ook worden toegerekend aan de rechtsbijstandverlener)

Samenvatting

Anders dan de Afdeling eerder heeft overwogen, is zij van oordeel dat zaken waarin een verzoek om toevoeging is afgewezen, omdat sprake is van een rechtsbelang waarvoor al eerder een toevoeging is verleend, een door een rechtzoekende ingesteld rechtsmiddel moet worden toegerekend aan de rechtsbijstandsverlener. Daarbij wijst de Afdeling erop dat in die zaken de rechtsbijstandverlener geen aan de rechtzoekende tegengesteld belang heeft omdat beiden verlening van een tweede toevoeging beogen. Ook zou de rechtsbijstandverlener geen andere gronden naar voren hebben gebracht dan de rechtzoekende. De door de rechtsbijstandverlener namens de rechtzoekende ingediende bezwaar-, beroep- en hoger-beroepschriften moeten zo worden gelezen dat deze ook door de rechtsbijstandverlener zelf zijn ingediend. De rechtsbijstandverlener heeft belang bij een inhoudelijke beoordeling van het hoger beroep, waartoe de Afdeling overgaat.

Uitspraak van 31 augustus 2022

[ECLI:NL:RVS:2022:2528](#)

(Verrekening bij een proceskostenveroordeling)

Samenvatting

Aan de rechtsbijstandverlener is een toevoeging verleend om rechtzoekende bij te staan als slachtoffer in een strafzaak. In die strafzaak is de wederpartij veroordeeld in de proceskosten. De raad voor de rechtsbijstand heeft op de vergoeding het bedrag van de proceskostenvergoeding in mindering gebracht op grond van artikel 32, derde lid, van het Besluit

Slecht levensgedrag

vergoedingen rechtsbijstand 2000. Volgens de rechtsbijstandverlener is echter sprake van oninbaarheid van de proceskostenvergoeding. Hij wijst erop dat het arrest van het gerechtshof niet uitvoerbaar bij voorraad was en de proceskosten dus feitelijk dus niet inbaar waren op het moment dat bij de raad de aanvraag werd ingediend om een vergoeding vast te stellen. Ook moest de volgende procedure worden afgewacht, omdat tegen het arrest een rechtsmiddel was ingesteld. Verder blijkt uit het arrest dat de wederpartij in de strafzaak rechtzoekende heeft mishandeld en bedreigd, dat hij eerder is veroordeeld voor het plegen van soortgelijke feiten en dat hij met persoonlijkheidsproblematiek te kampen heeft. Volgens de rechtsbijstandverlener is het onwaarschijnlijk dat hij de proceskosten zal betalen zonder dat zij kostbare dwangmiddelen hoeft in te zetten. De raad heeft daar alleen tegenover gesteld dat de vordering op termijn inbaar kan worden en dat het arrest van het gerechtshof inmiddels onherroepelijk is. Ook bestaat volgens de raad het risico dat een toevoegvergoeding én een proceskostenvergoeding worden ontvangen. De Afdeling oordeelt dat gelet op de door de rechtsbijstandverlener aangevoerde omstandigheden de raad hiermee onvoldoende gemotiveerd dat de rechtsbijstandverlener niet aannemelijk heeft gemaakt dat er redelijkerwijs geen zicht is op voldoening van de proceskostenveroordeling.

Uitspraak van 25 mei 2022

[ECLI:NL:RVS:2022:1493](#)

(Beoordelingskader tegenwerping van het levensbedrag)

Samenvatting

Weigering vergunning op grond van de Drank- en Horecawet wegens slecht levensgedrag. Het vereiste dat een leidinggevende of exploitant van een horecabedrijf niet in enig opzicht van slecht levensgedrag is, strekt ertoe het belang van de veiligheid, de openbare orde en het woon- en leefklimaat in de omgeving van het horecabedrijf te waarborgen. In de terminologie ligt besloten dat het om eerder getoond gedrag gaat dat in het licht van deze motieven niet past bij de verantwoordelijkheid die op een leidinggevende van een horecabedrijf rust. Bij de invulling van de eis over het levensgedrag komt de burgemeester beoordelingsruimte toe.

De exploitatie van een horecabedrijf is een dienst in de zin van de Dienstenrichtlijn. Op vergunningstelsels die de uitoefening van dergelijke dienstenactiviteiten reguleren, heeft artikel 10 van de Dienstenrichtlijn betrekking. Dit artikel verzet zich in beginsel niet tegen vergunningscriteria bij de toepassing waarvan het bevoegd gezag beoordelingsruimte toekomt. Wel vereist artikel 10, tweede lid, dat in zo'n geval duidelijk is wanneer aan die criteria wordt voldaan. De specificatie kan zijn vastgelegd in de wettelijke regeling van het vergunningstelsel, maar dit kan ook plaatsvinden op bestuurlijke niveau, zoals in een beleidsregel of een ander beleidsstuk. Anders dan in eerdere rechtspraak, waarin is overwogen dat geen beperkingen zijn gesteld aan de feiten of omstandigheden die bij de beoordeling van het levensgedrag mogen worden betrokken, overweegt de Afdeling dat, gelet op het specialiteitsbeginsel, neergelegd in artikel 3:4, eerste lid, van de Awb, de feiten en omstandigheden die worden meegewogen in het oordeel over het levensgedrag van de aanvrager van de vergunning relevant moeten

Toeslagen

zijn voor de exploitatie van het horecabedrijf. Die feiten en omstandigheden moeten verband houden met de vraag of het horecabedrijf kan worden geëxploiteerd op een wijze die geen gevaar oplevert voor de veiligheid, de openbare orde en het woon- en leefklimaat. Als de voorwaarde dat een betrokkene niet in enig opzicht van slecht levensgedrag mag zijn niet nader is gespecificeerd in een wettelijke regeling, beleidsregels of een ander beleidsstuk en de burgemeester een betrokkene zijn levensgedrag in een concreet geval wil tegenwerpen, moet de motivering van de burgemeester in ieder geval motiveren waarom de feiten en omstandigheden die aan zijn oordeel over het levensgedrag ten grondslag liggen in dat concrete geval relevant zijn voor de exploitatie van een horecabedrijf. Ook moet de burgemeester motiveren hoe de betrokkene vooraf had kunnen weten dat hij, gezien de feiten omstandigheden, niet aan die voorwaarde voldoet. De burgemeester verder motiveren waarom de feiten en omstandigheden waarop hij zijn weigering baseert niet gering zijn en waarom zij, ondanks een bepaald tijdsverloop, nog steeds iets zeggen over de betrouwbaarheid van betrokkene om een horecabedrijf op verantwoorde wijze uit te oefenen.

Uitspraak van 8 juni 2022

[ECLI:NL:RVS:2022:1628](#)

(De beslissing tot terugvordering van ten onrechte ontvangen voorschotten is een andere dan de vaststelling van de aanspraak op (voorschotten) toeslag. Evenredigheid van de terugvordering)

Samenvatting

De zaak gaat over de terugvordering van voorschotten zorgtoeslag omdat is gebleken dat de aanvrager een toeslagpartner heeft en bij de eerdere berekeningen geen rekening is gehouden met het inkomen van die toeslagpartner. De Afdeling oordeelt dat het op de weg van betrokkenen had gelegen om de Belastingdienst/Toeslagen te informeren over hun toeslagpartnerschap en te controleren of de Belastingdienst/Toeslagen bij de berekening van de voorschotten zorgtoeslag ook het inkomen van de toeslagpartner had betrokken. De beslissing de ten onrechte ontvangen voorschotten terug te vorderen is een andere beslissing dan vaststelling van de aanspraak op (voorschotten) toeslag. Het besluit over de terugvordering gaat over de verplichting om de voorschotten terug te betalen. Naast de in het Verzamelbesluit Toeslagen genoemde omstandigheden die kunnen leiden tot matiging van de terugvordering, kunnen naar het oordeel van de Afdeling ook andere omstandigheden aanleiding voor matiging zijn. In dit geval kan aan betrokkenen niet ten volle worden tegengeworpen dat de Belastingdienst/Toeslagen bij de verlening van voorschotten zorgtoeslag niet op de hoogte was dat zij toeslagpartners waren. Betrokkenen woonden al jarenlang samen en hebben reeds jaren achtereen bij de inspecteur van de Belastingdienst gemeld dat zij fiscaal partners waren. Zij waren niet op de hoogte van het onderscheid tussen de Belastingdienst en de Belastingdienst/Toeslagen. Dat de systemen van de Belastingdienst, waar de aanslag inkomstenbelasting is ingediend, niet waren gekoppeld aan de systemen van de Belastingdienst/Toeslagen

maakt onder deze omstandigheden dat de Belastingdienst/Toeslagen de gevolgen daarvan niet volledig ten laste van betrokkenen mag laten komen. De volledige terugvordering door de Belastingdienst/Toeslagen van de verleende voorschotten zorgtoeslag wordt niet evenredig geacht.

Uitspraak van 30 november 2022

[ECLI:NL:RVS:2022:3484](#)

(Financiële draagkracht is in beginsel geen aanleiding om terugvordering te matigen of op nihil te stellen vanwege mogelijkheid persoonlijke betalingsregeling. Dit kan alleen anders zijn in het geval dat ondanks de mogelijkheid van een persoonlijke betalingsregeling de terugvordering onevenredige gevolgen heeft voor de draagkracht van de belanghebbende en die mogelijkheid daarom geen toereikende oplossing is).

Samenvatting

In het Verzamelbesluit Toeslagen is uiteengezet dat financiële omstandigheden van de belanghebbende in beginsel geen aanleiding zijn om van terugvordering af te zien of deze te matigen. Omdat een belanghebbende de Belastingdienst/Toeslagen om een persoonlijke betalingsregeling kan verzoeken en gelet op de voorwaarden die bij een dergelijke regeling gelden, is de Afdeling van oordeel dat de dienst zich terecht op het standpunt stelt dat de financiële draagkracht van de belanghebbende in beginsel geen aanleiding is om een terugvordering te matigen of op nihil te stellen. Dit kan alleen anders zijn in het geval dat ondanks de mogelijkheid van een persoonlijke betalingsregeling de terugvordering onevenredige gevolgen heeft voor de draagkracht van de belanghebbende en die mogelijkheid daarom geen toereikende oplossing is. Omdat de belanghebbende om een persoonlijke betalingsregeling kan verzoeken en daarbij rekening wordt gehouden met de huidige financiële situatie van de belanghebbende en zij nu zij thans geen inkomen geniet of een bijstandsinkomen heeft en zij zolang deze situatie duurt niet zal hoeven terug

te betalen, zijn er in dit geval geen aanknopingspunten om aan te nemen dat een persoonlijke betalingsregeling geen toereikende oplossing biedt.

Wegenverkeerswet

Uitspraak van 2 maart 2022

[ECLI:NL:RVS:2022:633](#)

(Beoordeling rijgeschiktheid voor groep 1 rijbewijs ten onrechte gebaseerd op informatie over de gezondheid die is verkregen in het kader van de vernieuwing van een groep 2 rijbewijs)

Samenvatting

Het CBR legt aan het besluit om appellant voor zijn groep 1 rijbewijs (categorieën B, BE en T) rijgeschikt te verklaren voor een beperkte periode van vijf jaar ten grondslag dat in het kader van de vernieuwing van rijbewijs groep 2 (categorieën C, CE, D en DE) informatie is verkregen over de gezondheidssituatie van appellant die, met het oog op de verkeersveiligheid, ook moet worden betrokken bij de verklaring van rijgeschiktheid voor het rijbewijs voor groep 1. Gelet op zijn leeftijd hoefde appellant ten behoeve van zijn aanvraag om verlenging van het rijbewijs groep 1 geen verklaring van rijgeschiktheid over te leggen. Door het indienen van de Gezondheidsverklaring voor verlenging van zijn groep 2 rijbewijs heeft appellant geen verklaring voor rijgeschiktheid voor zijn groep 1 rijbewijs aangevraagd. Ten tijde van de afgifte van de verklaring van geschiktheid voor groep 2 was het rijbewijs voor groep 1 al afgegeven. De Afdeling oordeelt dat het CBR ten onrechte een beslissing heeft genomen over het rijgeschikt verklaren van appellant voor zijn groep 1 rijbewijs, nu hij daartoe geen aanvraag had ingediend. Appellant is na onderzoek niet ongeschikt bevonden voor de categorieën rijbewijs waarop het onderzoek betrekking had, de rijbewijzen behorend tot groep 2. Dit is immers voor de maximale geldigheidsduur verleend en zonder enige verdere beperking. Appellant was niet uit anderen hoofde gehouden om ter verkrijging van het rijbewijs groep 1 een verklaring van rijgeschiktheid aan te vragen bij de aanvraag om verlenging van dat rijbewijs. Er is in dit verband ook geen plicht om gezondheidsproblemen te melden. Het CBR heeft appellant ten onrechte rijgeschikt verklaard voor een

beperkte termijn van vijf jaar voor zijn groep 1 rijbewijs.

Uitspraak van 18 mei 2022

[ECLI:NL:RVS:2022:1433](#)

(Niet wordt voldaan aan de voorwaarden voor medicinaal cannabisgebruik in juridische zin. Ongeldig verklaren van het rijbewijs heeft geen onevenredige gevolgen)

Samenvatting

Ongeldigverklaring rijbewijs vanwege cannabismisbruik. Onder verwijzing naar de uitspraak van 22 februari 2017, [ECLI:NL:RVS:2017:456](#), overweegt de Afdeling dat, om in juridische zin te kunnen spreken van medicinaal cannabisgebruik, sprake moet zijn van cannabis die door een arts is voorgeschreven (dus op recept) en door een apotheek is verstrekt. In de uitspraak van 27 december 2018, [ECLI:NL:RVS:2018:4265](#) heeft de Afdeling overwogen dat blowen geen medicinaal cannabisgebruik is. In dit geval blijkt uit een verklaring van de huisarts dat appellant op zijn advies en met zijn medeweten cannabis druppels gebruikt. Omdat het om een niet geregistreerd geneesmiddel gaat, kan de arts hiervan geen recept overleggen. Dat de arts het gebruik van de druppels adviseert en ervan op de hoogte is, is iets anders dan dat hij het gebruik daarvan heeft voorgeschreven. Verder gebruikte appellant ook door hem zelfgekweekte cannabis. Ook neemt appellant niet alleen druppels maar blowlt hij ook. Daarmee is van medicinaal cannabisgebruik in juridische zin geen sprake. Dat appellant door de politierechter is ontslagen van alle rechtsvervolging voor het rijden onder invloed van cannabis, kan hem in deze procedure niet baten. De Aantekening mondeling vonnis van de politierechter is niet gemotiveerd en er is geen proces-verbaal van de zitting overgelegd. Omdat de vraag of een verdachte wegens een rechtvaardigingsgrond of een schulduitsluitingsgrond kan worden ontslagen van alle rechtsvervolging pas aan de orde komt als de strafrechter het tenlastegelegde feit

bewezen acht, kan uit het vonnis niet worden afgeleid dat het strafbare feit (rijden onder invloed van cannabis) niet heeft plaatsgevonden. Gelet op het dwingendrechtelijke karakter van artikel 27, aanhef en onder b, van de Regeling maatregelen rijvaardigheid en geschiktheid 2011, was het CBR gehouden het rijbewijs zonder nadere belangenafweging ongeldig te verklaren. De rechter kan in zeer uitzonderlijke gevallen oordelen dat de Regeling buiten toepassing moet blijven, omdat de gevolgen van de Regeling onevenredig uitpakken. Van onevenredige gevolgen is in dit geval geen sprake.

Uitspraak van 5 oktober 2022

[ECLI:NL:RVS:2022:2860](#)

(Rijgeschiktheid in combinatie met anatomische afwijkingen)

Samenvatting

Bij betrokkene is de linkerarm niet aangelegd. Betrokkene is in het verleden een verklaring van geschiktheid voor rijbewijzen groep 2 afgegeven en hij is ruim 30 jaar zonder problemen als vrachtwagenchauffeur werkzaam. Het Centraal Bureau Rijvaardigheidsbewijzen wijst de aanvraag tot afgifte van een verklaring van geschiktheid voor rijbewijs groep 2 nu af omdat het in 2003 aanleiding heeft gezien om het besturen van motorrijvoertuigen van de categorieën C en CE door eenarmige personen niet langer verantwoord te achten. In strijd met de nieuwe werkwijze heeft het CBR betrokkene in 2006 en 2016 niettemin opnieuw rijgeschikt verklaard. De Afdeling oordeelt dat, hoewel deze gang van zaken voorkomen had moeten worden, het CBR niet gehouden is eerder gemaakte fouten te herhalen, zeker nu het belang van de verkeersveiligheid daarmee gemoeid is. Het CBR heeft echter niet gemotiveerd waarom het in dit geval onmogelijk is om voorwaarden te stellen die wel tot geschiktheid zouden kunnen leiden. In hoger beroep heeft het CBR toegelicht dat er geen aanpassingen of hulpmiddelen verkrijgbaar zijn die de linkerarm van betrokkene kunnen vervangen waardoor

hij toch met beide armen zou kunnen sturen of voorwaarden bedenken waardoor noodsituaties kunnen worden voorkomen. Ondanks de goede rijvaardigheid van betrokkene kunnen door omstandigheden die buiten zijn macht liggen, zoals een ongeval, extreme weersomstandigheden of onvoorziene wegverkanting, krachten op het voertuig optreden waardoor hij onvoldoende zitstabiliteit en onvoldoende snelheid van sturen behoudt. Het CBR heeft hiermee alsnog genoegzaam gemotiveerd waarom het in dit geval niet mogelijk is dergelijke voorwaarden te stellen. Dat betrokkene ruim 30 jaar zonder problemen als vrachtwagenchauffeur werkzaam is geweest en dat zijn rijvaardigheid onder normale omstandigheden niet ter discussie staan is niet bepalend voor de beantwoording van de vraag of hij rijgeschikt kan worden verklaard voor rijbewijzen van de categorieën C en CE omdat daarvoor de eisen met het oog op noodsituaties bepalend zijn.

Wet basisregistratie personen

Uitspraak van 4 mei 2022

[ECLI:NL:RVS:2022:1300](#)

(Voor wijziging van geregistreeerde gegevens is niet langer vereist dat onomstotelijk vaststaat dat de eerder geregistreeerde gegevens feitelijk onjuist zijn. Dat een geschrift een brondocument is betekent niet dat de daarin vermelde feiten zonder meer moeten worden verwerkt in de Wet basisregistratie personen (brp))

Samenvatting

Afwijzing verzoek om wijziging van identiteitsgegevens in de basisregistratie personen. De Afdeling heeft haar rechtspraak genuanceerd in die zin dat voor wijziging van geregistreeerde gegevens niet langer is vereist dat onomstotelijk vaststaat dat de eerder geregistreeerde gegevens feitelijk onjuist zijn. Voortaan moet worden beoordeeld of buiten redelijke twijfel uit de overgelegde brondocumenten, zo nodig bezien in samenhang met de daaraan ten grondslag liggende nadere bewijsmiddelen, volgt dat de daarin vermelde persoonsgegevens juist zijn. Als dat het geval is, en het brondocument van een hogere orde is dan het document of de verklaring op grond waarvan de eerdere inschrijving heeft plaatsgevonden, wordt het betreffende gegeven, of worden de betreffende gegevens, in de brp gewijzigd. Concluderend heeft de Afdeling overwogen dat in zaken over een verzoek om wijziging van persoonsgegevens in de brp eerst de vraag moet worden beantwoord of de verzoeker brondocumenten heeft weten over te leggen die voldoen aan de eisen uit artikel 2.8, tweede lid, van de Wet brp. Pas wanneer die vraag bevestigend beantwoord kan worden, wordt toegekomen aan de vraag of het verband tussen de verzoeker en de persoon op de documenten kan worden gelegd. Bij positieve beantwoording van deze vraag zal vervolgens worden beoordeeld of buiten redelijke twijfel uit de overgelegde brondocumenten volgt dat de daarin vermelde persoonsgegevens juist zijn. Is dat het geval, dan wordt het gegeven of worden de gegevens in de brp gewijzigd.

Wet bibob

Uitspraak van 9 maart 2022

[ECLI:NL:RVS:2022:695](#)

(Gevolgen van de permanente intrekking van revisievergunningen, omdat formulieren als bedoeld in de wet bibob niet volledig zijn ingevuld zijn onevenredig)

Samenvatting

Het college van burgemeester en wethouders heeft de revisievergunningen van twee agrarische bedrijven ingetrokken, omdat betrokkene niet heeft voldaan aan het verzoek formulieren als bedoeld in de Wet bibob volledig in te vullen. De weigering een dergelijk formulier in te vullen wordt van rechtswege aangemerkt als een geval waarin sprake is van ernstig gevaar dat een vergunning mede zal worden gebruikt om uit gepleegde strafbare feiten verkregen of te verkrijgen, op geld waardeerbare voordelen te benutten of strafbare feiten te plegen. Het college was bevoegd de vergunningen in te trekken. Het intrekken mag echter alleen als dit evenredig is. De gevolgen van de permanente intrekking zijn zeer zwaar. Betrokkene heeft zijn bedrijven al 35 jaar. Het permanente intrekken van de vergunningen betekent voor hem waarschijnlijk dat het met een faillissement zal eindigen en heeft ook tot gevolg dat hij niet mee zal kunnen doen met een regeling voor de beëindiging van de bedrijven. Gelet op de grote gevolgen voor betrokkene, terwijl niets bekend is over de aard en ernst van het gevaar, is de Afdeling van oordeel dat het college onvoldoende heeft gemotiveerd dat in dit geval niet volstaan had kunnen worden met de oplegging van een minder zware sanctie, zoals een tijdelijke intrekking van de vergunningen voor de duur van bijvoorbeeld maximaal een jaar. In die tijd kan dan op basis van de alsnog overgelegde financiële gegevens van de bedrijven een bibob-onderzoek worden uitgevoerd. Het college kan dan vervolgens, afhankelijk van wat uit het bibob-onderzoek komt, besluiten over te gaan tot definitieve intrekking of het kan besluiten daarvan af te zien.

Wet openbare manifestaties

Uitspraak van 9 november 2022

[ECLI:NL:RVS:2022:3223](#)

(Een manifestatie in de vorm van een kampement gericht op het uiten van een visie op politiek of maatschappelijk gebied kan in beginsel worden aangemerkt als een betoging in de zin van artikel 9, eerste lid, van de Grondwet en van de Wet openbare manifestaties (Wom))

Samenvatting

Het college van burgemeester en wethouders heeft onder aanzegging van bestuursdwang gelast de op een groenvoorziening nabij een woonwagenlocatie gestalde caravans en andere zaken te verwijderen en verwijderd te houden. Uit de tekst, considerans en totstandkomingsgeschiedenis van de Wet openbare manifestaties volgt dat die wet onder meer strekt tot het stellen van regels als bedoeld in artikel 9, tweede lid, van de Grondwet. Voor de beoordeling wat moet worden verstaan onder een manifestatie als bedoeld in de Wom moet daarom aansluiting worden gezocht bij het begrip 'betoging'. Bij een betoging gaat het om het uitdragen van gemeenschappelijk beleefde gedachten en wensen op politiek of maatschappelijk gebied. Het uitdragen van een gemeenschappelijk mening door de deelnemers is daarbij een bepalend element. Acties die niet, of niet primair, het karakter van gemeenschappelijke meningsuiting hebben, maar waarbij andere elementen, zijn geen betogingen in de hier bedoelde zin. Een manifestatie in de vorm van een kampement gericht op het uiten van een visie op politiek of maatschappelijk gebied kan in beginsel worden aangemerkt als een betoging in de zin van artikel 9, eerste lid, van de Grondwet en van de Wom. Het voor langere en potentieel onbeperkte duur bezetten van de publieke ruimte met een kampement, waarbij de hoedanigheid van een gemeenschappelijke meningsuiting op de achtergrond is geraakt, draagt echter niet langer het karakter van een betoging. In dit geval heeft het ingerichte kampement het karakter van een betoging verloren.

Wet particuliere beveiligingsorganisaties en recherchebureaus

Uitspraak van 23 februari 2022

[ECLI:NL:RVS:2022:564](#)

(Vaste gedragslijn van de korpschef dat intrekking van de verleende toestemming de enige maatregel is die kan worden opgelegd, vindt geen steun in de wet)

Samenvatting

Wanneer een beveiliging op grond van de beleidsregels onvoldoende betrouwbaar wordt geacht, is intrekking van de toestemming de enige maatregel die de korpschef oplegt. Er is volgens hem geen ruimte voor het opleggen van een minder verstrekkende maatregel. Naar het oordeel van de Afdeling bevat de wet geen aanknopingspunten voor het uitgangspunt van de korpschef dat geen gebruik kan worden gemaakt van minder verstrekkende maatregelen dan intrekking van de verleende toestemming. In gevallen waarin de betrouwbaarheid van een beveiliging in het geding is, heeft de korpschef mogelijkheden om zijn zorgen naar aanleiding van een gedraging op een minder vergaande wijze tot uitdrukking te brengen. De vaste gedragslijn van de korpschef vindt geen steun in de wet en in de beleidsregels. De gedragslijn ontkent de in de wet vervatte beleidsruimte en beperkt daardoor de bevoegdheid van de korpschef. De gedragslijn is dus in strijd met de wet en mag daarom niet worden toegepast. Intrekking van een verleende toestemming is op zichzelf geen onredelijk middel om het doel te bereiken van een betrouwbare veiligheidszorg. Daarbij is echter van belang dat de maatregel is afgestemd op een individueel geval. De korpschef dient daartoe te motiveren waarom de gekozen maatregel in het specifieke geval een passende en noodzakelijke maatregel is.

Colofon

Tekst
Raad van State

Vormgeving en opmaak
Studio Piraat

Den Haag, april 2023

Website Jaarverslag 2022
www.raadvanstate.nl/jaarverslag2022

Website Raad van State
www.raadvanstate.nl

Algemeen mailadres
voorlichting@raadvanstate.nl